

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

BIRAKIN DA GÖNLÜMÜZCE GÜLELİM

KEMAL SİNALI

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

POSTERLER VE
AYRAÇLARINIZ
İÇERİDE!

POST

SAYI 65
TEMMUZ 2018
FİYATI 9 TL
KATİCİ RANTAY İBİ TL

BIRAKIN DA GÖNLÜMÜZCE GÜLELİM

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

Doğal olarak festivaldeyiz,
herkesi bekleriz!

İSTANBUL
CAZ FESTİVALI
2018
FESTİVAL SPONSORU
GARANTI

25. İSTANBUL CAZ FESTİVALI
26 HAZİRAN — 17 TEMMUZ 2018

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

BEN KEMAL'E HÂLÂ GÜVENİYORUM

Kemal her şeyi okurdu. En çok da roman...
Tiyatro eserleri. Yeni kitapları takip ederdi.
Kitaplarını kimseye vermezdi. Arkadaşları
ödünc ister "Var mı sende?" derlerdi. Kemal
"Tamam" derdi. Gidip kitapçıdan alır, verirdi.
Kendi kitabını vermezdi asla.

Şimdi ben ondan kalan kütüphaneden kitap
veremiyorum. Kemal'e olan saygımdan.

***

Kemal insanda saygı uyandıran bir adamdı.
Buyurgan değildi. Doğal ve gülekti.

Ama biliyor musunuz, Kemal'e ilgili benim
en belirgin duygum güvendi. Ona sırtımı
yaslayabiliyordum, her zaman. Sevginin, aşkın da
kaynağında bu güven vardı sanırım. Ailece
birbirimize güveniriz. Bu bize Kemal'in
kavrattığı, benimsettiği bir şey. Ve ben
Kemal'e hâlâ güveniyorum.

***

Evde de çok, çok komikti Kemal.
Güler yüzüydü. Espriliydi. Öyle zekice
şakalar yapardı ki, insanlar daha sonra
telefonda eşe dosta anlatırdı
"Ne dedi biliyor musun?..." diye.

***

İlk yıllar, küçük roller aldığı filmleri bile
insanlar "Kemal Sunal filmi" diye hatırlıyor.
Bunu bence akademisyenler araştırmalı.
Sırrı neydi? İnsanları nasıl bu kadar çekiyor,
etkiliyordu? Bunu ben 27 yılda bulup
izah edemedim... 🌸

Parka gidecekmiş iki gözümün çiçeği...

Onlar sendikalı,
ben de Harranlıyam!

Sen böyle gülünce
şurada iki çukur oluyor ya
ölünce beni oraya
gömsünler...

Ben koşarken de
seni seviyorum Hüsnüye!

Tutmayın
küçük enişteyi...
Saliverin gitsin!

Aşk kalbimi yakan
bir volkan gibidir
en sevdiğim tatlı
kazandı gibidir...

Şimdi ben buraya neden çıktım?
Niçin çıktım? Nasıl çıktım?
Bunu izaha gerek yok!
Gördünüz, yürüdüm, çıktım.
Ama çıkmamış da olabilirim.
Çıkmışsam, çıkmışımdır.
Çıkmamışsam, çıkmamışımdır.
Görünen köy uzakta değildir.
Buraya çıktık da sonradan
çıkmadık mı dedik?
Bunlar bir takım uydurma
laflardır. Sahi ya... Ben buraya
neden çıktım? Kim çıkardı ulan
beni buraya?

Tencere
yuvarlanmış,
seninki benden
kara...

Ne yüzüme
bakıyorsunuz
ulan, Zaire'nin
cumhurbaşkanı
ben miyim?

Arap
sen içme,
bokunu
çıkarıyorsun!

Çay yok
bok için!

Çocuklar sakın gelmeyin!
Tünelin bu ucu
bombok bir yer e çıktı.

Bir insanın burnu
patlıcan dolmasına
benziyorsa o insandan
korkacaksın.

Bu herifi de
hiç sevmem!

Siçarım dersine!
Sanki apartman
yöneticisi olacaksın
pezevenk!

Nerde bu
Tosun Paşa?

Biz insanların beynine beynine vurmadan, dostça, eğlencilerrek, bir şeyler anlatabildik. Bizden insanlara birçok anı kaldı, gülüşler kaldı, sözler kaldı. Bunu bilmek bana hoşnutluk veriyor.

YEŞİLÇAM, TÜRKİYE'YDİ

DIRAYETLİ ANNE, MUŞFIK BABA

Yeşilçam, Türkiye'nin özünü yansıtıyordu. Hikâyelerini hayattan alıyordu. Ve insanlara önce karakterler sunuyordu. Böylece toplumun kavga etmeden, zorlukları ile ele vererek aşmasına, insanların birbirini anlamasına katkı sağlıyordu. O filmlerdeki dirayeti anneler, sefaletli babalar, neşeli, mutlu, yaşamayı seven insanlar...

Görüyorsunuz, bizi hâlâ bıkımdan ziyolarlar. Replikleri ezberleyen insanlar var. Adile Naşit gibi iyi kalpli bir anne, Münir Özkul gibi âkil bir baba, Kemal Sunal gibi saf temiz bir insan, Şener Şen gibi bir enişte, benim gibi bir abla... Hep bunları gördüler. Kendilerini de öyle gördüler. Ve aile olduklarını anladılar. Bunu Yeşilçam'da öğrendiler. Bugün en çok ihtiyacımız olan şey beraberlik, kardeşlik, dostluk, hoşgörü. Bugün Yeşilçam çok zaman önce anlattı işte.

TÜRKİYE'NİN DERDİ HER ZAMAN ÇOKTUR

Bizim filmlerimizdeki aşklar daha olçulu, çocuksuydu. O filmlere öyle aşk yapıyor. Ben şahsen hiç âşık olmadığım için kesin bilmiyorum tabii. Yani ben işime âşığım, torunuma âşığım ama karşı cinsten birine çok âşık olmadım. Eh, bana âşık olanlar vardı, o ayrı. Neredeyse uğrama cinayet işliyordular! Şaka yapıyorum.

Şener Şen ile, Kemal Sunal ile sevgili, nişanlı rollerinde oynuyorduk. Türkiye'nin herhangî bir evinde yaşayan sahici insanlardık adeta. Bizler naif insanlardık. Hâlâ da öyleyiz.

***

Günümüzde çekilen filmler daha yavaş, daha ağır, daha soğuk nedense. Teknoloji çok gelişti ama sevgi, âşk... bunlar yok simdi. Teknolojinin çarkı tıkır tıkır işliyor ama samimiyet kalmadı pek.

***

Simdi buradan bakanca eskiden her şey çok daha güzeliymiş gibi görünüyor. Âsında o zaman da dertlerimiz çoktu, çatışmalar vardı, Türkiye'nin her zaman derti çoktu. Hiç yerine oturmadı. İnsanlarda "Ah eskiden ne güzeldi!" diye bir yargı var ama nasıl güzeldi ya Türk kahvesi yoktu!

"SEN DE PAŞASIN, BEN DE PAŞAYIMI!"

Siyasetçiler tartışırken biri diğeri ne Tosun Paşa filminin cevap verdi. Nenesi demiş ki torununa "Sen demiş adın olamazsın." Oteki büyümüş ve okuması, paşa olmuş. "Ne diyorsun nene, ben paşa

oldum!" Nene demiş ki "Paşa olamazsın demedim, adam olamazsın dedim!" Kaç sene önceki o filmde nasıl bir eleştiri var değil mi? Sen de paşa ol, ben de olayım, o da olsun. Ben bir tane paşa tanırım Mustafa Kemal Atatürk. Çünkü o askerleri ile aynı yerde savastı.

ADİLE NAŞİT'i SEVMEMEK MUTSUZLUKTUR

Adile Abla'yı çok özleyorum. Onun kadar yakın bir arkadaşım olmadı. Ben onun alt katında otuyordum. Bir siyasetçi, Adile Naşit'i kötüleyen bir cümle kurdu. Biz onu melek olarak biliyoruz. Adile Naşit'ten ne istiyorsun? Adile Naşit bir değer. Sen mutsuzsun, o yüzden Adile Naşit'e dil uzatıyorsun. Ve böyle düşündüğün için de mutsuzluğun bitmiyor! Allah âkıllı fikir versin. Adile Naşit bir dânenin tüm çocuklarının sevgilisiydi. Kendisi, tek evladı Ahmet'i açık kalp ailesiyle kaybetti. Mithiş trajik bir durum.

ROBERT DE NIRO VE BEN

Beni Robert De Niro'ya benzetiyorlar. İkimiz de siyasetçileri eleştiriyorduk... Onlar sözlerini sakınmıyorlar, ben niye sakıncam? Niye

korkayım! "Kudüs'ü başkent yapacağım" diyor İsrail. Hepsi deli. Ben politikacı olamam. Çünkü ben yalancı değilim, imkansız.

***

Gençler "Biz sizler kadar mutlu değiliz, sizin sırımız ne?" diye soruyorlar. Ya bu, aman aman mutlu değilim. Dahası sanatçı sadece oyun oynamaz. Bir misyon vardır, yapması gerekir. Biz yapmazsak kim yapacak?

HABABAM SINIFI MÜZİĞİNİ DUNYELA...

Filmler de hatıralara dönüşüyor. Bizden insanlara birçok anı kaldı, gülüşler kaldı, sözler, çözümler kaldı. İnsanlar filmlerimizi izleyerek kendi hayatlarındaki sorunları çözebiliyorlar. Gerçekten bu böyle. Bunu bilmek bana hoşnutluk veriyor tabii ki. Çok önemli bir şey bu. İnsanların beynine beynine vurmadan, dostça, eğlencilerrek bir şeyler anlatabildik. Bir de benim oturdüğüm yerde Hababam Sınıfı müziğini giriş kapısının ziline koymuşlar, onu dinliyoruz ve üzüliyoruz. Artık aramızda olmayanları hatırlıyoruz.

MÜNİR ÖZKUL AMERİKALI OLSA 4 OSCAR'ı VARDI

Münir Özkul'u çok beğenirim. Amerika'da olsaydı 4 Oscar'ı vardı. Muhteşem bir oyuncu. Münir Özkul'dan ortaoyununu öğrendik biz. Fransız, İngiliz, Alman... aslında her oyunda bir kavruk ve bir pişekar vardır. Münir Abi bize çok öğretti. Bize sade, abartısız oyunculuğu öğretti. Bu o kadar zor ki.

***

Kemal Sunal benim neredeseyse çocukluk arkadaşım. Biz onunla Devekuşu Kabare'de çok çalıştık sahned. Kemal dününün en iyi insanlarından biriydi. Bir baba, bir eş, bir arkadaş olarak harika idi.

***

Tarik Akan çok efendi bir çocuktur. Bizim allenin yakışıklısı, güzel yüzyüdü. Ben onun en çok eğitime olan katkısına önem veriyorum. Orada bir dans gösterisi izledim, bayıldım.

***

Zeki Alasya ile çalıştım yıllarca. O hep çocuk, koca kafalı bir çocuk! Adı gibi çok zeki bir adamdı, kalemi de çok kuvvetliydi. Aynı zamanda başarılı bir konuşturandı.

***

KADINLAR VE ÇOCUKLAR

Kadınların toplumu yönlendirmede her şeyden daha etkili olduklarını düşünüyorum. Kadın çünkü gözden kaçan detayları görür. Şefkatlidir, bu çok önemli. Geleceği düşünür. Nerede kadın idareci varsa orası düzenli, onestir.

***

Doğru düğün bir şey üretmediği halde para kazanan sinemacılar görüyorlar. Para lazım tabii ama bir sanatçının hayata çocuk gözlerle bakması, temiz ve meraklı. Ve çocuklar gibi şiddetten uzak... 🌱

ÖDÜL

Sanırım ilkökul 3'ün güz dönemiymi. Resim hocamızı Okul koridorunda anlamsızca koşturan beni yakamdan tuttu ve bir köşeye çekip ödüllü bir resim yarışması tertip edildiğini, katılmak isteyip istemediğini sordu. Yakamdan kavrayan el, beni toplukların yedek sücekler şeklinde kendine çekmişti. Sırf bu vaziyetleri kurtulmak için "Kaslımı hocam" dedim. "Aferin!" deyip bıraktı beni. Biraz yürüdü sonra tam kaldığını yeniden anlamsızca kormaya devam edebekinden dönüp "Uluslararası bir yarışma bu, birçok ülkeden çocuklar katılacak, resimdeki sendi ülkeni anlatacaksın. Anladın mı?" dedi.

Gururla salladım başımı, ülkeyi teminl emtimin kvançoyla. "Anladım" dedim.

90'lardaydık, sokak başlarını tutan Torosların beyazı, yakılan köylerin grisli, gözaltı çürüğü, işkence moru, yasaklı yayın sarısı ve göçe zorlanmış akrabaların salonun ortasında çömelişin esmerliği önünde duran 121 MonAmi kutusunda yoku.

Anneme yalvar yalvar aldırıldım bu 121 MonAmi pastel boyalarla 12 imin çizmeye kalksınız büyük ihtimalle 12 havari çizmiş olurudunuz. Anlayacağınız, yalnız ve çizim ülkeyi bu renklelerle çizmek zor işti.

Bütün gece tuvalet şingiri aydınlatıldığı masada, salona serdiğim minderlere uzanmış akrabaların içli horlamaları eşliğinde çizdim durdum.

Sabah resim bitmişti, renkleri siyahla kurarak ülkenin pulu atmosferine yakın bir son kılasat tutturmuştum. Memnuniynden eserimden.

Öğretmenler odasında sessizlik hâkimdi. Herkes odanın ortasındaki yuvakla masanın üstünde duran resime dikkat kesilmiş, hayretler içinde bir bana bir resme bakıyordu. Resim hocası çayından bir yudum alıp "Harika. Büyük yetenek bu çocuk" dedi. Diğer öğretmenler de katılıp çaylarına uzandılar. Bir tek din hocası "Sen şimdiki bunu yardım almadan mı yaptın?" diye sordu. Okulun en inançlı insanının bana inanmaması kurmıştı küçük kalbimi. "Boyları annem aldi hocam" dedim. Gülüşüldü. Matematik hocam "Mizahi yönü de var kerestam" dedi, sonra bir tuş daha gülüşüldü.

Resminin Türkiye elemelerinde ilk üçe girdiğini, oradan da asıl yarışma için Japonya'ya gönderildiğini söylediler. Günlerce, resmini gören Japonların çekik gözlerinin manga karakterleri gibi büyüdüğü hayaller kurup durdum. Aradan epey zaman geçti, haber gelmedi. Kendi resminin neye benzediğini bile unutmuş.

Yine anlamsızca koşturduğum bir gün yakamdan tutular, öğretmenler odasında buldum kendimi. Resim Japonca bir belgeyle birlikte geri gelmişti. Ödül, üzerinde Japonca yazılar yazan bu belge miydi? Kimsenin bir fikri yoktu. Ama öğretmenlerin neşesine bakılınca ben kazandım mı? Gaza gelip resmi ve belgeyi çerçeveler Ataturk resminin altına astılar. Okulda Ataturk'ten sonra en önemli kişiydi insan olduğum birden. Kızların sevgisine,

erkeklerin ilgisine mazhar olmuşum. Öğretmenler bana dihi çocukmuşum gibi davranıyor, söylediklerim her şeyi zekicemmiş gibi dikkatle dinliyordılar. Öğrencilik hayatım belki de en güzel zamanlarıydı bunlar. Alınacak en güzel ödülü vermişti bana Japonlar.

Tabii çizim günler ka sürüyor. Bir veli toplantısı sonrası, Japonçaya aşina bir veli inceliyor bu çizimli belgeyi ve bunun sadece yarışmaya katılmamızdan dolayı aldığımız bir teşekkür notundan başka bir şey olmadığını ifşa etmiş.

Anında resmi ve belgeyi Atatürk'ün altından kaldırdılar. Adam "küçük dolandırıcı" ya çıktı. Arkadaşım kalmadı. Öğretmenler, sorulara doğru cevap versem bile işkilenir hâle geldiler. Anlamaz kışkırmaları bitti. Okul duvarı diplerinde dertli dertli çömelir oldum. İşte o zaman ödül denen şey ne lanet bir şey olduğunu anladım. Ve bir daha hiçbir yarışmaya katılmadım.

Taki lise sona kadar. Ödül travmam var, yarışmaya katılmamı-istemem, de liseler arası yuvuşturucu temalı bir karikatür yarışmasına zorla katılmama neden oldular. O aralar mızah dergilerinde de ufak tınışçesye başladığım için kazanmam zor olmadı.

Bir cum'a aşması lizkallı Marj'ından sonra müdür elinde bir Bond çantasıyla Atatürk büstünün önüne geldi ve karikatür yarışmasının ödülünü vermek için beni çağırdı. İçinden "Para mı lan o?" deyip

sahneye fırladım. Çantayı kapattım gibi alkışların içinden koparak kaçtım. Kuytu bir köşede açtım çantayı. İçinde Milli Eğitim Bakanlık başkese Peyami Safa'nın bütün eserleri vardı. "Neyse, çantası fena deşilmiş" diye avuttum kendimi.

Ve fakat sarı beni kaptılar, önce Fazlî Harabiye, sonra Yalnız... Bütün eserlerini okudum Peyami Safa'nın. Yavaş yavaş değişmeye başladım; Kürsüde, Alevelek, solculuk, solculuğa şafakla rinde anarasan bulabileceğin bir evde yavaş yavaş muhafazakarlaşıyordum. "Milli görüş gömleğim nerde!" diye geziniyordum evde. Babamın rakasına, annemin takısını karşıyor, kız kardeşimin kapağını yonidine ikna etmeye çalışıyordum.

Bir ödül daha beni bambaşka bir bene sürüklemiş, yine olmadığım birine dönüştürmüştü. Bu dönüşümün nasıl kurtulduğum hatırlamıyorum. Ama yarışmalar ve ödüllere olan nefretim iki kat arttı böylece.

Bir az önce Vefa Lisesi öğrencilerinden bir e-posta aldım, Kemal Sunal Kültür Sanat Ödülleri'nden bana bir ödül verdiklerini söylüyorlardı. En iyi Karikatürist Ödülü.

Zilgit atarak yazağı düştüm, ateş bir ağıt gibi yakıyor du bednemi. Tırtıyör, tertilyordum. Bu ödülü kaldırarak binye kalmamıştım. Aldığım ödüller yüzünden çok çile çekmiş, çok zorluk yaşamışım. Kim bilir bu ödül beni bir epeşe çevirecek, bende ne tür bir dönüşüme neden olacaktı.

Alınması çok düşündüm. Ama o da ayrı terbiyeliçlik. Vefalı öğrenciler nezakat göstermiş beni layık görmüştü işte. Taş atıp kolum mu yorulmuştu. "Hiç" dedi içimden bir ses.

Ayrıca Kemal Sunal adına verilen bir ödülü lan bu... Doksanların pulu atmosferinde 121 MonAmi boya seti gibi adamdı. Onun filmlerinde Türkiye'de, patronundan aine yüzüne bulatırsın insanlar vardı. Onun gülüşünde sınıllık, kurnazlık yoktu. O saflika gülemeyeceğimiz bildiğinden, bizim için de gülerdi filmlerinde. Kemal Sunal, bu masa başında oturarak komik olmasa çalsın mızahıçlar için ayakta da komik olunabileceğini göstermiş bir Çöpçüler Kralı'ydı.

"Bir mızahçı olarak Kemal Sunal Ödülü'nü en çok ben hak ediyorum" diye bağırarak çıkım yataktan. Ödül günü hazırladığım konuşmayı, heyecandan sesim osuruk gibi çıktıktan işim kimsa anlamadı. Ama sağ olsunlar alkışladılar. Sila'yı Manuş Baba da alkışladı.

Ataturk resminin önünde birkaç fotoğrafımı çekip soldılar beni.

Ödülü getirip dergideki çalışma masama koydum. Erraf ödüllü yazılar kayırdığı için pek sikişmediler. Birkaçı "Oo aşamızı güzelsim" diyerek nesnelleştirmeye çalıştı ödülümü.

Velhasıl bu ödül beni değıştirdi mi diye soracaksınızdır elbet...

Tabii ki değıştirdi.

Yazar oldum.

Ödül edebiyat dergisinde yazılmışmış ilk yazım. ✎

Onun gülüşünde sınıllık, kurnazlık yoktu. O saflika gülemeyeceğimiz bildiğinden, bizim için de gülerdi filmlerinde.

İKSİ

CAZ

27-30 HAZİRAN

İSTANBUL
CAZ FESTİVALI
2018
VİTRİN SERİ SPONSORU
SOCAR TÜRKİYE

ŞİMDİ DİNLENME ZAMANI

Enerji devi SOCAR müziğe
enerji veriyor, birbirinden
yetenekli müzisyenleri
dünya dinliyor.

Müzik profesyonellerinin
bir araya geleceği

İstanbul Caz Festivali
kapsamındaki Vitrin Türkiye
Güncel Müzik Buluşması başlıyor.

SOCAR

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

AYAKUSTU DOSTOEVSKI

Yazan: Murat Mantas
Çizen: Haluk Karatas

St. Petersburg, 1866...

İstanbul'un yazgısını sadece yönetenlerin ufkı ve kalitesi değil, yönetilenlerin kültür ve eğitim düzeyi de belirliyor.

BOĞAZDAN YÜREĞE DÖKÜLEN KİREÇ BEYAZI

Bir dağın zirvesinden eteklerine sesleniyor olsaydım da muhataplarını alçakta ve/veya çukurda bulundukları için sesimi yeterince duymasaydılar, bu duruma pek aldimaz, yaşanan işlemsizlik sorununun, sinifla özgü o kahrolası entelektüel şımarıklığı izah ederdim. Beni duyuyorlar, duyular bile anlamıyorlar, şaşırarak ne var der geçerdim.

Yahut...

Bir kor kuyunun ta dibinden avazımı çıkıyıp kadar haykırp sesimi yukarılarda, tepelerde, zirvelerde, hatta bulutların üstünde dolışıklarını sanırlara iletmek isteseydim de sesimi duymasaydılar, muhtemelen ya kendimi beceriksizlikle suçlardım ya da onları vicdansızlıkla. Kimbilir belki de yargılarımı "ya-ya da" ile değil, "hem-hem de" kipiyle birbirine bağlar, nöbet yerini terk edeniye sadece gâflet değil ihaneti de yakıştırırdın.

Oysa ne ben dağın tepesinde onları eteğindeler, ne de onlar bulutların üstünde ben kuyunun dibindeyim, aksine her iki taraf da aynı düzeyin içinde, aynı mekânın, aynı fikir karşı karşıya, neredeseyse diblerinin birbirine değeceği kadar dip dibe.

Garip olan da burası, sesim yine duyuluyor, sanki bosa konuşuyorum, boşuna konuşuyorum.

Hakikat de böyle mi bilemiyorum, ne ki hissiyatım aynen böyle. Sanırım bu yüzden bu konuda son kez konuşuyorum.

Her büyük şehir gibi İstanbul da aydınlatıyor. Neredeseyse on yıllardır camileriyle, saraylarıyla, tarihse yapılarıyla ışıklandırılan bir şehir artık İstanbul.

Renç-i reng.

Ve Boğaz Köprüsü'yle.

Geceler artık karanlık değil, aksine aydınlık. Müzzam bir ses ve ışık gürültüsüyle İstanbul'un göğüsüne çöken algarası bizat geçenin cenneti çünkü.

Milyonlarca parmak milyonlara diğünmeye hep aynı anda basıyor, hastane onunde korıyaya bavar, gibi. İnatla İstihla. Hıncı.

İstanbul her akşam floresan lambası gibi yanıyor, sonradan görme floresan beyazlığında yanıyor, ampule inat.

Bazen iki beyaz, çiğ seslerine aldimadan birlikte duet de yapıyorlar.

Oysa gece aydınlatmalarında sarı ışık hem daha asil, daha doğaldır, hem de diğer canlıların yaşamına bir tür hurmet nişanesidir.

İstanbul'u yönetenler boğaz derinliklerinde, evelin çatılarında, ağaçların dallarında yaşayan diğer canlıların habersizler, o nedenle maz tıllara, kargalara, güvercinlere, şıgırcıklara, serçelere, kısıca doğuya ve hayvanlara karşı duyarsızlar.

Katiller İstanbul'un semalarını her gece "boğaz" ından yüreğine kırılcı kireç beyazı dokerek katlediyorlar ve kimsenin ses kıldıyor, öyle ki derinimuzdanın arkı bir inilti, bir ah sesi bile duyulmuyor.

Beyazın kaç tonu vardır bilir misiniz?

Helo bir de sıyan!

Sıyan, karanlık, karanlığın değerini bilir misiniz?

Hangi sıyan hangisi beyaza yakıştıgıu tahmin edebilir misiniz?

Geceleri Süleymaniye Camii'nü görürün kılan sıgın rengini merak edip o sıgı Sultaniyet Camii'nü bürünen sıyan beyazıyla karşılaştırmayı hiç denediniz mi? Galata Kulesi'nin sıgıyla ya da?

İstanbul'a reva görülen bu çiğ ışıktan kimsin tartışacağı? Muhatabımız kim?

Boğazmazdan yürecimize dökülen şu kireç beyazlarının sorumluları kim?

Rençin sorumlusu? Köprülerin üzerindeki nın cırtık renkliler!

İstanbul'un?

Bir mezbekelik haline gelmiş şu güzelim şehrin?

Sorumluarı benimim gibi yazıyorun. Kendimde konuşuyorsun gibi. Huzunla: Sanki kendi karışına kendim konuşmuş gibi.

anlayışla aydınlatıyorlar İstanbul'un silüetini!

Ve pek tabii ki İstanbul silüetine damgasını vuran camilerini, saraylarını, surlarını, tarihse yapılarını!

Aydınlatmanın, ışıklandırmanın silüetini, isabetini, isabetsizliğini tartışmayı bir kenara bırakıp soruyorum: Yetkililer hangi rengin için tercih eddiğini biliyorlar mı?

Boğaz Köprüsü'nü kimsin; niçin bu zevksiz, münâsır, duygusuz, çiğ renklerle ışıklandırıyorlar?

İzni alınmaksızın beyazla kirlenmiş nefret dolu açık mavinin ne işi var o metal şalın üzerinde!

Peşşara, tıle kakula, sürüküne sürüküne, art arda salmeye çıkartılan o zavallı tıcederlerin, kumızların, yeşillerin, sarıların ne gırahı var?

Emniyonu algetçiden tıkabasa dolduran renk cımbızunu İstanbul'un semalarını kim niçin reva görür?

Niçin o renkler? Niçin o sırayla?

O bayazı terkibin, o duyumsuz kompozisyonun anlamı ne? Anlamı ve amacı?

Seçilen renkler neyi temsil ediyor? Hangi duyguyu? Hangi zevki? Hangi uyumu?

Nitelik ve nicelik.

Zaman ve mekân.

Bu tercihler hangi estetik zevkin mahsulü? Hangi mühendislik? Hangi bürokratin?

Renklerin bir anlamı vardır, temsil ettiği bir değer, bir duygu. Yan yana gelişleri daha gelişigüzer olmaz, nisbet ister, münasebet ister, tenasüb ister. Oranlarıyla, geçişleriyle, omuz omuza verileriyle. Renkler de feshat ve belagat ister. Şiir gibi. Şiiriyet gibi.

Gerekelendirilmedikçe, Boğaz'ın köprülerini aydınlatmak/ışıklandırmak için tercih edilen renk sıyflarını nazar ve temâşıyla saygı duyulmayan bir hoşrathıgı, eğitimsiz ruhların, eyleyle şımarık bir sonradan görmeşuğun urunu olarak görmekte herhalde mazur sayılır.

Sadece mazur mu, aynı zamanda çaresiz de!

Evet, hem mazurum hem çaresiz, çünkü bu şehrin yazgısını sadece yönetenlerin ufkı ve kalitesi değil, yönetilenlerin kültür ve eğitim düzeyi de belirliyor.

BİLGİ'DE BİR GÜN

Hızlı adımlarla dersine kosturan belki sensin,
Belki arkadaşıyla sohbeta daimis öğrencisin,
Belki bir köşede en sevdiğin şarkı çalıyor.

Belki bir tasarımın
ucundan tutuyorsun,
Belki bir stüdyodan
hayata kaniyorsun.

Belki bir dilim hatıra
paylaşıyorsun arkadaşlarınınla,
Aklında bir ezber yok,
kopyala yapıştır istemiyorsun.

Belki bir kitap okuyorsun çimlere uzanmış,
Belki kendi hikayeni yazıyorsun,
Belki bir ağacın gölgesinin altında SEN VARSIN.

Gölgeler adlı yeni kitabında müstear ad kullanan yazarları konu eden romancı ZÜLFÜ LİVANELİ:

EDEBİYATTA HER ŞEY SÖZLERDEN İBARET DEĞİL

Gölgeler, Konstantiniyye Otel romanınızdan bir bölümün elden geçirilmiş hali. Bu bölümü müstakbil bir kitap olarak yayımlamanızın gerekçesi nedir?

Bir senfonik roman ya da Şehrengiz olarak tasarlanan Konstantiniyye Otel'i'nde pek çok karakter ve hikaye var. Kısaltmıyolama rağmen hacimli ve yoğun bir roman. Okurun romandaki her bölümü, her öyküyü ve her lastmanı aynı derincede algılaması zor. En zor bölümlerden birisi de "Edebi ve Ebedi Gölgeler" adlı müstear isimler konusu. En azından kim kimdir gibi bir çaba istiyor okurdan. O bölümü ayrıca kısaltmam gerekmişti. Bu yüzden aynı bir kitap olarak yayımlamak ve bu isimlere dikkat çekmek doğru geldi.

Eserinizi Yahya Kemal, Orhan Veli, Atatürk, Halide Edip gibi yazarlara "saygı duruşu" olarak niteliyorsunuz. Kalıcı bir eser vermek, saygı duruşundan öte bir iş. Eserdeki kişilere ebediyen saygı duyacağınızı nasıl biliyorsunuz?

Saygı tuhaf bir kelime. Aynı kökten gelen sayın da öyle. Siyaseti birisine laf atmadan önce "Sayın..." diyorlar. Mesela hiç kimse "Sayın Allah'im" ya da "sayın peygamberim" demez. "Sayın Sabahattin Ali, Sayın Fatih Sultan Mehmet" de denmez. "Sayın"la saygınlık arasındaki çelişkiyi düşünmek lazım. Öte yandan eserdeki kişilere her zaman saygı ve sevgi duyacağımı biliyorum. Yeryüzündeki misafirlikleri bitmiş, bundan sonra değişimleri ve bizi şaşırtma ihtimalleri yok.

Kıapta bahsi geçen herkes, İstanbul'la doğrudan irtibatlı. Fatih, Atatürk, Halide Edip, Yahya Kemal... Bir yerde "Hepimiz İstanbul'u sevdik!" diyorlar...

İstanbul hem divan edebiyatımızın hem de Cumhuriyet dönemi şiirimizin "Bir sengine bütün Acem mülkü feda" edilen odak noktası. Ankaralı, Diyarbakırlı, Urfa'lı, İzmirli,

Üsküplü şairlerimiz hep İstanbul'u anlatmış. Fransızlar için Paris, Ruslar için St. Petersburg neyse bizim için de İstanbul ol. Bugün o eski İstanbul kalmadıysa da...

Eserinizde müteverrim [veremil], istintak etmek [sorgulamak],

Amacım Türkçe'nin yoksullaşmaması. Kökeni ne olursa olsun her kelimeyi yaşatmak.

nihan [gizli] gibi eski kelimelere yer veriyorsunuz. Buna karşılık, Halide Edip'in konuşmasını günümüz Türkçesiyle vermişsiniz. Bir romancı olarak sizin eski dil – yeni dil, eski kelime – yeni kelime konularına yaklaşımınız nasıl?

Bütün amacım Türkçe'nin yoksullaşmaması, mümkün olduğu kadar zenginleşmesi. Kökeni ne olursa olsun her kelimeyi yaşatmak... Dilde ırkçılığa karşıyım. Mesela gönül, kalp, yürek. Bu kelimeler birbirinin yerine kullanılabilirliği gibi geliyor değil mi? Ama bir de tersini düşünelim: Gönülsüz, kalpsiz, yüreksiz. Aynı anlama geliyor mu, gelmiyor elbette. O zaman bu kelimelerden hangisini feda edebiliriz ki.

Siz kitabınızdaki karakterler gibi şiirler besteleyen, romanlar yazan, filmler çeken bir sanatçısınız. Siz de kendi içinizde ve dışınızda birden fazla kişi misiniz?

Yaşlılığında kör olan Borges'e bir öğretiler yazdım: "Siz Sinyor Borges misiniz?" diye sormuş. Cevap enfes: "Bazen."

Bütün yaratıcılar böyledir.

Atatürk'ün Asım Us müstearıyla gazete yazıları yaparak hükümete muhalefet etmesi...

Çok acayip değil mi? Hatay meselesi hakkında İsmet İnönü'yü eleştirmesi?

Atatürk'ün edebiyata, kültüre her zaman bir merakı olmuş. Manastır askeri idaresinde okurken Namık Kemal etkisinde şiirler yazmaya başlamış ama sonra hocası şiirin askerlikle bağdaşmayacağını söyleyerek vazgeçirmiş onu. O dönemde adına Kemal' eklemesinin bir etkide olduğunu sanıyorum. (Öne sürüldüğü gibi matematik öğretmeninini garip önerisiyle değil.)

Daha sonra Minber gazetesini çıkardığını, orada yazdığını biliyoruz. Sürekli olarak dile uğraşmış. Yalnız "Güneş Dil Teorisi"ni kastetmiyorum. Mesela "muhakkak" kelimesindeki kesinliği artırmak için "muhakkaka" denmesini önerdiğini biliyorum. Edebiyat zevki ve merakı olmayan hiç kimse kelime vurgularıyla uğraşmaz. Buna bir de Atatürk'ün son yıllarında devre dışı bırakıldığı, Çankaya köşkünde yalnızlığa terk edildiği gerçeğini ekleyin. O zaman Asım Us anlaşılır gelecektir.

SEBASTIAN ARGOL'U HIÇ SEVMEM!

Yazarların müstear adlarını taşıyan kahramanlar sunuyorsunuz. Yazarların asıl adlarının temsil ettiği kişiler ile müstear isimlerin temsil ettiği kişiler arasında fark olduğunu belirtiyorsunuz. Aralarındaki farklar nelerdir? Siz de müstear kullandınız mı? Nedeni, neydi?

Nâzım Hikmet, müstear adı olan Orhan Selim'e bir şiir yazıyor. Sanırım benim için müstear oldu. Yazarların tümünü, müstear isimlerine yabancılaştırdım. Bu konuda benim de deneyerim oldu. 1970'lerde, İsmail Cem'in çıkardığı Politika gazetesine "Ömer Zülfü" adıyla yazı yazıyordum. Bu gerçek adımdı ama sonra halk Ömer'i tuttu; Nâzım Türküsü dâhil albümlerimi, Ömer Zülfü Livaneli olarak çıkardım. Ne var ki Ömer demediler.

Bir başka müstear hikayesi de Paris yılıydım. 1982'de Yöl filmi'nin müziğini besteledim. O sırada Yılmaz Güney kaçaktı, Fransa'da saklanıyordu. Durumu bilen Abidin Dino ve Taseer Kemal, müziğe adımdı koyarsam bana da "Yolda dön" çağrısı geleceğini söylüyorlar. Bu korkunc bir çağrıydı. Dönersen işkence, dönmeyesen de yurttaşlık atılma... Ölümlerden ölüme beğen. Bu uyan üzerine filme müstear isim koymaya razı oldum ama "İsmi siz bulun" dedim. Dino'ların evindeydi Abidin Bey masanın üstüne bir Fransa haritası yaydı; Britanya'daki köy isimlerini çok sevdiğini belirtirken, o meşhur uzun parmaklarını harita üzerinde gezdirmeye başladı. Sonunda Argol köyünün üstünde durdu işaret parmağı, "İşte bu," dedi, "soyadın Argol olsun!" "Peki, olsun" dedim. O sırada Güzin Dino, Sebastian adını sevdiğini söyleyerek, yeni doğan birine ad koyar gibi ilk adını belirledi. Ortaya çıktı Sebastian Argol diye bir adam! Filme de böyle yazıldı. Sonra bildiğiniz gibi Yöl, Cannes'da Altın Palmiye kazandı, müzik de beğenildi. O kadar ki Warner Brothers şirketi Amerika'da, Metronom Almanya'da, Cine vs. de Fransa'da albümü yayınladı. Radyolarda gece gündüz bu müzik işitilir oldu. Daha sonra Cannes Festivali'nin "En iyi film müzikleri seçkisi" ne girdi ama hepsi Sebastian Argol adıyla! Adam bir anda ünlü oldu! Hata, Göksin Sipahioğlu, Hıfız Topuz gibi dostlar beni Yöl'ün bestecisi olarak tanıştırdıklarında, Fransızların inanmayn bakışlarıyla karşılaştım! Sonunda hiç hoşlanmadım bu işten ve birkaç yıl sonra filme kendi adımı koydum. Hiç sevmem o Sebastian Argol adını adamı!

Sinop'taki evinin bahçesine, Almanya'da gördüğü güneş enerjisi santralini kuran **KEZBAN KARAMAN**, elektrik üretme macerasını OT'a anlattı.

"HE YA, BAHÇEMDE ELEKTRİK ÜRETİYOM!"

Sinop'un Gerze ilçesine bağlı Gürsöklü Köyü'nde yaşıyorum. Ben çocukluğuktan beri bu elektrik işine çok meraklıydım. İçimden düşünürdüm, sorardım, "Nasıl oluyor bu, nasıl yapıyor, hammaddesi ne?" diye... Yıllar önce televizyonda bir devlet adamını dinlemiştim. Güneş enerjisi sistemini anlatıyordu. Not aldım defterime. Birkaç yıl sonra yeğenimin düğünü için Almanya'ya gittim. Baktım orada bütün evlerin çatısı kaplı. Herkes elektrik üretiyor: "Almanya'da var da Türkiye'de niye olmasın, bizim Türkiye'de güneş mi yok?" dedim. Neden başka ülkelere elektrik parası ödeyelim! "Herkes kendi elektriğini kendi üretse" dedim. Avrupalılar bunu zaten işin zor kısmını yapmış, teknolojisini bulmuşlar. Bize kolay kalmış. "Bu kolay da biz yapalım artık" dedim. İki sene uğraştım ama sonunda geçen köş kurdum bahçeme santrali. Şimdi bütün evin elektriğini karşılayor, fazla bile üretiyorum.

**HER VATANDAŞ
ELEKTRİK ÜRETEBİLİR**
İnternette YEDAŞ'a başvurudum. İki sene bekledim. Çok uğraştım, Ankara'ya gittim, cumhurbaşkanına çıktım, enerji bakanı yardımcısına çıktım. "Bunu artık kolaylaştırın" dedim. "Tamam" dediler. Şimdi kolaylaştırdılar. İnşallah herkes yapar. Bu, ucuz, dumanı, kokusu olmayan, sağlıklı bir sistem. Her vatandaşın yapabileceği bir şey. Artık biz de yapalım böyle şeyler, Avrupalı olalım, onlarla yarışalım. Allah Türkiye'yi Avrupa'da geride bırakmadı ki! Bütün ülkeleri eşipti yarattı...

ARTAN ELEKTRİĞİ DEVLETE SATTIM

Bizim bölgenin insanı bu işlerden hiç anlamıyor. Nasıl yapacağını bile anlamıyorlar. Bizim burarlarda ilk ben yapmışım. Kendi elektriğimi ürettim, artanı da devlete sattım! Ama kanunda düzenleme de olmadı için YEDAŞ'ına ödeme yapamadı önceleri. Şimdi daha yeni ödediler param.

ALTIN YUMURTLAYAN TAVUK

25 bin lira masraf ettim ama 7 yılda masrafını çıkaracak. Elektrik faturasını ödeyiyorum, üstüne de para alıyorum. Altın yumurtlayan tavuk gibi yumurtuyor yanı.

SIRA ELEKTRİKLİ BİSİKLETTE

Koyde daha benden başka yaparın yok ama olur. Sonradan herkes yaparın. Ben burarlarda ilk kadın şoförüm. Daha İstanbul'da bile çok az kadın şoför vardı o zaman. Şimdi herkes şoför. Bisikletimi de elektrikli bisiklet yapacağım şimdi. Ustanın tasatın dönmemesi bekliyorum. Onu da elektrikle kullanacağım.

KOMŞULARI TEKNOLOJİYLE İLGİLENİN!

Kadınlar hiç kulaak asmasın kimseye. "Kadın şunu yapmaz, kadın bunu yapmaz" derler bizim burarlarda. Ben hiç dinlemem. Onu diyenler tarıhte kalmışlar, geride kalmışlar. Biz kadınlar faydalı, hayırlı her şeyde dünya kadınıyla-erkeğiyle yarışalım. İnsanız biz insan. İnsanlığımızın hakkını verelim. Komu komu da başka teknolojilerle uğraşsın. Ben de onları örnek alayım. Herkesin birbirine faydası dokunsun diye! ✨

Dâhi olduğumu sanmıyorum. Mucit ya da kâşif olmanın kenarından bile geçmem. Ama bazı buluşların çaresizlikten geldiğine olan inancım annemden gelir. Annemle babamın evliliği uçurumun kenarındayken, aşk meyveleri dünyaya gelmiş. Yani ben! Bitmesi gereken bu kâbus ilişkili uzatmalara bırakmışım.

BEN MİYİM OBSESİF KOMPÜLSİF?

- Biz dünyanın en mutlu çiftiyiz değil mi sevgilim?
- Hayır.

Bana bunu söyledikten hemen sonra gittin.Yani ellerin, ayaklarınla değil. Elle tutulan ve gözle görülen tüm organların oradadır.Ama bu tek kelimeyi söylemene sebep olan şey her neyse,o artık yoktu.

Bende obsesif kompulsif kişilik bozukluğu olduğunu söylediğini çok iyi hatırlıyordum ve bunu aklımdan bir türlü çıkaramıyordum. Gece gündüz, bende obsesif kompulsif kişilik bozukluğu olup olmadığını düşünüyordum.İşe giderken,köşedeki manavdan yarım kilo elma alırken, en sevdiğim filmi seyrederken ve hatta işerken aklımda olan tek şey buydu. Patronum durumu fark etti.Çünkü zehir gibidir.Yılık iznini kullanırken ve Kabak Koyu'na falan gitmemi önerdi.Ucuza mı da Dediyini yaptım.

Dalsam'a giden ilk uçağa atladım. Ayrılığımıza sebep olan her şeyden kurtulsam, belki beni yine sevebilirdin.Tam da bu sebepten normal davranmaya çalıştım. Kararımı üç kez değiştirdiğim işin hostes bana sinirlenmişti. Takolun bir değişimim gibi davranmaya çalışıyordum. Sevgidim şeyler mi? Aman, canım hep değişir... Ha ha ha! Ben de böyle değişken bir insanım işte.

Yanımda oturan adamdan kılanmaya başlamamın sebebi gözlerimi okuduğum kitaba dikmesiyle başladı. Kafamı kaldırdığımda onunla göz göze geldim. "Ben de çok severim Ursula'yı..." dedi. Cevabı yapıpırdım:"Ben çok hoşlanmadım." Her uçak yolculuğunda avuç içlerim terlerdi benim. Ursula'nın karakterleri iyi gelirdi. Kitap önceden okuduğumu çıkartmamaya çalıştım. "Ursula'nın..." dedim "sıradan insanların hayatlarını, sade bir dille anlatmasına btiyorum." Kimya mühendisi herif gülmüştü, kitaptan bir bok anlamadığımdan emindi ve kahvesinden bir yudum aldıktan sonra alt dudığına hafifçe sarıkan bırıklarıyla yaladı. Peçeteyle ağzımı sildim.

Sallantılı bir uçak yolculuğundan arındıran karaya indimiğinde bütün yolcular konuşan kaptanımıza alışılmaya başladı. İşle olanlar o sırada oldu. İmnezime sanırım on dakika kala kendimden geçmişim.Tahmin edersin ki olmadığın biri gibi davranmam epey yorucu. Alışık sesliyle uykumdan fırlayınca kıyamete kopardım ve "Bombaaaaaaazaaaaa!" diye bağırdım. Bunu neden yapıpırdıma dair en ufak bir fikrim yoktu.Ama üç kez karardığımdan beri bana bileren hostesler, kollarımdan tuttuğu gibi beni havaalanının içinde bekleyen polislere teslim ettiler. OHAL sırasına yapıpırdım tazezür saka ya da loşından

salladığını yalan için beni orada beklettiler. Görev başındaki memurlarla taşak geçtim için göt kadar odada tuttular beni. Anlayacağın resit rüva durumlarıydım.Tam üç saat,yirmi iki dakika, on yedi saniye...on sekiz...on dokuz...yirmi!

Nihayet kapı açıldı ve içeri bir polis girdi işte. Elindeki çayı karıştırıyordu. Açık mavi, dar gömleğinden göbük yağlarını görebiliyordum ve sinirim bozulmuştu. "Anlat bakalım!" dedi. "Biz dünyanın en mutlu çifti değilizmiş memur bey," dedim. Bilgisayarın arkasına geçmişti bu sırada. Dedim her şeyi not ediyordu."Kiminle?" dedi. Yutkundum.

"Hamza'yla."

"Hamza kim?"

"Benim eski sevgilim."

"Konumuzla ne ilgisi var?"

"Onun her şeyle ilgisi var.Ters giden her şeyler yanı. Ben de şimdiki bu odada oturuyorsam, bir şeyler ters gitmiş olmalı değil mi?"

Bilgisayarın gri ve pis klavyesinden şişman

parmaklarını çekti. Hay ben senin der gibi kafamı yana doğru çevirdi ve göz kapaklarını ağır ağır açıp yeniden bana baktı. Gülmüsedim.

"Ne yaptın sana bu Hamza?" dedi. Bir bir anlatımt. Ona obsesif kompulsif olmadığımı, aslında sadece temkinli biri olduğumu ve her temkinli insan için başıma gelecek olan felaketleri önceden tasarlayıp buna dair bazı önlemler aldığımı anlattım.

"Ama," dedim "ben obsesif kompulsif olaysayım, şu anda acı çekmezdim. Çünkü ayrılık aklıma bile gelmezdi onunlayken."

Beni anlatan bir hâli vardı.

"Bence de," dedi. Kimliği istedi. Uzattım. Sicilim tertemizdi. Şüpheli tavrılarımın, akıl hastalığımdan değil de kalp rahatsızlığımdan geldiğini bile kalp rahatsızlığımdan geldiğini bana ilk baktığımda anılayabiliyordunuz.

İfade adını verdikleri sorulardan sonra beni saldılar. Bir şey ifade edilebilirdi sanmıyorum. Çünkü aynı şeyi tekrarlayıp durdum ve biraz da ağladım. Bavuluma beraber yine koşturan insanları arasında

kalmıştım. İşte o sırada kendimi yeniden, yalnız hatta yapayalnız hissettim. Dâhi olduğumu sanmıyorum. Mucit ya da kâşif olmanın kenarından bile geçmem. Ama bazı buluşların çaresizlikten geldiğine olan inancım annemden gelir. Annemle babamın evliliği uçurumun kenarındayken, aşk meyveleri dünyaya gelmiş. Yani ben! Bitmesi gereken bu kâbus ilişkili uzatmalara bırakmışım. Tam on yedi yıl daha! Dile kolay. Bu yüzden bana "Yetiş" ismini vermişler. Ama sen bunu bilmezsin. Çünkü on sekiz yaşına bastığımda, yani hiçbir halta yetişemediğimi anladığımda, neredeyse sekiz sene olmuştu. Mahkeme kararıyla adımımsununda ki "ş" harfini devlete ilettilim.

Bunu neden mi anlattım? Çünkü bugün devletin bana borçlu olduğu "ş" harfini geri alacağım. Bavulumu açtım. Tezgahı iyi yere kurdum anlayacağın. Benim gibi uçanları kaçırmamak için erkenden havaalanına gelen yalnız insanlarla "Taş-Kağıt-Makas" oynamaya karar verdim. Cantandan çıkardığım defterin bir sayfasına "Taş-Kağıt-Makas" yazdım ve bağdaş kurup gelecek olanları bekledim.

Birkaç dakika sonra geldiler.Yalnızlar geldiler. Her hâllerinden belliydi. Aldı başında bir insan neden havaalanında tanımadığı birileriyle "Taş-Kağıt-Makas" oynasın ki! Tüm bunları sana, havaalanından yazıyorum. Çünkü ben obsesif kompulsif değilim sevgilim. Oyuna daldığımdan uçağa yetiemedim ve buna hiç üzülmedim.

-GERÇEK BU MU?-

Seni beklemek bir
Seni beklemek iki
Seni beklemek üç meraklı cello'dun
Kafa kafaya verip
Seni beklemek bir peygamberin
komik çıktığı fotoğrafa bakarken
Seni beklemek iki atın
çektüğü cenaze arabasında
Seni beklemek üç günlük dünyanın
en şefkatli çilesini tasarlamak üzere...
Seni beklemek bir bakıma
Liseyi bitirmeden
Seni beklemek iki gözüm
Birden kır olmuştuk
Seni beklemek üç kurşuluk
Bir siyaset uğruna
Seni beklemek bir başına
Bu büyük yağmur altında.
Seni beklemek iki kere
İki beş eder evet
Seni beklemek üç kıtasına
yayılarak dünyanın
Dünyanın düğümüne neşeyle üfleyerek
Seni beklemek bir yaşına daha
girmesi Allah'ın.
Seni beklemek iki
Seksen yayılarak toprağa
Seni beklemek stresten
Çoğalmısı toplumun
Seni beklemek üç
Bacaklı bir iskemle gibi mahcup
Seni beklemek
Üç bacaklı bir iskemle kadar
emniyete mugayir.
Seni beklemek bir
solukta geçiyorun atları
Seni beklemek iki
dakkada hayatı anlıyorum
Seni beklemek üç
Seni beklemek sekiz
Seni beklemek senden
Çok özür diliyorum.

Gerçek hayatta bazı komutlar eksikti. Bilgisayar uygulamalarının değişmezli olan; kaydet, kopyala, yapıştır, geri al, yazım kontrolü yap, ön izleme gibi komutlar olmadan bu dünya nasıl dönmüştü bu kadar sene?

BEYİN

L isedeki sarı kasa
laşçı, bileklik takan
programlamaya giriş hocası
söyleniydi. "Bilgisayarlarla
gerçek hayatı andırın,
gerçek hayata benzeyin ona
katkı sunan bazı deneyimler
üretmek için programlama."

Buna benzeren 30-40 tane
alfi cümle vardı Turan'ın aklında. Bildiği kodlama
komutları bundan çok daha fazlaydı. Turan
bayıldırı kodlamaya. Her dihi hıza övünürdü.
Zaten tüm kodlama dillerinin mantığı aynıydı.
Sarışın bilekliğinden öğrendiği ilk komutlarla
1'den 100'e kadar sayıları alt alta kağıda
yazdırarak başlamıştı. Sonra da sevimişti bu
iş. Sarışın bilekliği gülece, muhabbet adamdı.
Turan da kendi kendine yazdığı ilk programla
kocaman j' harflerinden oluşan devasa bir
gülen yüz çizmişti. Severdi bilekliği hocaya ama o
iki cümlesinden doğruluğundan emin değildi.
Bilgisayarlarla gerçek hayattan daha iyisi yapıldı.
Ne demek gerçek hayatı andırın? Gerçek hayat
hata doluydu hoca ya o nasıl söz?

Turan kapırmış, yıllardır program kodluyordu.
Yazdığı basit muhasebecilik programlarından
birisiyle kodlama eğitimi uygulama pazarında deli
gibi sattırmaya başlamış, bu sayede 17 yaşından beri
bilgisayarının başından kalkmadan iyi bir düzenci
gelir sahibi olmuştu. Severdi bilekliği hocaya, ama o
yemeğini eve söylerdi, faturaları otomatik
ödemeydi. Sık sık kağıda kapama asığı
metal boruda barfiks çekerdi. Bir
tek, sevimli oylar kullanmaya
çıkardı. Genelde 5'e 5 kaba gibi
gider sandıklaki son oyu atan
kişiler olurdu. Birkaç tane online
oyunda dünya klasmanındaydı,
klan liderliği yapıyordu. Ama
son dönemde bilgisayarlarla
gerçek hayatı daha iyi bir hayat
tasarlama kafaya takmıştı.

Gerçek hayat düzensizdi. Belirsiz ve
sürprizliydi. Bilgisayarlarla ise sürpriz yoktu.
Sen neyi yapacağını söylersen onu yapırdı
bilgisayar. Milyarlarca bayt içinden tek bir
taneyi bile kendisinden beklenen dışında bir işe
niyetlenmezdi. İnsanlar öyle mi, yahu geçtim
insanlar doğda kafasına göre iş yapmıyor
bir tane canlı mı var? Bilekliği hoca sen yanlış
düşündün. Tam tersi olacak. Gerçek hayat
bilgisayarları andırarak, bu işi ancak öyle
düzeliriz.

İnsan bedeninde dokunmatik bir yüzeyin
eksikliği üzerine çalışıyordu Turan. Her şeyi
söz ve görüntülerle anlamak kolay değildi.
İnsan cildinin dokunmaya alışma seviyesi
çok ama çok illel. Sevgi, sevgi, sevgi, sevgi,
aşk gibi bazı temel duygular haricinde hiçbir
bilgi dokunarak iletilmiyordu. Oysa her
insanın cildine bilgi aktarması yapılabilecek bir
dokunmatik ekran ya da USB girişli gibisinden
bir kablo girişti partı. Herkes her duygusunu
sözle anlatıyordu. Diğerleri de anlamıyordu.
Bilgi aktarımının bazı sınırları vardı ancak tenden

tene ya da kablo yardımıyla olabiliirdi. Kolay işti.

Daha da ötesi gerçek hayatta bazı komutlar
eksikti. Bilgisayar uygulamalarının değişmezli
olan; kaydet, kopyala, yapıştır, geri al, yazım
kontrolü yap, ön izleme gibi komutlar olmadan
bu dünya nasıl dönmüştü bu kadar sene, hayret
ederdi. Başlı illel uygulamalar vardı gerçek
hayat içinde. Mesela kuyrukta beklerken bir
işin çıktığında arkadaşına söylediğin "Bırader
ben fotokopi çektiğim, iki dakikaya geleceğim."
Yerimi tutar mısın?" cümlesi, kaydetmenin basit
bir uygulamasıydı. Yere düşen bir yiyeceği, telaş
içinde yerden alıp üfleyerek tozdan arındırma
işlemi her bilgisayar programında var olan geri
al özelliğinin bir benzeriydi. Kavram olarak
mantıklı fakat yetersizdi. Ya da sokaka çıkmadan
önce aynı karışında kendimize hazı bir ön
izleme, gözden geçirme yapıyorduk ama detaylı
değildi. Son yıllarda telefon kamerasını kendine
tutarak saçını malayışın kontrol edebiliyordun.
İnsanlar ama daha iyisi gerekirdi. Mesela evden
çıkamadan önce 360 derece kayırdı, imvan
kontrolü yapan küçük bir Drone iş
görebilirdi. Şiş tellerine entegre
edilecek küçük bir çip, ağızdan
çıkartılan sözcükler ufak düzelmeler
getirise, kimi sözleri karşı taraf
duymadan engellese fena mi
olurdu? Hiç ki olmadı beyne
kaydedilen bazı bilgiler, en
azından son 10-15 saniyelik söz
ve görüntüleri silince bir sinyal
bulutsu, geri al işlevinin yerini tutmaz
mıydı?

Gerçek hayat hatalarla doluydu.

Turan bilgisayarları kullanarak gerçek hayatı
kolaylaştırmak değil, hayatı bir bilgisayar
gibi kusursuzlaştırmak istiyordu. Kusursuz
sözler, kusursuz görüntüler, hataları geri alan
çözümle, düzensizliğe, karmaşaya hiç yer
bırakmıyor hassas olgı örgüleri... Mevcut
hüsyile hayat hatalarla dolu çalışmıyacak bir
yazılım gibiydi. Bilim insanları, politikacılar ve
sanatçılar dünyanın esas sorununu anlamadan
onu düzeltmeye çalışıyor. Esas düzeltilemesi
gerekken kasm, dünyanın alpsındaki temel
hatalardır. Turan'ın beyninden geçen bu
düzeltmeler saniyede 35 harf hızıyla bilgisayar
ekranına dökülüyor, ekrandaki yazılım bazı
hatalarına ve anlamı güçlüğüne işaret, işaret ve
notlarla Turan'ın düşüncelerini gorselleştiriyordu.
Ağac tamamlanmış, Turan oluşan özet notunu
kaydetti, ekrandaki "Beynim" klasörüne
kopyalayıp yapıyordu. Beyindeki son metin
dosyasını ise sildi, gorsel özet daha faydalı
oluyordu. Beyne dosya atarken 1-2 saniyelik
bir zihni karışma oluyordu, o geçince masadaki
kalemle yudum suyunu içti. Kapının üstündeki
barfiks demirine zipladı.

METİN ALTIOK

Ankara: Metin Altok'un sevgili şehri. Kırkcı dükkanı, Şiirlerin Anaharı. Anılarının anası: "Ankara, benim aziz kentim".

Bir Acıya Kıracı: Tüm şiirlerinin yer aldığı kitabın adı: "Ben ki kıracağım bir acıya/Seni mızılardan sabah alacağım/Defterini bemsizliğe/Bense kalem öderim/ Kıracı kaldığın evin" demistir.

Cavit Orhan Tutengil: Fasistlerin öldürdüğü sosyoloji profesörü Tutengil'i sorar kız Zeynep'e Bingöl'den yazdığı 26.11.1980 tarihli mektuba: "Şahi Cavit Orhan Tutengil'i kim vurdu? İşte bunu kimsse bilmiyor ve merak da etmiyor".

"Çağdır Bir Kara": Altok'ta Şiirler'deki (1992) "Çağdır bir kara yılan" dizesiyle başlıyor. "Şimdi kişiden düşünürüz/biraz/yaslan üzgün anılarımız/Kalsam bana yokmaz/Bemsizlik yalıyor sana" dizeleriyle biten şiir.

Dörtükler ve Desenler: Altok'un 2 Temmuz'da Madımak'ta yakılan şair Uğur Kaynar'ın Eylazlan Yayımları'nın 1990'da çıkan kitabı. Harika desenler çizmiştir kitabı, bazılar Abidin Dino'yu andırır.

"Evde Yoklar": Kevdinin Acısı (1980) kitabındaki müthiş şiir, unutulmayan dizesler, sanki hepimizin yerine yazılmış gibi: "Bir bir uzaklaşıyor sevdiğim insanlar/Ne zaman bir dosta gitsen/Evde yoklar".

Fusun Akatlı: İlk eşi, kız Zeynep'in annesi. Edebiyatımızın önde gelen denemecilerinden, felsefeci, Nurettin Hızır'ın öğrencisi. 80 sonrası Anıları'dan İstanbul'a göçerlerinden. Evvelgiden anıyağlardan.

Gazgin: Şairin ilk kitabı (1976).

"Sende taran benle bitenler/İkizler/Arı dolandık başta/başta sakallarda" diye başlayan benzer biçimde Cemal Süreya'nın, az mî cebimde gezdü bu kitap: "Benim için bir rüzgar! Arık burdan girmek".

"Gibi!": "Bazen düşünür müşün sen deli/Başka bir şeymiş gibi kendin".

Hisarönü: Bergama (1941) doğumlu şairin İzmir Hisarönü'nü anlattığı yazı. Daha çok düzyazı yazmış, kentleri, semtleri anlatmış diye düşünüyör insan. Metalektimden insan manzaralarını anlatmış adeta.

Israr: Acı, gam, hüznün, keder, çile... Metin Altok şiirinin beşbir yerdesi sanki. Acı mî onds ısrar etmiş yoksa şair mî baştan beri yol arkadaş olan bu sözcükleri terk etmemiş biraz karışık ama, o hep "bir acıya kıracı" olarak yazmış ve yazdı.

İpek ve Kitabtan: (1987) Yayımlanmış şiir ve sevinç bir küçük yazı yazmamın bu kitabı dair: Bir daha da Metin Abi'yi göremediğim için beşbir beğenmedim bile soramamışım. Yazık kim bilir nerede? Kitabın sözcüğüyle de ilk tanışmamı.

Kendinin Acısı: (1980) Kitaplarının, özellikle ilk kitaplarının adları da doğrudan doğruya Metin Altok'u tanımlar gibidir, özellikle de Kendinin Acısı: "Tuhaf ama ben ve ben/Hem kaçtım hem kavladım".

Madımak: 2 Temmuz 1993'te yobaz, gerici, faşist katil sınıfsının aydınları, yazarları, şairleri, sanatçıları öldürdü, yakmış ve 35 can

kaldettiği Sivas'taki otel.

"Nihavent": Altok'ta Şiir'ın (1992) ilk şiiri: "Değişik bir hissiyetle/Karşına çıkırdı/Buldu mu çocukluğumun/Yanımdan miketisi", der ve sonunda şiirine tempo tutar: "-Te ne ri, te ne na-"

Okur: Şiir okumayan okuru, adeta Ece Ayhan gibi karşılır: "Şiirin yalınlığı senin de yalınlığıdır ve bu yalınlık şiirin değil senin sorun olacaktır...Aztan bol, tükeneğin çabuk olun".

Öndey: Birkaç kitabına Öndey, önsöz yazmıştır. Bunlardan Küçük Tragedya'da (1982) yazdığı "Öndey" en bilinen şiirlerinden: "Ah kavalok, kavalok! Acı düştü peşine arından alk çöle".

Pul: Bingöl'de felsefe öğretmeniymiş. Ankara'da annesi Fusun'a yazmış kız Zeynep'e güzel pullar al, onları mektupla yollar. Pul defteri gönderir. Bu sevimli pullardan birinin resmi Metin Altok'tan Zeynep'e Mektupları kitabındadır.

Ruhi Su: Büyük müzik adamı Ruhi Su ile çok yakındır: "Bir çey tinesini/Yolundan geldiler/Ruhi ve Ruhi'ler/Zindanları Ruhi'si/Meydanları Ruhi'si/Sarıpazı gülmüşler" ("Ruhi ve Ruhi'ler" şiirinden.)

Süveyda: (1991) Yeni öğrendiği bir sözcüktür Süveyda, sonra da bunu şiirleştirir: "Yeni bir sözcük öğrendim geçende rastlantı sonucunda/Eskiden yürümün aramızda bulunduğu sanılan sıyah nokta".

Şair Sarhoşluğu: İçkiyi, iinge zenginliğini çoğaltan bir şey olarak görür:

"Alkol acının ve sevginin elması, engebin renkli donanımı fişegidir.Umudun ünlü beşliğidir alkol".

Tragedya: Küçük Tragedya'da (1982) kitabının güzel kapagındaki desenler Metin Altok'a aittir. Daha çok trajedi şairidir: "Bir şey var dokunur bana/Yüzüme uymayan iğreti adam".

"Usanç": "Benim/taz/kaldırın/gerginliğim/bir/tonsam/karşıktar/taz/ kanduram/rahatlığın/senin" (Hesap-ı Şiir'lerden, 1993).

Üzgün: Metin Altok şiirinin büyük, onulmaz, giderilmez bir üzümlük, yağlar ve kalır: "Ben bu dünyada bir pişirgin" demistir zira.

"Vefa": "Omam/boyal-/azar/azal-/öder/benil-/Jacm/sana", (Hesap-ı Şiir'lerden).

Yerleşik Yabancı: (1978) ikinci şiir kitabı. Yüde yazı Metin Altok: "Ben birini sevdiğim zaman/Kişinin dümdüden gelirisi./Anı herkes rahatsız kassamın içinde./O sevgi artık kimsesizdir./Önem ayırtır, ıssam tehlike./Çok sevmeli öyleyse, çok söylemek".

Zeynep: Çok sevdiği, biricik kız Zeynep Fusun Akatlı ve Metin Altok evliken evlerine giderdik, öğrengidim. Beşçet Aysan'ın kız Eren'e Metin Altok'un kız Zeynep'e yazdığı mektupları, şimdiki kızı de babalarının gözde anılarını yazmıştı, sürdürme uğraşındalar. Babalarının kızları! ✱

GÖZ HAKKI

LEVENT GÖNENÇ

Üzülme altıok metin,
hüzünlerle geçen tarazlanmış ömrüne
Sen yoğun sis içinde sesi duyulan,

Metin Altok'un "Zamanlı Gazetesi" şiirinden

Bir yüzük yaptım sana güvercin teleginden,

Bir yüzük bükerek

Metin Altok'un "Omamdan Gumbirizinden" şiirinden

Sivas katliamının 25. yılı... Bu acıyı hiçbir çaba dindirmedi. Trajedinin masum kurbanlarının tümü yüreğimizin bir köşesinde. Bu olmazsak artık ülkemizde hiç noktalanmıyor. Acı, bir sarkak gibi yüreğimizin içinde sallanıp duruyor.

SİVAS: ESKİTİLEMİYEN ACI

Sivas katliamının yirmi beşinci yılına geldik. Bu acıyı hiçbir çaba dindirmedi. Bazen hayatın rına kalamadın silverdi. Ama kendimize baş baş kaldığımızda, bu vahşet hep kanıttı içimizi. Trajedinin masum kurbanlarının tümü yüreğimizin bir köşesinde. Gerçi, bu olmazsak artık ülkemizde hiç noktalanmıyor. Acı, bir sarkak gibi yüreğimizin içinde sallanıp duruyor.

Sivas'ta yakınların çoğu kendini sanata, kültüre adanmış insanlardı. En başta barışçıl bir ülke ve dünya arzuluyorlardı.

Ben, yalnızca, yaşadıkları zamanda bana dokunmuş iki kişiye özellikle anma ihtiyacı duydum: Metin Altıok ve Asım Bezirci. İkisini de 1990 yılında tanıdım. Yani omürlerinin son demlerinde. İkisinin de dostluğunu, içtenliğini unutmam olası değil. Bezirci'yle şiir anlayışı ve edebiyat tavrı açısından fazla anlaşamamak da disiplini ve arşivçiliğine hayranlıkla bakmışımdır hep.

METİN ALTIÖK'ÜN DOSTLUĞU

Altıok'un şiiryle 1970'lerin sonlarında, ikinci kitabı "Yerleşik Yabancı" vesilesiyle tanıştım. O dönemin çoğu şiiri, varoluşsal kaygıların toplumsal koşullar üzerindeki şiire dönüştürüyordu. Altıok bu eğilimden uzak duran nadir şairlerdendi. Onun şiirlerinde acı, süran olmakta uzaktı. Hakikiydi: Özellikle aşk ve acı Yerleşik Yabancı'da eş anlama geliştirdi.

Altıok'un ben'i bir başka dokunmuştu bana. Ardından bulduğum ilk kitabı "Gezgin" şairin dönemin toplumsal duyarlığın dışına çıktığını bir belgesi gibiydi. Gerçi aynı hissiyatı ikinci Yeni şiirini ortaya çıkartan şairlerde keşfetmeye başlamıştım. Ama, 1970 kuşağı şairleri içinde Altıok ciddi bir farklılığı simgeliyordu.

Bu kitapları aldığım yıl 1979... Ardından, Altıok'un izini devamı sürdürdüm. "Kendinin Avcısı" (1979), "Küçük Tragedyalar" (1982) ve "İpek ve Kılapan" (1987) adı kitaplarla birlikte benim için duayan bir şairdi artık. Aşk ve acının yanında; hüznü, yalnızlık, yabancılık gibi duygular şiirlerde gittide derinleşiyordu. Altıok aynı zamanda bir biçim ustasıydı. Divan şiirinden halk şiirine, oradan modern şiirimizin belli başlı duraklarına uğramadan geçmiyordu. Her türden şiir biçimini deneyip kendine özgü bir ses ve ahenk yaratabiliyordu.

Hatta, daha sonra bunlarla da yetinmeyip soneler, görsel şiirler ve işlemler bile yazacaktı. 1990 yılında yönetmeye başladığım Sombahar dergisinin ikinci sayısını Metin Altıok şiirine ayırmıştık. Raporatçı, bu yılın başında kaybettüğümüz dostum Enver Ercan, Ankara'ya gidip yapmıştı.

Altıok şiiri üzerine yazdığı bu den kalemle almıştı. Bu vesileyle tanışmıştık. Aynı yılın sonlarına doğru da ben Ankara'ya evine gidip "Süveyda" kitabının dosyasını almıştım. Onun, "ilk buluşma"yı ziyadesiyle aşan sevgisini, içtenliğini unutmam olası değil. O gece İstanbul'da dönmem gerekiyordu.

ve otobüsün kalkmasına da az zaman kalmıştı. Kalmam için o kadar ısrar ediyorduk ki en sonunda eşi Nebhat Çetin arayıp girmek zorunda kaldı.

Dostluğumuz hep sürdü. En son, ölümünden, yani Sivas katliamından bir ay kadar önce İstanbul'da beraberdik.

ASIM BEZİRCİ'NİN İÇTENLİĞİ

Şiir ve edebiyatı izleyip de Asım Bezirci'yi tanınamak olası değil. Edebiyat eleştirisi denince birçoklarının aklına ilk gelen eleştirmenimiz. Yaklaşımlarına katılıp katılmamak ayrı bir konu. Ama hâlâ, kitaplarına bakmadan edemeyiz.

Asım Bezirci, 1960'ların başında Hüseyin Cöntürk'le birlikte, Nuralıh Ataç'ın öznél / izlenimli eleştirisine alternatif oluşturuyordu. 1970'lerden itibarense, toplumsalcı duyarlığı öne çıkaran, polemikliği yanı ağır basan bir yazara dönüşmüştü. 1940 kuşağı ve 1970'lerin toplumsalcı gerçeği şiirinin öncüsü eleştirmeniydi.

1980'lerin hemen başında kitapları, yazılarıyla tanışmıştım. Benim için bir tutku olan İkinci Yeni şiirini baştan beri en keskin biçimde eleştiriyordu. Eleştirilerinde yer yer doğruluk payı olsa da, geneliğince de getirdiği tepkilerle yazdıklarına çoğu kez kızardım.

Gün geldi, onunla tanıştık. Dergimiz vesilesiyle, şiire bakışımı, poetik tavırımı çok iyi biliyordum. Ben mesafeli davranmaya alışırken, karşımda cana yakın ve içten bir Asım Bezirci bulmuştum. Bir şiir üzerine uzun ve eleştirel bir yazı yazmamı düşündüğümü, kaynaklar peşinde olduğumu söylemiştim. Onun hararetle sahip çıktığı bir şairdi bahsettiğim. Yani, iyi şeyler yazmayacaktım. O ise, aradığım kaynakları hemen getirebileceğini söyledi.

Ve etresi gün, o şair üzerine yazılmış ne var ne yoksa getirip bana sundu. Fazlasıyla utanmıştım. Ben, bir yakınının dahi, arşivimden iki-üç dergi istese huzursuzlanırım. Bezirci'nin bu itimadından, cömertliğinden ötürü çok mahcup olmuştum. Tam bir gönül adamıydı. Piri piril samimiyetini hiç unutamıyorum. Dostluğumuz farklı ortamlarda da sürdü. Ta ki Sivas'taki ölümüne kadar. Onun sayesinde bir kez daha anladım ki edebiyat ve şiirdeki tutum farkları dostlukların engeli olamazdı, olmamalıydı. İnsanı kumandın iyi olması önemli olan. Ve Sivas'ta onun ölümünü de duyduğumda yaşadığım üzüntü hâlâ içimin bir yerinde duruyor.

Evet, Sivas katliamı bir insanlık ayıbı. Aradan geçen çeyrek yüzyıla rağmen; acılarının dinmedi, hukuki belkendonlarımız karışmadı. Hatta, benzeri ölümler, yıkımlar devam etmekte.

Altıok ve Bezirci iki şiir emekçisidir. Bir yazdı, diğeri eleştirirdi. Şiir ve edebiyat dünyasına açık veya dolaylı katkıları unutmak olası değil. Onların Sivas'taki trajik ölümü her aklima geldiğinde, yalnız hüznü kaplıyorum. Toplumsal hastalıklarımızın, insanlık itilmesiyi ilgili olduğu fikrine varyorum.

ca "Hayir" demektir
qulind'in hizi dus
sanyeler akup qul
bir abinin kardesi
bak ufak yiye
net olsun abi
qulind... Sakinle
eipak vucutla
"Hayir! No!
Yapmak istemiy
bak, boyle bir ge
Tuskiy'den. Siz
kandirmayorsu
diye tiizlersen
bu bedenlerden
45 yasinin ver
mis oldugu tec
rubeyle soyle
mistir bunu..
52 yasindaki
s. vorinden

Hayır, dedi Kinglind... Ama İngiliz olduğu için bu ağzından "No" diye sikonuştu.. Fakat o da diğerleri de alt yazıdan ne dediklerini okuyabiliyordu işte.. "No" da dese, "Hayır" da dese, hatırla daha ileri gidip "Nayn" da

desen - ki bu alman-
sonus değişmecekti. Ka-
rınması Türkiye'den. Sak de-
ğiyordu ve kalan vakitini tipki
işinin kulabığını keşirlerden ya-
lıtırdı; qibi kitiyordu. La-
sana" diye bağırdu. Kon-
şimle işin arkadaşları ona
niçin dokunma rüyce kırıldı
Ben hep beraberle mastırboşun
Ben. Bence atım fındı geldi
lenek yok
beni yalan
kuruz-Fak Yö-
kurtuldu

noel
Edebiyat
öğüllü

konuşu garapça yendikten ve manikisi asık
lamaları o'nun sakinileştirirdikten sonra
tekerler Nigaman dişine dendi ama dunda
gibi motive olamıyordu. Rastım arazı
hâgâline belirsizliği sunu... Bu hâgâli
den ağıllı yutupu kapattı... Bos mas
iştir ekranıg baktı... Deysalar, Miraziv
ve masa iştir ekran resim vardı... Ekran
resim uzay ve galaksiler... Durgama se
424k ması bir nokta durak duymuyordu
... Her manikisi gelirdi...

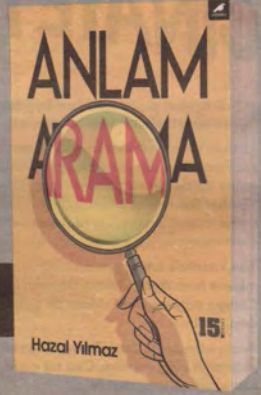
Yarini de biligderi... Ekrani
Zamirleri gösterir... Bilgisayarları da keşitti... Ekrani
kalanları gördü ve 21 sena fanlar da lütu... Kulak
larini teinde sessizliini eniamaşılı duşurdu... Ne
den sonra "Acaba Napi geldi, ben mi doğmadım," diye
uendin düşünmeye başladı... Hamburger ve patisi
söylemiş... Evde kula var diye kula söylememiş
ama sonra aklına geldi... Sabah kula
gıda feminist kolay... Zaten Asidi de
karmıştı... Napi... acti... Wadsworth kula

Tekrar bilgilerin her
rulması birer zaman almaktı. O sırada ka-
pi geldi. Gelen geyikti. Pizzazı söyletti.
pi geldi. Gelen geyikti. "Abi ben bu-
kümüne kartla yaptım." "Hiç önemli
madir değil mahsubiyetler." "Hiç önemli
değil düşünmeniz yeter, derdi pizzazı ele-
man. Pizzazının son lafı. Ahında bir iş
yankılandı. Düşünmez getti. Olmuyor bu-
pizzazı bir dahaki düşüncesi aradın benim
ceplerinde, elleri "Rakımı geç birün bilmis-
ti. Pizzazını gettirdi. Bir yandan da parçaları
birleştirip gettirdi. Herkes gülmeye
başladı. "Abi kadrini ama"
Sözel kadrini... -SON-

"Hazal Yılmaz'dan
kendi ayakları üzerinde
duran kadınların kitabı."
-Ayşe Arman

15.BASKI

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Burada gönül okşar, kulak pası sileriz. Yeri gelir adamın künyesini sileriz. Cinayet ve suikast bizden sorulur. Bazen dudağa buse, bazen dişlere kurşun! "Olur mu hiç?" demeyin. Canınız kıymetliyse menziline girmeyin!

CINAYET ÇARKI

Çok kıymetli orospu çocukları! Saygıdeğer 'Yavaşaklar! Velinimetimiz b.k çuvaları!

Şeytanın duluna kul olasınız! Ağlamaktan gözünüzün boncuğu düşse! Belanızı süvariler getire! Kubbe gibi maraz, minare gibi fitil vere Yaradan! Son nefeste dilleriniz tutula. Titreye titreye mezara girin! Aç kurtlar okuya salanız! Cehennemin alt katı sizlere tapulana!

Yuva Yıkanlar'a safalar getirdiniz. Buyurun, masanız hazır. Yayılın. Otlanın. Gevşeyin biraz. Cılayla'nız taş yüreğinizi. Felekten bir gece daha çalın!

Benim adım Zerir. Zerir Zerova! "Zerrin" yazmamış nüfus memuru. Canı sağ olsun tüm aptalların. İsminden de namımdan da memnunuz.

Burada gönül okşar, kulak pası sileriz. Yeri gelir adamın künyesini sileriz. Cinayet ve suikast bizden sorulur. Bazen dudağa buse, bazen dişlere kurşun! "Olur mu hiç?" demeyin. Canınız kıymetliyse menziline girmeyin!

Kızlarımı ne kadar övünsem az. Nylon Leyla hıphızlı silah çeker. Neşe Meşe tam bir keskin nişancı. Bıçak atma ustası Kokoş Okşan. Fıstık Füsün ise hep kalbe ateş eder...

Eli kanlı dilberlerin işesinden kaçış yok. Bura "Yuva Yıkanlar", bur'dan çıkış yok!

***

Kargacık burgacık alınyazımız. Kader yolu eğri buğrı n'aparsın. 14 yaşında düştüm bu bataklığa. Yılana sarıldım, çalılara tutundum. 15'imde katil oldum. Uykusunda deştim bir mafya basasını. Mecbur kalmıştım. Sığındım başka bir çetenin reisine. Beni kodesten korudu, sahnelere çıkardı. Dejenere polislerin gagasını ıslattı. Sicilime hâle gelmedi yani. Yeni dikilmiş gelinlik kadar temiz. Şarkı söyleyen cete savaslarına. Moral verdim kaçakçı, Metin Ali & Akşamsefisi

katil, kundakçılara. 5 senede piştim, dondum, taşlaştım. Yirmime basınca kurdum kendi teşkilatımı. Çok adam vardı temizlenecek. Düşmanlar birbirinin kanına susamıştı. Cesetlere paralar saçılıyordu. Korku - nefret piyasası canlıydı. Ecel poyrazına ihtiyaç vardı...

***

Gayrı 40'ımdayım, gözlerden düştüm. Bu defa ihtiyarlık çölünde boğuluyorum. Mihrabım yerinde, dişlerim sağlam. Da, yırtıcılar ile bir kafesteyim. Onlara taze et sunuyorum. Öbür elim boş durmuyor. Cinayet çarkını döndürüyorum.

***

Sezgin Seza sevgilimdi yirmi senedir. Bizim sevdamızda sadakat yok ve lakin vefa vardır. Yan çizdi, çamura yattı Sezgin. Beğenmez oldu beni. Gözü kızlara kaydı. İçkiliydi. "Kader Kardinal'i isterim" dedi. Sarhoşun söylediği, ayıklkenki fikridir. "Yâ sabır" çektim, kulak asmadım. Sonra gene tutturdu: "Kader Kardinal...". Eh ben de yolladım cinayet meleşini. Gebersin de aklı başına gelsin. Çoğu kimse ancak ölünce akıllanır. Meseleyi, toprağa girince anlar. Kaçaklar!

Türkiye'nin roman haritasını çıkaran 34 yaşındaki görsel iletişim tasarımcısı **AYŞENUR GÖĞEBAKAN**, şehirlerle özdeşleşen romanlardan alıntılar ve bu romanlar hakkında yazılmış eleştirilerden bölümler içeren bir web sitesi hazırladı. Göğebakan, "Türkiye roman haritası"nın hikâyesini OT'a anlattı.

TÜRKİYE ROMAN HARİTASI

İnternette, Amerika'da 1950'lerde yapılmış edebiyat haritalarıyla karşılaştım. "Neden Türkiye'de olmasın?" deyip işe koyuldum. Bizim romanımız başlangıç itibarıyla de fazlasıyla İstanbul merkezlidir. Hep İstanbul anlatılmış. Dolayısıyla diğer illeri anlatan romanları bulmak uzan sürdü. 6 ay kadar... Türkiye'de roman üzerine yazılmış bütün antolojileri teker teker taramak, kitapları bulmak ve incelemek, kitabın veya şehrin özünü çıkarmak anlamlar bulmak bir hayli meşakkatliydi. Yapım aşamasında herhangisi birinden, herhangi bir konuda yardım almadım. Araştırmadan web sitesine her şeyi kendim yaptım.

İSTANBUL'UN ROMANI: HUZUR

İstanbul'u anlatan romanlar arasından seçim yapmak zor olmadı. Tanpınar'ın Huzur'u, birçok eleştirmenin, edebiyatçının da söylediği gibi sadece başkahramanı Mümtaz'ın değil, İstanbul'un da romanı. Haritanın tümünde,

onun İstanbul'u anlattığı gibi anlatılan başka bir şehir ve kitap olduğunu düşünmüyorum. Elbette Kara Kitap da Üç İstanbul da, Fatih Harbiye de, -örnekler sınırsız- İstanbul'u anlatır ama Huzur üzerindeki fikir birliği, İstanbul'un sadece olaylar cereyan ettiği bir yer değil, romanın kahramanlarından biri olduğudur.

BRAVO YOZGAT!

Beni en çok şaşırtan Yozgat oldu. Açıkçası Yozgat'ın bu kadar fazla romana ev sahipliği yaptığından haberim yoktu. Haritada görülen Yılık Atı'nın yazarı Abbas Sayar Yozgatlı; çok eseri Yozgat'ı anlatıyor. Onun ki TİP'li Yusuf Ziya Bahadın'lı var, Güllüce'li Kazım ve Güllüce'yi Sel anları Yozgat'ta geçiyor.

TRAKYA VE DOĞU KARADENİZ'İN ROMANI YOK

Doğu Karadeniz'in hiç romanı olmamasına da çok şaşırdım. Trakya'nın da keza. Zira buralar Türkiye'nin etnik ve dini açıdan en kozmopolit yerleriymiş bir zamanlar,

dolayısıyla tam da bir romana ev sahipliği yapacak çatışmayı barındıran yerlermiş fakat olmamış.

**KEŞKE BU HARİTA
OKULLARA ASILSA...**

Bu işe başlarken, özellikle köy okullarına konmasını düşünmüştüm bu haritanın. Sıkıcı beşerî haritaların, karmaşık fiziki haritaların yanında her okulda böyle bir harita olsa, çocukları kendi yörelerinden halka halka yayılarak okumaya teşvik etse keşke...

BU HARİTA HEPİMİZİN

Haritayı geçirmek ve büyümek istiyorum. Tek başıma bir yere kadar getirdim ama bundan sonra yardıma ihtiyacım var. Dolayısıyla okurlardan benimle okudukları kitapları paylaşmalarını, gözden kaçırdığını, atladığını romanlar ve şehirler için katkıda bulunmalarını bekliyorum. Bu harita hepimizin. www.turkiyeromanharitasi.com adresindeki iletişim formu üzerinden, fikir ve önerileri bekliyorum. 🌸

**Bir toplumun tek yumruk olduğunda
neleri başarabileceğinin, nasıl zaferler
kazanabileceğinin öyküsüdür Ankaragücü.**

İMALAT-I HARBİYE

Rahmetli dedem "Allah insanoğluna iki bela vermiş. Birisi açık diğeri de kibir" derdi. Bana göre de bu belanın karşılığında insanoğluna Allah "tertemiz ve karşılıksız sevgi" vermiş. Hiçbir karşılık beklemeden sadece sevmek. İsmi geçtiğinde gülümsemek, mutlu olmak ve huzur bulmak. Bundan daha güzel ne olabilir ki? Ana bız insanoğlu, bu saf ve temiz duyguyu "fanatiklik" denilen illele kirliyorsunuz! Kendi sevgimizi kirlitep bayagılaştırdığımız yemiyori gibi başkalarının sevgilerini de çürütüyorsunuz. Fanatiklikten nefret ediyorum. Bir futbol takımı, sırası partı, ırk ya da herhangi bir din, bir kişi!.. Bana göre bir noktayı hayatının merkezine koyup ona göre yaşayan her insan hastadır. Fanatiklik sevgi değil, bir hastalıktır.

Bir kış günü belli olmuştu artık 3. Lig'e düşeceğimiz. Futbolcular yiyecek ekmek bile bulamazken, terli formalarla Sivas soğukunda mücadele ediyoruz!.. Adına büyük kulüp taraftarı dedikleri şakıblanlar daha 18 yaşındaki çocuklara hoşruk para atarken, tam 6 yıl önce, koca çınar kume düştü.

Kimsenin umurunda olmadı. Bizim de umurumuzda değildi. Sonuçta şampiyonluk için, şekilli formalar, panjaneli statılar için seçmiştik biz Ankaragücü'nü ama insanın dişi acıyor. Sıyıp soğana çevrilmiş, kendi çocuklarına peşkeş çekilmiş, bir karadı kırılmış, diğleri ve pençeleri sökülmiş yüz kusura yıllık çınar, koklerine benzin dökülmüş bir halde hüzlele, taraftarlarına birakılıp gidildi.

Sonras... Sonrası bir toplumun tek yumruk olduğunda neleri başarabileceğinin, nasıl zaferler kazanabileceğinin öyküsü...

Taraftarı olduğumdan değil, şu karanlık günlerde biraz moral olur hepimize.

Bu arada... Mecbursunuz! Sadece Ankaragücü'ne değil. Göztepe, Adana Demir, Kocaeli, Altay, Karşıyaka, Sakaryalı, Antep ve onlarcasına mecbursunuz. Binbir karışıklı dönen süper lig dediniz o uzebeyi alırsanız edecek bu takımlara mecbursunuz! Yoksa

kendi aranızda top depecek, Avrupa'nın şamar oğlani olmaya devam edeceksiniz.

Oynadığınız futbol, "süper" liginiz ortada. Rekabet yok! Futbol denilen o muhteşem görsele ait hiçbir bok yok!

Ankaragücü kullerinden doğdu. Evet! Üç beş tinerici, çirkin ile hem de... Lafa gelince İngiltere liginin ağzından salıyalar akarak seyreder, Notts, B'ham taraftarlarına hayran gezersiniz.

Bu takım bırak kullerini, ölüsünden doğdu. Ankar'a'nın yaşayışı bir taraftan, yokluk bir taraftan...

**Biz
şampiyon bir
takımı sevmedik.
Sevdiğimiz takımı
şampiyon yaptık.**

Şampiyon bir semt takımının müşterisi değildir taraftarı. Köküne kadar, dibine kadar şampiyon bir takımın taraftarıdır.

İnat etmekte lan Ankaragücü! Besiktaşlı dayısı, Galatasaraylı babaya, Fenerli hocaya... Kısacası hayata sıkı çekmek.

Camiası, taraftarı olmaktan gurur duyduğum bir sevdadır Ankaragücü. Biz kanser olmaya çoktan hazırız da son şakasını iyi yaptık.

Şampiyon olmadık ama televizyon, medya, sokak bizi şampiyon ilan etti.

Yükilmayacak imalat-ı harbiye! Amatöre düşse, asfaltta oynasa kaç yazar! Arkasına almış çirkin Angarsa bebeleri, yıkılır mı hiç koca çınar?

Biz bir gün Real Madrid ile şampiyonlar liginde final oynayacağız. Bizim hayallerimiz, sevgimiz, inancımız işte bu kadar! Sizin cıfcaflı formalarınız, reyiz posterli çekili statılarınız, dictioru tarafızlığınızın bunu anlamasını beklemiyyoruz.

Var ol Ankaragücü! Var ol imalat-ı harbiye! Her daim.

Biz şampiyon bir takımı sevmedik. Sevdığımız takımı şampiyon yaptık. Siz de liseve, İngiltere, dictioru tarafızlığınızın bunu anlamasını beklemiyorsunuz. Sizi de liseve, İngiltere, dictioru tarafızlığınızın bunu anlamasını beklemiyorsunuz. Sizi de liseve, İngiltere, dictioru tarafızlığınızın bunu anlamasını beklemiyorsunuz.

**LÜTFEN BANA
YALAN SÖYLE!**

491

Evdeki küçük çocuk, TRT saati gibidir. Herkes, kendini ona göre ayarlar.

492

Bazen birine iltifat etmek, onu görünür kılmaaktır. Bu yüzden kıskançlık, yanında kabalığı getirir.

493

Birini gerçekten tanımak istiyorsanız; onu, dizlerini birleştirip oturmadiğı yerlere götürün.

494

Dediler: Sizi en çok ne üzer? Dedim: Gönülümü açtıklarının sınavı geçememesi.

495

Kurduğum cümleler ömrüme uzun, saadetime ters düştüler. Kendimi değilse de insanları kandırmayı öğrenemedim!

496

Kimileri için کوتüllük yapmak zekâ değil, bir tenezzül meselesidir!

497

Ölümün kokusu ne kadar hoşeli ise okunuşu bir o kadar yuvartlak!

498

Bir soruya cevap verme gerekliliğı, bazen sadece tekrar sayısı ile ölçülür.

499

"Bunu söylediğı için ona inanıyorum" değil, "O söylediğı için buna inanıyorum."

500

"Lütfen bana yalan söyle!"

BAŞAK BUĞDAY

DEFTERLER

BENİ SARAR
MELANKOLİ DÜŞÜK,
BENİ SARAR
MELANKOLİ!!!

ÇOK GÜZEL
SARKI YAA!

NE BİR DOST
NE SEVİLMİ
DÜNYADAN
UZAK BİR
DEĞİL!!!

SONRA BİR 5-6 YIL
GEÇTİ, BU SEFER PARÇA
DEMİY KIRO OLMAVA
BAŞLADI. ÖZELLİKLE
METALCİLER NEZDİNDE.

DANZİNG'İN BU
PARÇASI ÇOK
GÜZEL YAA.

AYY KIRO
GİBİ.

COCUKKIN SARKILARA
SARKI DERDİK SONRA
BİRAZ BÜYÜYÜNCE TELEVİ-
ZYONDAKİ MÜZİK PROGRAMI
ŞANSLICILARININ JARONLARINI
NİN TESİRİ ALTINA GİRDİK.

"SARKI" DEYİNCE "KIRO" GİBİ OLIYOR
DİYE "PARÇA" DEMEYE BAŞLADIK ONLAR GİBİ.
ÖZELLİKLE KIZLAR ARDINDA.

ÇOK GÜZEL
PARÇA DİL
Mİ?

ÇOK
GÜZEL
PARÇA

BU SEFER TEKRAR BAŞA
DÖNDÜK VE SARKI DEMEYE
BAŞLADIK.

AMA MELANKOLİ
GERÇEKTEN GÜZEL SARKI.
PARÇA PARÇA BÖER ADAMI.

TÖLER
KADAR
GÜZEL.

WILLIAM
F. BUCKLEY SÖYLE
DEMİSİ: ENDÜSTRİ
MELANKOLİNİN
DÜŞMANIDIR.

MELANKOLİ GİBİ MALUM
SABAHATTIN ALIYE AITTİR. VE
SABAHATTIN ALI KOMÜNİST BİR
YAZARDI. BUCKLEY İSE AMERİ-
KAN SAĞININ EN AĞIR YAKAŞI.

BİR KOMÜNİST VE BİR
KOMÜNİST ANCIĞININ AYNI
YILLARDA, ÇOK UZAK
COĞRAFYALARDA YAŞAYIP
MELANKOLİDE KEŞİŞME
NOKTASI BULMARI ÇOK
İNERESAN.

ÖZELLİKLE BU KOMÜNİST
AVCIĞI VE MCCARTHY DÖNEMİ-
NİN SİZİLEŞEN GİMDOKI TAHAYYÜL-
LUNDEN ÇOK DAKA GİBİDİTİ
GEÇTİĞİNİ DÜŞÜNÜNCESİ, KARA
LİSTEYE ALINAN HOLLYWOOD
EMEKÇİLERİ SADECE İSSİZ
KALMADI...

HAFİF DE GİDİLER
KONUYLA İLİŞİLİ TOLUİDO FİLMİ
VAR HOLLYWOOD'UN İLİMİ
İSİSE HOLLYWOOD'U İSMAİLİ
BİLESEBİLİR DE TAHHİRE
BESİM.

YILLAR ÖNCE OSCAR ÖDÜL
TÖRENİNDE ELLIA KAZANA ÖMÜR
BOYU BASARI OSCARI VERİLMİŞTİ.
ELLIA KAZAN SAHNEYE KOLLARINA
GİRİŞİ OLAN SCORSESE VE ROBERT
DE NİKONUN REFAKATİNDE VE
KORUMASINDA GELMİŞTİ.

ELLIA KAZAN, BİR MÜHÜRİ OLULUŞU VE KENDİ
KARİYERİNİ KURTARMAK İÇİN VERDİĞİ FAZİLETLERLE
BİR ÇOK YÖNETMEN, SENARİST VE EMEKÇİNİN
KARA LİSTEYE ALINMASINA SEBEBİYET VERMİŞTİ.

BU MÜNEASEBETLE, ON SİZİRLARA OTURAN VE
BÖLÇÜKLÜKLERİYLE BİLİLEN ED HARRIS VE NICK NOLTE
BÖLÇÜKLÜKLERİ TARAFINDAN PROTESTO EDİLMİŞTİ.

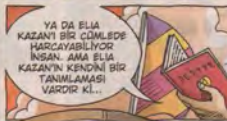
HERKES ELIA KAZAN
İÇİN AYIĞA KALKTIĞINDA
BIRAKIN AYIĞA KALKMAYI,
ALKIŞLAMASILARDI
BİLE.

BEN DE O ZAMAN ÇOK
BOZULMUŞTUM ELIA KAZAN
KADIKÖY DOĞULMUDUR YA, HEP BİR
SEMPATİZM VARDIR ONA O YÜZDEN.
KADA YILLAR İÇİNDE 'BLACKTÜRK'
YANI KARA İSTİFTE ALINMIŞ YAZAR-
LARIN DRAMINI ÖĞRENCİNE İNSAN
NICK NOLTE'YE HAK VERİYOR.

BU ARADA KÖNÜŞÜMÜK NE
LÜCİZ İŞ YAHÜ YERİ GELİYOR,
GAYRİ İHTİYARİ İNSAN NICK
NOLTE'YE HAK VERİYOR, GİBİ
BİR GÜMLE KURULABİLİYOR
ŞU HAYATTA.

YA DA ELIA
KAZAN' BİR GÜMLEDE
HASCAYABİLİYOR
İNSAN. AMA ELIA
KAZAN'IN KENDİNİ BİR
TANULAMASINI
VARDIR KI...

BİR
BAKIYOR,
HACI
ANCANIN
BİRİ
ORADA
YASAYAN
BİR TRA-
VESTİYE
SİĞARA
KRAM
EDİYOR.

SOYLE...

BEN DOĞULMDAN
DOLAYI TÜRKÇÜM,
KANIMDAN DOLAYI
YUNANCIYIM VE
AMERİKALİYİM
ÇÜNKÜ ANCAM
BİR YOLCULUK
YAPTI.

BENDE KİMSE
KENDİSİNİ BÜ KADAR
GÜZEL ANLATAMAMIŞTIR.
HEMEN YAN SAYFAYA DA
ASLI ERDOĞAN'IN ANLAT-
TIĞI BİR YANI NOT
ALMIŞIM.

11 AĞUSTOS DEPREMİ
GEÇERİ HERKES SOKAĞA
DOĞULMUŞTU YA, ASLI ERDOĞAN
DA HERKES GİBİ SOKAĞA ÇIKMIŞ.
BALATA'DA OTURUYORMUŞ
O SIRADA.

HACI AMCAVLA MAHALLENİN
İSTENMEYEN TRAVESTİSİ
YAKIN KÖNÜŞÜMLÜLER AMA
DEPREM TRAVMASINI
BİRLİKTE SİĞARA ÇEREK
DAĞITIYORLAR.

HACI
BAKKAL
AMCANIN
AKLIYMA
GELDİ. KUR-
TULUŞ'TA
OTURURKEN
TAM KÖŞEŞE
BİR BAKKAL
VARDI. O DA
KARADENİZLİ
BİR HACI
AMCAYDI
AMA GADİŞCE
KASADA
OTURULURDI.

BİR GÜN BEN DE
BAKKALDAYKEN
YAŞLI BİR ERMENİ
TEYZE ÖBÖR DÜKKANA
DİPLEYE PÜFLÜYE.

NE OLDİ
MADAM,
NEYE UFF-
LIYISUN.

KİMSEM YOKTUR
KI BANA EKMEK
ALSIN...

E NEYE TELEFON
ETMİYSÜN TÖKKANA?
BİZ SANA ÇÖNDERİ-
LİK EKMEĞİ.

ARTIK LİTA-
NOORUM.

YAA PIRAK ALLAHINI
SEVİYSİN, NEYE 'UTA-
NOORSUN?' '35 SENE-
DUR 'UTANMOLURSUN'
DA HA BUĞÜN Mİ
UTANACAĞIN TUTTI?

YAŞLI ERMENİ TEYZE DE
MELANKOLİYE BAĞLAMIS
YANI.

PAD'IN İNSESİNİ KİRDİM
TEKRAR TEKRAR ÖNLE-
MEKTEN AMA...

NE BİR DOST
NE SEVİLMİŞ DÜNYADAN
UZAK BİR DELİ

Yalınayak Pippi diyorum ona. Adı bu değil. "Uzun çorap Pippi" adlı, hikaye kahramanı, ele avuca sığmaz bir kız çocuğunun adını ona uyarladım. Yakıştı bence.

YOKSULLARI GÖRMEZDEN GELME HUYU

Ufaklık, not defterlerimi karıştırıyor. İzin veriyorum karıştırmasına. Yalınayak Pippi diyorum ona. Adı bu değil. "Uzun çorap Pippi" adlı, hikaye kahramanı, ele avuca sığmaz bir kız çocuğunun adını ona uyarladım. Yakıştı bence.

Alt komşumun kızı. Ana kız yaşıyorlar. Bırak saatiğine bana emanet edildi. Zuzi, Pippi'yi görünce ortalıktan kayboluyor. Kızın kediyi sevmeye tarzı biraz coşukulu, bazen hafif sert. Zuzi, sakın okşayışları seven bir hanımefendi.

"Bu ne?" diye ufaklık, defterde neye takıldı ise. Okumasını istemedi. Zorlandi el yazını okurken. Yardım ettim: "Ay ışığı, asma yaprakları arasından beyaz badana duvarda yansıyor. Beyaz mı, mavi mi garip bir ışık. Sihirli derler."

"Neden sihirli derler?"

"Galiba ay ışığı insanın hayal gücünü harekete geçiriyor. Hayallere izin verdiği için 'sihirli' diyor olabilirler."

"Annem sihir diye bir şey yok diyor."

**Ekmeği
ısırsına
kurban
olduğum.**

Sustum. Niye gireyim ana-kız arasına.

"Bunu sen mi çizdin?"

Sayfayı gösterdi. Çöp adam ile karikatür arası bir tip karalamışım. Yanına şu notu almışım: "Ben aslında hafif göbekli, pabuç

burunları sivri, biraz çengel bacak, folsolu yürüyüşlü biriyimdir. Tipim tip değil bence ama iyi adamım. Neriman'ın bir gün bile kalbini kormadım. Bir keresinde o eski tanışımı, akrabası mı ne o adam ile karıştığımızda Neriman biraz keleşlendi. "Eski manitis mi acaba?" diye düşündüm, ama ortamı bozmadım. Başka türlü düşünmeye çalıştım. Ben mesela Gülseren'i

görünce muzipliğim tutar. Neriman bir gün bile kaşını kaldırmadı Gülseren'e muzip hallerime. Ben Gülseren'e meraklıydım gençliğimde. Neticede cenab-ı hak insana bir çözüme vermiş, sevin diye birbirinizi."

Defteri elinden alsam iyi olacak. 18 yaş üstü durumlar çıkabilir karşısına.

Sayfayı çevirdi, kırdı. Seviyorum kırdık hallerini. Neye kırdığını merak ettim, aldım defteri elinden: "Yoksulları görmezden gelme huyu"

"Ne garip huy."

"Neresi garip dostum?"

"Görünmez mi olmuşlar?"

"Çizgi roman ister misin?"

"Buna baştan savmak diyorlar."

"Dikkati başka yöne çekmek diyelim."

Cevabımla ilgilenmedi.

Başka şeyler düşünün birinin bedeni ile yürüdü gitti. Bu çocukta konsantrasyon kaybı mı var? Ya da yetişkinlerden öğrenilmiş bir 'yok sayma' taktiği mi uyguluyor bana karşı!

Parmağım defteri arasından

kalmıştı. Kırdığı cümlemin altında

"Napoli Romanları" * adlı bir kitaptan alıntı bir paragraf vardı: "Genç erkeklere değil, kızlara, genç hanımlara bakıyordum: bizden kesinlikle farklıydılar. Sanki onlar başka bir hava solumuşlar, başka yemekler yemişler, başka bir gezegende giyinmişler ve yürümeyi gergin tül üzerinde öğrenmişlerdi. Ağzım bir karış açık kalmıştı. Üstelik ben onların giysilerini, ayakkabılarını, varsa gözlük tiplerini incelemek için olduğum yerde duruverirken, onlar yanımdan gelip geçiyor, beni sanki hiç görmüyorlardı. Beşimizden hiçbirini görmüyorlardı. Biz algılanamıyorduk. Ya da ilgi çekmiyorduk. Ve hatta, olur da birinin bakişi üzerimize düşerse rahatsız olmuştum ama hemen başka tarafa dönüyorlardı."

Kitapta, Napoli kenarında yaşayan yeni yetmeler 1950'lerin sonları veya 60'ların başında şehir merkezine iniyorlar, içlerinden birisinin aklından yukarıdaki düşünceler geçiyordu.

Türkiye karşılığı bulmaya çalıştım. 60'lar ise eğer, çocuklar İstanbul Kuştepe veya Gültepe'de yaşıyorlar, hafta sonu Nişantaşı'na iniyorlar. Kızlar 14-15 civarı, oğlanlar birkaç yaş daha büyük...

Tuvaletten sifon sesi geldi. Yalınayak Pippi yanıma geldi. Acıkmış.

Mutfaka geçtik. Ona tabaklı, peçeteli bir servis açtım. Menüyu takdim ettim. İnce kıyılmış taze soğan ve dere otu ile somonlu veya beyaz peynirli, çörek otu bir dilim ekme. Beyaz peynirliyi tercih etti. Derhal hazırladım, yanına bir muz ile takdim ettim.

"Ben okula muz götürmüyorum" dedi

"Neden?"

"Bazılarının olmuyo."

Ekmeği ısırsına kurban olduğum. "Gülşah," dedim, adı bu, "yemekten sonra film mi izleyelim, resim mi yapalım veya çekirdek çitleyerek sohbet mi edelim?"

"Hepsini yapalım."

"Hangi sırayla?"

"Önce şu ekmeği bitireyim!"

Kızım kızık ısırsı biraz." *

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Aksoy Defası

* Napoli Romanları, Elene Ferrante, Everest Yayınları

İLHAMİ ALGÖR

Sahneye çıkan ilk Müslüman kadın olduğu için, karakolda tokat yedi. Tuğkusundan deliren bir günahkâr muamelesi gördü. Bir kimliği bile olmadan akıl hastanesinde öldü. Uğruna ailesini terk ettiği tiyatrodan sadece üç kişi katıldı cenaze törenine. Temmuz, **AFİFE JALE** nin öldüğü aydır. Bugün sahnede olan her kadın, Afife'nin kızıdır.

AFİFE'YE ARMAĞAN

Afife,

Ben şimdi senin öldüğün yaşıyım. Resmin baş ucunda... Aslına bakarsan senin kadar hevesli başlamadım tiyatroya. En çok kendimle savaşım. Kanatlarını açabildiğim tek yerin orası olduğunu kabullendikten sonra da kopamadım. İnsan kendine galip geldikten sonra değerli ne demiş, bakmıyor. Sen de bakmamışın...

Henüz onaltımda Darülbeyaz'ın tiyatro kursları için açtığı sınavı kazanmış bir gıyacıydın. Sen ki o yaşımda, inatla direndin. Nihayet Hüseyin Suat'ın 'Yamalar' oyunundaki bir oyuncu Paris'e gidince onun rolünü oynama şansını elde ettin. Çiğ tanesine benzeyen göz yapı anlamına gelen, Jale'yi seçtin kendine, sahne ismi olarak. Ah Afife, insan kederle yola çıkar mı?

Afife, benim yılmaz savaşçım... Avratları namussuzluğa teşvik suçladıkları seni, kovalayıp durdular. Üçüncü piyесine dek kaçmayı başardın. Kulisinde işine hazırlanmakla geçireceğin zamandan çoğunu kazan dairelerini, karanlık dehlizleri öğrenmeye harcadın. En sonunda bir gün iskelede yakalandın. Sorguya aldılar. Kûfür, hakaret gırla... Ağzını açacak gibi oluncu, yedin tokadı. Ne babanı ne tiyatroya sahip çıktı. Pes etmedin. Küçük kumpanyalarla Anadolu turlerinde hayallerinin peşinden koşmayı sürdürdün.

Diyeim seçtiğimiz bir replik特 bir terslik olurverir de içime kuşku düşerse; yüzünü getiriyorum gözlerimin önüne. Gölümseyerek bakıyorsun. Yeniden ayağa kalkımsa gerektiğini hatırladığım her sabah, senin tebessümün gözümde parlıyor. Cumhuriyet'te Bediâ Mahavir ilk Müslüman kadın tiyatrocuya payesini alırken, senin haklıcı vereni, hayatın aklı Selahattın Pınar olduğunu hatırlıyorum. Mucizevi sevdanıza rağmen sahneden ayrı kalmanın seni ne çok tükettiğini anlıyorum. Baş ağrıların yüzünden doktor tavsiyesiyle başladığın morfin bahanesi olmuş. Dostların Balıkcıy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'ne yatarmışlar. Orada hekim Mazhar Osman "Deli değildir. Sadece sahneyi özlemektir" demiş.

Bu mektubu yazarken Nusrat Safa Coşkun adlı bir gazetecinin seninle

yaptığı son röportajı okudum. "Beni unuttuysalar, sahneye köçüğüm zaman alınımdan öpen muharrir, beni teşvik eden büyük adamlar, hayranlarım, seyircilerim, arkadaşlarım, hepsi beni unuttu. Ne çabuk! Kapımı çalan, hatırları soran bir insan yok. Burada boğuluyorum, tımarhane köşesinde ölmek istemiyorum. Ne yapıp ne edin, beni çıkarın buradan... Donuyorum, sırtıma giyecek gömleğim yok; görüyorsunuz, her tarafım ıpık... Delilere tahammül edemiyorum, başımın içinde tepiniyorlar. Ben deli değilim fakat olmak uzereyim. Beni buradan çıkarın da nereye atarsanız atın!"

Hayır, sana acımıyorum. Sadece seni yalnız bırakanlara kızzıyorum. Benim öfkem, takadıkları o koğuşta seni unutan dostlarına. Her öncü gibi, yapayalnız göçtün bu dünyadan.

Hayatta en paha biçilemez şey, seninle aynı ruhsal rahatsızlığı paylaşan dostları kucaklamaktır.

Karanlık zamanlarda kim mesleğinin şerefini iki paralık ediyor; daha net görünüyor. İnsanlar işsizlikten kendi canına kıyarken; hapisaneler düşünce suçundan yatanlarla doluyken; "Ülkede baskı yok, aksine herkes fazla özgür" diyeti de gördük. Billirsin, bizim meslek iki yönden baştan çıkmaya çalışır insanı. Ya başkalarından uzaklaştırmak ister ya da onların boynuna atılmaya yönelir. Bu iki kandırmacaya karşı direnmelidir. Ne çabuk yaralanır, ne yaralanmaz olmalıdır oyuncu. Brecht ustanın dediği gibi, kendisini yalnızca gerçeği göstermek için değiştirmelidir.

Rahat uyu, artık kalabalığa Afife... Geçtiğimiz Nisan ayında Kenter Tiyatrosu'nda toplanıp 100 replik okuyarak sendilic; "Sahnedeki cesaretimiz Afife Jale'den, Meclis'teki varlığımız yüz yıllık kadın mücadelesinden geliyor. Haklarımızın geri alınmasında

Hayali Temsil oyununda Afife Jale'yi canlandıran aktris ŞEBNEM KOSTEM:

"Ruhî kanaatim, tuğkus paramparça edilmiş bir tiyatroya delik Afife. Onur duyuyorum Afife'nin cesaretle açtığı bu yolda yürüyebildiğini ve dolirime toklomu kullanabildiğini için. Hayat, hüçbar medetkayına sahne yoksulluğunu yaşıtmasını dilemiş."

OTaportreler

BENOÎT HAMET

"Tiyatro varsa
ben varım."

Afife Jale

"Doğru olduğuna
inandığınız şeyi
yapmaktan
korkmayın."

Marie Curie

"Sevmesini
çok iyi bilen bir kalp,
kini öyle iyi anlıyor ki..."

Suat Derviş

Mehmet Ali Akşemsettin

Beni yıldırmanın annem karşı, üzerlerine uzunca bir dantel örtüp "tehlike"nin üstünü kapatmakta buldu. O andan sonra kendime verdiğim ilk söz, ilerde kendi evime çıkmak ve içine koca bir kütüphane kurmak oldu.

BENİM GÜZEL KÜTÜPHANEM

Çocukluğumun geçtiği evde kütüphane yoktu. Sadece oturma odasının baş köşesinde kapaklı iki gözü, ortasında rafı, altında da çekince çek-yılan bir kasepe dururdu. Kapaklı böcemeğin içinde, ivre zıvır bir sürü eşya beraber, her biri ayrı torbalarla istiflenmiş gazete kuponları vardı. Resimli Maarif Takvimi'nden kopan günlerle geri sayım başlar, o büyük gün geldiğinde, fınca takımları, rengarenk nevresimler almak için dağıtımçıya koşardım. Ortadaki rafa yığılan biblolar babamın gözüne batmıyacak ki, bir gün "Suraya da ansiklopedi alalım, çocuklar okusun" dedi. Böylelikle tanıştık Hayat Ansiklopedileri ile.

Lise çağıma gelince onların yanına Sosyalizm ve Toplumsal Mücadeleler Ansiklopedisi serisini edkeyelim, mobilyanın rengi belli olsun dedim ve kıyamet koptu. Beni yıldırmanın annem çareyi, üzerlerine uzunca bir dantel örtüp, "tehlike"nin üstünü kapatmakta buldu. O andan sonra kendime verdiğim ilk söz, ilerde kendi evime çıkmak ve içine koca bir kütüphane kurmak oldu. Şimdilerde sayıları binli aşkın kitaplarıma bakınca, bu hayataki yegane servetimin bu kitaplar olduğunu düşünürüm. Bitemek bilmeyen "Bütün bu kitapların hepsini okudun mu?" sorularına buradan gülümseyerek ve içlerinden okuduklarını, olmazsa olmazlarını, okunsa ne güzel olur dediklerini derleyip, bilginize sunayım:

📖 Anılar, Düşler, Düşünceler - Carl Gustav Jung

Yazmanın her şeyden önce insanı anlama uğraşı olduğunu unutmadan otururum masamın başına. Jung'un, Freud kadar değerli bilinmemiş klavuzluğuna şükrüm.

Sadece yazmak için değil, varoluşumuzu anlamlandırmak için de şu cümleyi birakayım buraya: "Biz denetleyemediğimiz ya da yalnızca bir bölümünü yönlendirebildiğimiz ruhsal bir süreç. Bunun sonucunda da kendimize ya da yaşamımıza ilgili kesin bir karar veremeyiz. Öyle olmayacağı bu durumla ilgili her şeyi biliriz. Oysa yalnızca birer gibi yapıyoruz. Bu ruhsal sürecin özünde nasıl oluştuğunu da bilmiyoruz. Bir yaşamöyküsü anımsadığımız kadaryla bir yerde ve belirli bir noktada başlıyor. Aslında o anda bile aşırı karmaşık. Yaşamın bize neler getireceğini de bilmiyoruz. Bu nedenle, öykümüzün başlangıcı yok; ancak o ancak oşoşu yukan tahmin edilebilir."

📖 Suç ve Ceza - Dostoyevski

Yirmilerden sonra her sifirli yaşlarda bir daha okunacak başucu kitabım. Dünya edebiyatı Gogol'un paltosundan çıkığı kadar Dostoyevski'nin masasında da kurulmuştur çünkü.

📖 Dümeni Yaratıcılığı Kırma - Ursula K. Le Guin

Yazar ya da yazar herkesin okula gider gibi, disiplinle satır satır, sözcük sözcük okuması gereken, ders kitabı niteliğinde pek kıymetli bir eser.

📖 Tarihin Cinsiyeti - Fatmagül Berktaş

Çok değerli bir akademisyenin gözünden kadınlığın tarihi... Kaçmaz!

📖 Anton Çehov Bütün Öyküleri

Memurun Olumu başta olmak üzere bütün öykü ve oyunları.

📖 Salt Faik Abasıyanık Bütün Öyküleri

Zamansız bir yazar olmanın mihneti taşı. Ne kadar yalın o kadar derin dedirten bütün güzelim öyküleri için minnettarım ona.

📖 Tante Rosa - Sevgi Soysal

Diline, dünyasına, müdanasızlığına meftun olduğum yazarların başındadır. Her zaman saygıyla anarım.

📖 Büyük Saat - Turgut Uyar

Şiiriz olmaz, Turgut Uyar'sız bir şiir tarihi hiç olmaz.

📖 Büyük Defter - Kanıt - Üçüncü Yalan

Agota Kristof'un hepsi bir arada öğlemini yapıp yuttuktan sonra Dün'ü hazmetmek bayağı zor oldu.

📖 Tutunamayanlar - Öğüz Atay

Çok cefak çekmiş zamanında Tutunamayanlar'dan, keşke daha uzun yaşasa da sefasını da sürseydi yazarlığının diyeti olduğunu sanam Öğüz Atay, ne çok şey öğrendim ondan bir bilseydi...

📖 Hukuk - Ahmed Hamdi Tancınar

Yazmış ve okumuş olan nesle aşina değiliz diyen bir nesil yetiştir mi acaba? 🤔

Hazineler ve defineler
yıkıntılar arasında olur.
**Ne varsa harap bir
kalpte var.**

(Aşk)

Keşke söyleyebilsek birbirimize dürüstçe:
**"Seni seviyorum ama şu anda değil.
Seni görmek istiyorum ama bugün değil."**

(Şemspare)

İçimin tünellerine girer girmez bir fener alıyorum elime.
Buralar çok karışık. Kaç defa geldim. Gene de kayboluyorum.
(Siyah Süt)

**Her zaman kendi içine bakmak en emin
yol.** Başkalarıyla uğraşmayı bırak. Her gazap,
her kahr ağır bir çanta. Niye taşıyasın? Hiddeti,
intikamı, rekabeti bırak. Torbalardan kurtul.

(İskender)

Seveceksen öylece sev.
Ne kusursuz insan ara
ne de insanda kusur.

(Aşk)

Bazı insanlar dünyayı değiştirmek istiyor,
bazıları eşlerini ya da arkadaşlarını.
Dünyayı değiştirmek isteyense çok az.

(Havva'nın Uç Kızı)

**Hüzün tıpkı siyah, dalgali saçlarının
arasına nasılsa yerleşivermiş beyaz bir
saç teline benziyor.** Hüzün, kopardıkça
çoğalıyor, çoğaldıkça arsızlaşıyor.

(Şehrin Aynaları)

**Aşk sevgiliyi kazanmayı değil,
onda kendini kaybetmeyi gerektirir.**

(Araf)

Dünya, yabancılardan boş yere
korkup, kendi yakınlarından
zarar gören insanlarla dolu.

(Kagit Helva)

Anladım ki benim içimi cız ettiren, ona vız
geliyor. Demek ki dedim, bir omür onunla geçiremem.

(Bir Palas)

Rabbim bana ya gafillerin rehabetini ya da alimlerin
metanetini ihsan et. **Ama yalvarırım beni hem
bilgili hem güçsüz kılma.**

(Baba ve Piç)

Nasıl oluyor da
evlilik bir kadın
ve bir erkek
gerektirdiği halde,
"evde kalmak" tabiri
sadece kadınlar için
kullanılıyor?

(Siyah Süt)

Vazgeçebilmek lazım. Artık bizi sevmeyen sevgilileri
bırakabilmek. **Vazgeçmek, bazen en güzeli.**

(Şemspare)

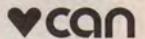
PAULO COELHO HIPPI

BÜYÜLÜ GERÇEKLİK:
HAYATIN TA KENDİSİ.

5 FARKLI RENK SEÇENEĞİYLE.

canyayinlari.com [tumblr.com/canyayinlari](https://www.tumblr.com/canyayinlari) Ücretsiz PDF Kitap Arşivi <https://rantey.org>

Dengesiz bir denizin içinde yüzyıyorsunuz;
bir taraftan tedirginlik, bir taraftan
huzursuzluğun beslediği bir şiirselik...

KAYBOLMAK DA GÜZELDIR BAZEN

**YALNIZLIK
ANLATILARI**
Walter
Benjamin

Sub Yayınları

Orun pasajlarında kaybolduk, bir flânör gibi Berlin ya da Moskova sokaklarında gezdik, Baudelaire, Kafka, Brecht üzerine dantel inceliğindeki yazılarında, "paritolarından" büyüldük fakat bu kez kısa hikâyeleriyle bir denizin içinde yüzyıyorsunuz; bir taraftan na-tamamlığın getirdiği bir tedirginlik, bir taraftan huzursuzluğun beslediği bir şiirselik var. Kitabı, Büyük Savaş'tan yeni çıkmış bir gençin kelimelerin bittiği bir yerden yeniden masal inşa etme teşebbüsü olarak da okuyabiliriz. Belki o yüzden bu parçalı (bulutlu) masallarda erişilemez bir kapalılık var. İmparatoriçenin Sabahı hikâyesinde, "çocukların dilinden, fırınaninkinden anladığı kadar az anılıyordu" dediği gibi, rüzgârı bir dilin içinde yönünüzü kaybediyorsunuz. Ama kaybolmak da güzeldir, bazen... Yeni bir şehri keşfetmek gibi tazedir... Yaz yalnızlığında Adorno misali bir feylesofun rüyaları içinde gezinmek isteyenlere tavsiye edilir. Serinletir: Kitapta yer alan favori ressamım Paul Klee'nin çocuğu ve gotik eskizleri ise kelimelerle ancak içinde dans ediyor.

**BU SU HİÇ
DURMAZ:
BÜLENT
ORTAÇĞIL**
Mahmut
Çınar / İnkilap
Yayınları

Biyografileri
oldum olası
sevmişimdir
lakin özneyi

tanımasanız bile bir hayatın arkeolojisini yaparak size sadece bir insanın anatomisini değil yaşadığı dönemi ve coğrafyayı anlamak açısından mikroskobik zenginlik sunar. Bu minvalde Mahmut Çınar'ın Bülent Ortaçgil ile yaptığı nehir demeyeceğimiz okyanus-söyleşi bize pek sevgili Ortaçgil'in iç dünyasını ve hayatını tanıtmakla kalmıyor, orta sınıf şehirlî bir ailenin okumuş-yazmış oğlunun hayatını ve ilhamlarını da tanımamızı sağlıyor. Bülent Abi ile kaç defa bir araya gelme şansına erişmiş biri olarak söyleyebilirim ki kitabı okurken onunla konuşmuş kadar oluyorsunuz. (Demek çocukluğunda hariciyecî olmak istiyormuş!) Hiçbir abartıya kaçmadan, samimî, yakın ama uzak, Haydar Ergülen'in güçlü önsözünde belirttiği gibi bir "ada" hissine kapılarak okuyacağınız bir kitap bu. Tıpkı Ortaçgil'in toprak kokan, yağmur kokan, hayatın ta kendisi olan şarkıları gibi.

ROMA İMPARATORLARININ KARANLIK TARİHİ

Michael
Kerrigan /
Amber Books

Yazın dekadansına uyan bir tarihçe okuyorum bu günlerde: Ülkemizde "Ölümün Tarihi" adlı kitapla tanınan Kerrigan'ın Roma tarihini, Kerrigan, Roma imparatorlarının iç yüzlerini öyle büyük bir iştahla anlatıyor ki okurken bir elinizde zehir diğerinde üzüm, kendinizi Petronius ve Fellini'nin Satyricon havuzu içinde buluyorsunuz. Etili-butlu eser Roma tarihini iyi bilenler için renkli bir özet, bilmeyenler için tarihi paparazilik açısından şoke edici bir inceleme. Hatta o kadar ki kimi eleştirmen kitabın fazla vahşet ve cinsellik içerdiklini söyleyip devam edememiş, (İşbu hanımefendi daha önce hiç Roma tarihi okumamış herhalde).

Burada onurlu bir köle isyanı yürüten Spartakus'un adamlarının nasıl çarşıma gerilip aylarca çürütüldüğünü, Sezar'ın korsanlar tarafından kaçırıldığında fidye parasını egosu zedelendiği için 20'den 50'ye nasıl yükselttiğini, Augustus'un kızı Julia'nın babasını rezil etmek için inadına yaşadığı evlilik dışı ilişkileri, Tiberius'un Capri âlemlerini ve nice dehşetengiz biliz sizleri bekliyor. Hazır

ÜÇ

Elmanın Âdem'iym ben

İsırıkların atası.

Kanayan dudakların ilki.

Her şeyi üç alıyorum önce

Sıcakı mesela pi gibi

Soluk sıcak, kanı sıcak, dudak sıcakı,

Sonrası büyük patlama,

Sonrası uzay yolu,

Galaktik macera

Belki toz bulutu, sonunda hüzün.

Yörüngesini bulur aşk...

Bak dolunayı özlüyorsun, yazı ve güneşi

Tadını seviyorsun toprağın ve dünyanın
bunu biliyorum.

Saçların çiçekleniyor rüzgârda

Söğütleniyor birkaç salkım ırmağa.

Yaprığın suya değimi güzel bir öpücük tür
demiz miydin?

Dalda sâken ılık, kıyısını bulan dağa,

söğüt ve akan ırmağ.

Ağızdan kenetleniyor her yerde hayat.

DONDAR HIZAL

İllüstrasyon: Resmedit

Çocukluğum Kilis'te geçti. Bostanların, kemreli kavunların arasında yemek yenirdi. Bostan bekçileri, mutlakla bir şeyler okurdu. Dinî kitaplar, romanlar...

58 YILLIK SAHAFA-YAZAR FARUK ELHAN: GENÇLER! SAHAFLARA KOŞUN!

TANER ELHAN'I TANIRISINIZ...

Kilis'te sanat okulunda okudum. Münazara yapıldı. Öğrenciler 2'şerli gruplara ayrıldı. Öğretmenler soru sordular... "Çocuk terbiyesi okuldan mı alır, aileden mi?" konuı buıdu. Kütiıphanedı Jean-Jacques Rousseau'sun Enrıle adlı kitabını buldum. okudum. Ahmet Taner Kısılalı'ya aynı grupıyıkıdık. Ve bız kazandı. Ahmet Taner'i çok severdim. O nedeıen çocuklarımdan birinin adıdır. Taner koydum. Taner Elhan, sinema yönetmeni, tanırısız, sizın derginizide de yazdı ettiı.

1954'ten sonra ben demiryollarına girdim. Makinistlik yaptım. Makinist ehliyetim var benim. O zaman trenler komşu'le yürüyordu. Malatya-Ferizöpa, Malatya-Sivas ve Malatya-Diyarbakır yollarında gırim gıdım. Devlet Ankara'da makinist kursu açmış. Güzel bir şapka verdiler bize, rütbeler verdiler mavi yıldızı.

KIZILAR ÖPÜCÜK YOLLAYI!

En güzel yıl Diyarbakır'dı. Oraya giderken, yol kenarında kızlar bızlere el sallıyor, okuyucuk gönderirdi. 3 sene böyle sürdü. Sonra Ankara'ya geldim ben. Yedek subay oldum. Bitti. 1958... Sayıştay'da bir sınav vardı. Müracaat ettim. "Burada çalışır mısın?" dediler. "Tamam" dedim. Bir odacı beni servise götürdü. Gittik 30-35 kıl delgi makinelerinde çalışıyorlar! Trende uzaktan kızlar öpücük gönderiyorlar, şımdı 35 kızın içindeymi! Çok sevindim. Kızlara güzelliği bir yaza, 15 teniz. Yemekhanesi var, bu çok önemli. Sayıştay'da 23 yıl çalıştım!

Bir yandan da Ankara'da Kocabeıyoğlu'nda kitapçılığa başladık. 1959'da. Kardeşim Salih Elhan'la birlikte. Kitabı çok merakım vardı. Öğrenciyken aldığım ilk kitap da Pecos Bül Okumayı sevıyorum ama Kilis'te kitap yok. Üç günde bir gazete gelirdi. Kardeşim de Kilis'te gazete satıyordu.

TAKUNYACIYA ORTAK OLDUK

Neyse, kitap işine girdik. Salih'e yardım ediyordum. Eski kitap topluyordum. O zamanlar Ankara'da sahaf youtu kitap arıyeleri vardı. Kızılay'da, Anafartalar Caddesi'nde sergi açıyorduk.

10 kurşun alıp 15 kurşun satıyorduk. Çünkü paraya ihtiyacımız var ve depozitü yok! Diğer kitapçılarıdan farklıydık biz. Okuma alışkanlıımız vardı. Kitabı bilerek, beğenerek alıyorduk. O zaman bızden kitap

filan çok ünli bir yazar vardı:Yaslı Mahir Kocaturk.

Bızim dükkan açmamız da ilginç. Kocabeıyoğlu'nun önünde bir dükkan vardı o zaman. Bir mühendisin dükkanı. Ayakkabı, tahta takunya filan satıldık. Salih onlara demisti ki "Ben sana üç beş kurşun para vereyim, dükkanın önünde kitap satayım." Akşamları kitapları oraya bırakıyor filan. Sonra zamanla zamanla dükkanın bir tarafında takunya satılıyor bir tarafına bız kitap satıyoz... Öyle öyle dükkana ortak olduk! Elhan Kitabevi öyle açıldı.

CELAL ŞENGÖR İNCECİKTİ

Sonra ihılal oldu. 27 Mayıs 1960... Halk sokakıydı hep. Eylemler olurdu. Her gün gösteri var Kızılay'da. Halk pasajlara kaçıyor. Çok acayip. Sanlı polisten kaçanlar, kitaplara koşuyordu...

Sonra işlerimiz ilerledi. Zafer Caddesi'ne geçtik. Çok dost da edindik. Sadi İrmak gelirdi, İlhan Tekeli gelirdi.

Erdal İnönü gelirdi. Erdal İnönü'nün evinden kitaplar satın alırdık.

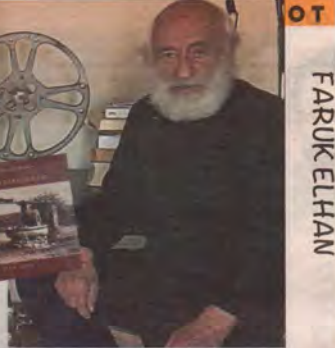
59 senesinde Alman Kültür'de Almanca kursuna gidiyorduk. Kursta, İber Ortaylı adında bir çocuk vardı. Ortaokuldaydı o zaman. En çalıışan oydu. Dolayısıyla onu hiç unutmadım. Sonra kitabevinde müşterimiz oldu. İli müsteriydi. Bir defasında bir Alman'ın kitaplarını almıştık. İber annesiyle birlikte gelip bir çuval kitap aldı!

Celal Şengör de gelirdi. Onun bızde sipariş mektubu duruyor hâlâ! O geldiğinde şenlik olurdu dükkannda çok çok sevimli bir adamdı. O zaman yazıyı.

NE GÜZEL MÜŞTERİZDİN SEN İLBER ORTAYLI

Yüksel Çakmur geliyordu. Kilişliydi o da. İzmir milletvekiliydi. Kilişli olduıu için de defterimizde ismi vardı. Hasan Celal Güzel de kitap alırdı.

En iyi, en çok kitap alan müşterimiz İber Gelen profesörler'in

yüzde 10'u kitap alırdı, diğerleri almazdı. Gelme nedenleri Atatürk kitaplarını topladığını bilimleri idi. Atatürkçü profesörlerin kitaplarını da topluyordum. (Daha sonra Atatürk hakkında yazılmış 7 bin kitabın yer aldığı bir sergi açıldı.)

Hamza Eroğlu, Alâeddin Tavassı gelirdi. Nejat Uyguı gelir, kitap alırdı.

Metin Aluok her gün gelirdi. Herkes tanırdı onu. Sessiz, sıkı, sevilen bir arkadaş. Beheç Aysan vardı, doktordur. Senli benlikli, meyhaneye giderdik. İksi de Sivas Katliamı'nda öldüler, çok acı...

KÜLTÜRDE SAĞ-SOL AYIRIMI YOKTU

Can Yücel'e imza günü yapımıştık.

Şair Seyfettin Başçılar gelirdi, Erdal Öz uğradı. Erdal çocuk kitapları yayınlardı, daha sonra Can Yayınları'nı kurdu.

Ben de gelen yazarlara kitap imzalatıyordum. Elimde yüzlerce imzalı kitap var.

Kilis Ağzı ve Şiirleriyle Karacaöğlan'ın Kilişliiği diye bir kitabım var. Bir de "Bir Sahafın Penceresinden" diye bir kitabım var.

Sağ kitap - sol kitap ayırımı çok yanlış ve kötü. Bu hem yazıları, hem okuru boluyor. Düşünün, 1970'lerde dükkanımız yakıldı. Sağcılar yaktı. Biz o zaman solcuyduk, hâlâ öyleyiz ama ilmi solcuıuz bız. Bız solcular, kitap almaya için gelen sağcılar bile dükkanımıza sokmazdı. Dükkana Lenin'in posterini asarlardı. Yanı bu ticarete olmaz. Ben buna karsıydım. Kendi arkadaşlarımla benimle bir sene konuşmadılar. Biz o kadar zengin değiliz, bu kadar kahraman değiliz. İleri düşek çoluğumuzı çoçluğumuzı kim bakacak!

KİTAP ASLA BİTMEZ

58 sendir kitapçılığa uğrayorım.

Ben zevkime uygun bir şeyler arıyordum: Kitaplar, elemanlar, ufak tefek anııklar... Ah... sendiğimiz kitapları satmak zorunda kaldık. Doğru kişide de satamadık. Çoğu müşteri kitabı hapsedir. Bu nedenle kimilerinden kitap kaçırırım, vermezdim. Doğru kişiler beklerdim. Mesela Celal Şengör'e 15 yıl satmadığım kitabı verdim. Görünce nasıl sevinmişti!

Bilgişayarlar, tabletler kitabı bitirmez. Bonbon şeker kuruzuzumu bızdırı mı? Sayfaları dokunmadın, kitabı koptırmadın, onun kitap olduıuna inanmam.

Gençlere tavsiyem sahafın gezinir. Hiç durmasınlar. Orada dost kazanacaklar. Orada kitapları, tarihi, hayati görececekler. İnternete çok sürüni dayıyamazsın. Fotosopla, bilgişaylarla belgeleri birleştirirsin. Bir de internete amatör çok. Ama kitapları tamda edebilirsin.

George Orwell metinlerinde, totaliter rejimlerin ortaya çıktığı, teknolojinin günden güne geliştiği ve yıkıcı gücünün toplumların üzerindeki etkisinin yoğun şekilde hissedildiği 20. yüzyılda; ütopyaların ölümünü ilan etmiştir.

GEORGE ORWELL BİR DİKTATÖRLÜK DÜŞMANI

20. yüzyıl pek çok ideolojinin yükselişe geçtiği, bu yükselişlerin bir müddet sonra tarih sahnesinden çekildiği ya da çökmeğe yüz tuttuğu bir dönem olmuştur. Faşizm ve komünizm gibi ideolojiler de bu müddet zarfında egemen olmuş ve sonrasında güçlerini yitirmişlerdir. Modernite 20. yüzyılda kısıyetini bozduğu dünyanın huzuruna yeni bir kutsal koymayı denemiş fakat bu "büyük bozumu" istenilen sonuçları doğuramamış, insanlığı huzura ve mutluluğa erdirememiştir.

İşte George Orwell da tam böyle bir çağın başlangıcında hayata gözlerini açmıştır. Benjamin'in modernitenin hüzüne, her şeyin ne kadar çabuk eskidiğine vurgu yapmak için örnek gösterdiği 1900 Paris Dünya Fuarı'ndan yalnız üç sene sonra, o zamanki İngiliz müstemlekesi Hindistan'da doğmuştur. Yaşamı boyunca emperyalizme ve diktatörya karşı bir duruş sergileye. Orwell bu refleksleri eserlerine de yansıtmıştır. Bir müddet bulunduğu Burma'da (bugünkü Myanmar) görev yaptığı polis teşkilatında ve gönüllü olarak katıldığı İspanya'da Franco'ya karşı giriştiği mücadelelerin neticesinde baskıcı tutumların şiddetine tanık olmuştur. İçinde yaşadığı toplumun ve dünyanın şiddetle ölümünü düzenli kalemle aldığı metinlerle eleştiren Orwell, 1950 yılında tüberküloz nedeniyle yaşamını yitirir.

ÜTOPYANIN KÖTÜ İKİZİ

Orwell'in tüm dünya çapında bilinen 'Hayvan Çiftliği' ve '1984' adlı eserleri edebi tür olarak anti-ütopya olarak adde edilebileceğimiz metinlerdir. Bilindiği üzere ütopya; insanın mevcut koşullara alternatif olarak kurguladığı daha iyi koşullara haiz bir dünya kurgusudur. Bu türün ilk örneği Thomas More'un 'Ütopya' adlı eseridir. Rönesans, modernitenin doğuşu, hümanizm, bireyin ortaya çıkışı gibi etmenlerin neticesinde bu edebi tür ortaya çıkmıştır. Bu türün karşıtı, bir anlamda kötü ikizi ise anti-ütopya türüdür. Anti-ütopya, ütopya türünde kurgulanan iyimser dünyanın ziddini içeren metinlerdir.

Bu bağlamda ele alabileceğimiz ilk metin 'Hayvan Çiftliği'dir. 1945 yılında yayımlanan bu romanında Orwell, çiftlik sahibine karşı bir isyan başlatan hayvanların dünyasından hareketle Stalin yönetimini eleştirmektedir. Çiftlik sahibinin çiftlikten gönderilmesi ardından başlayan 'animalizm' ideolojisi günün geçmesi sadece domuzların ayrıcalıklı bir zümre olarak ortaya çıktığı bir eşitsizlik düzenine dönüşür. Başlangıçta belirlenen kurallara -ki bu kurallara tüm hayvanların eşit olduğundan, eşit şekilde ve koşullarda yaşayacağından dem vurmaktadır- daha sonra devrimde ilk domuzun ön plana çıkmasından ötürü domuzlar lehine değiştirilme başlanmıştır. Domuzlar dışındaki hayvanlar, etkisiz orana iki kat çıkmıştır, daha az yiyecek ve yine zulüm görmektedirler.

Mehmet Ali & Akşamsefasi

Metinde geçen ve bugün çeşitli vesilelerle kullandığımız "Tüm hayvanlar eşittir ama bazı hayvanlar daha da eşittir" sözü, Orwell'in döneme bakışını yansıtmaya açıksından mühimdir.

Orwell bu metninde Stalin yönetimini eleştirmiştir. Metinde yapılacak dikkatli bir okunmaya liderliği ele geçiren domuzun Stalin'i sembolize ettiği, Stalin marifetliye çiftlikten sürülen diğer domuzun da Troçki olduğunu anlamak mümkündür. Kendisi de bir sosyal demokrat olan Orwell'in bu romanda asıl eleştirdiği husus bir anlamda Stalin yönetimi süresince komünizmin ütopyci vaatlerinin, Sovyet bürokrasisi ve yine Stalin'in diktatöryal yönetiminden ötürü yerle yeksan oluşudur. Komünizm bu anlamda bir ütopya sunmuş fakat devrimin ilerleyen safhalarında bu ütopyanın da önceki yaşam formlarından farksız olduğu ortaya çıkmıştır.

YOZLAŞMIŞ KOMÜNİZM

Yazarın bir diğer önemli metniyse '1984'tür.

"Tüm hayvanlar eşittir ama bazı hayvanlar daha da eşittir."

George Orwell

Bu romanda da Orwell komünizm ve faşizm eleştirisi yapmaktadır. Romandaki distopik kurguya göre dünya üç bölgeye ayrılmıştır. Dünyanın bu parçalı yapısı romanın yazıldığı tarih olan 1948 yılını bir gönderme taşımaktadır. Dünya soğuk savaşta girmiş ve Orwell soğuk savaş cepheleşmesinin ileride geleceği

muhtemel noktayı bu romanın dans hareketle okurlara sunar. Metnindeki üç bölge sürüce olarak birbirleriyle savaş ve mücadele halinde fakat bu savaşların bir kazananı yoktur, ekonomi savaş üzerinden dönmektedir. Metninde ama uzam olarak Olanusya bölgesindeki İngiltere seçilmiştir. Romanda yozlaşmış bir komünizm vardır ve bir anlamda faşizme yaklaşmış bir komünist düzen söz konusudur.

Romanın ana kahramanı Wilson, tipik bir distopik özellik olarak içinde yaşadığı düzene yabancılığıdır. Ülkeyi yöneten Büyük Birader yönetiminin sadece ıreme amaçlı bir eylem boyutuna indirildiği seks ve aşkı Wilson kendisi gibi içinde bulunduğu ortama yabancılaşan Julia'ya yarar.

Kişinin yaşadığı maceralar ve karşı devrim planları da bir müddet sonra yönetim tarafından fark edilir ve Wilson ve Julia işkencelere tabi tutulurlar. İşkencelerin sonunda Wilson artık Büyük Birader yönetimine inanır, beyni yıkamış, kendi aklını kullana cesaretini göstermeyen bir insana dönüşmüştür.

Bu romanda da Orwell faşizm ve komünizm gibi bireye bir düşünceli dayatan siyasal ideolojilere eleştirilerini sunmaktadır. Soğuk savaşın aldığı hal, ideolojilerin birbirleriyle mücadele ederken toplumlara uyguladığı baskılar bu metnin anlamı düzenlinin ıhtiva edebilir.

ÜTOPYALARIN ÖLÜMÜ

Orwell yukarıda kısaca anlatılan iki metninde iyimser bir dünya kurgusu olan ütopyanın aksine, sunulan iyimser dünya kurgularının çöküşünü ve bir noktadan sonra bu kurguların da baskıcı bir yapılarının olduğunu anlatmaya çalışmıştır denebilir.

George Orwell bir anlamda bu metinleriyle, totaliter rejimlerin ortaya çıkışı, teknolojinin günden güne geliştiği ve yıkıcı gücünün toplumların üzerindeki etkisinin yoğun şekilde hissedildiği 20. yüzyılda; ütopyaların ölümünü ilan etmiştir. Kendisi gibi anti-ütopya yazarı olan Aldous Huxley'nin tabiriyle "Belki de bu dünya, başka bir dünyanın cehennemidir" görüşü Orwell için de geçerlidir; iyimşerler yer birakamayan şiddetin ürünleri artık anti-ütopyalardır. ★

Diğer Livaneli Kitapları

Zülfü Livaneli'den

İstanbul'a ve edebiyata saygı duruşu: *Gölgeler*

DK
DOĞAN
KİTAP

Doğan Kitap, Doğan Holding ve Egmont Holding ortak markasıdır.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Doğrularımızdan çok yanlışlarımız, yani 'keşke'lerimiz ya da 'ah be elim kırılıydı' nidalarımız bizi bız yapandır. Hatalarımız, zayıflıklarımız, yanlışlarımız, zaaflarımız olmasa, hep 'bay doğru' olsak, hiç kuşku yok ki ne yaşadığımız olaylar hafızamızda yer edinebilecekti ne de bazı hikâyeler, ders kabilinden beynimize nakşedecekti.

HAFIZA

Gecmişle bugünü ve geleceği birbirine bağlayan ara halkalar olduğuna inanırım. Başımıza gelen irili ufaklı olaylar, bu minik halkalar sayesinde birbirine bağlanır. Maruz kaldığımız ya da bilecek olduğumuz bütün olaylar, bir enerji dalgasını harekete geçirir, bizi yeni kararlar almaya zorlar. Çoğu kez fark etmeye bile, fakat mutlaka bir alarm çalar o anlarda. Bazen kullığımız sağır edecek kadar yüksek, bazen de iniltili: "ben geliyorum, sen sadece hazır ol" dercesine...

Bugünden döne bakanlık, geçmişte yerleşmiş olan bir dola 'keşke' görüşü. Ben keşke'leri sevmem ve bunları zor anlarda gösterilen zayıflıkların işaretleri olarak görürüm. Tipik insanın, o büyüklük taşıyan hayatına rağmen gerçekte dünyanın en aciz yaratıklarından biri olduğunu bilmem gibi. O yüzden kimsenin art arda sıraladığı, "Keşke o an orada olaydın. Keşke o an oradan kaçaydın. Keşke o an daha kararlı duraydın. Keşke o an sessiz kalınsaydın" mealindeki pişmanlıklarını da yadsırsaydın.

Bir de "elim kırılıydı da..." diye başlayan sözler vardır ki bunlar, çok daha derin yaralar, kronik apallıkları, bünneye kazınmış kişilik hallerini temsil eder ve minik pişmanlık hallerinden açık ara ilerlidir: "Elim kırılıydı da o partiye oy vermeseydim. Elim kırılıydı da, o adama güvenip paramı teslim etmeseydim. Elim kırılıydı da, o tokadı atmasaydım..." Boylusu hallerde kayıp büyüktür, arıza kolay giderilir cinsten değildir ve bazen bir eli feda etmek bile telafi edilemez.

Yine de her insanın, toplum arasına yeniden karışırken kendini temiz çekmeye ihtiyacı vardır ve hep defnasta yaşamasını esbab-ı mucibesi burada aramalıdır. Çünkü hayatı kolaylaştırma rehberinin ilk sıfırları, nasıl ayakta kalacağının yanıtıdır. Kendi yaptıkların abartımı, başkalarını konuşmeme, yapmadıklarına matnere bulurken diğerlerinin en ufak bir açığını bile göklere çıkarmak, dedikodu, yalan... Tüm bunlar, homo sapiens'in genlerinden aktarılmış gibidir.

Oysa doğrularımızdan çok yanlışlarımız, yani 'keşke'lerimiz ya da 'ah be elim kırılıydı' nidalarımız bizi bız yapandır. Hatalarımız, zayıflıklarımız, yanlışlarımız, zaaflarımız olmasa, hep 'bay doğru' olsak, hiç kuşku yok ki ne yaşadığımız olaylar, hafızamızda yer edinebilecekti ne de bazı hikâyeler, ders kabilinden beynimize nakşedecekti. Evet, bunlar vardır ve yaşamın soluk alıp vermekten ibaret olmadıkları anlaşılar.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteoy.org>
Cenk'ten deneyim denilen şey, keşkelermizden toz Mehmet Ali & Akşamsefası.

zaaflarımız, bastıklarımız olmasa ve bunları aşacak ferasetten yoksunolsa, ne deneyim kazanırız ne de büyüyebiliriz. Yani hafıza deneyimlerle inşa edilebilir, başka türlü değil.

DEĞİŞİM KORKUSU

Toplumların da 'keşke'leri, "elim kırılıydı da yapmasaydım" ları, dolayısıyla biriktirdiği deneyimleri olur. Falaat toplumsal deneyim süreçleri, insanların yaşadıklarından çok daha karmaşık ve tancilidir ki bu, eşyanın tabiatı gereği böyledir. Yani bir insanın yaptığı hatayı ne kadar abartılı olursa olsun bir biçimde düzeltmek mümkün değildir. İnsan toplulukları hep birlikte yaşasın oldukları yanlışların yarattığı tahribatı telafi etmek, hastalıkları bünneyi sağaltmak, uzun yıllara iltiyaz duyar. Ve bu sağaltım sürecinin sancılı geçeceğini tahmin etmek hiç de zor olmadığı için, toplumlar büyük hatalarından kolay kolay geri adım atmayla pek yaşamsızlar. Böylelikle, toplumların asıl kimliğini, değime ve değince daha kötü bir duruma düşme korkusuydu şekillenmiş olduğuna anlarız.

Deneyim denilen şey, keşkelermizden toplamıdır.

Toplumsal hafıza, nesilden nesile aktarılanlardır. Oluşur. Bu hafıza bilesine muhafazalıdır. Ki, karşılaştığı her yeni gelişmeyi önce reddetmesi, daha sonra da kendi alışkanlıklarıyla uyumlu hale getirmesi onu daha da muhafazakar kılar.

KIRILMA NOKTALARI

Yıllar boyu kurumsallaşmış, kimi kez 'baba', kimi kez 'bir bilen', kimi kez de demokrasi havasıyla olarak yeniden ve yeniden değişimlere uğrayan Demirel, Denizlerin idamına iki elini birden kaldırırken bu coşkusunu neye borçluydu acaba? Bütün o yaşadığımız kanlı darbelerle bugünün hazırlanması için olduğunu söylemek, çok mu abartıdır bir tespit olur? Kadim sorunların dağıtılmasıyla ilgili, en küçük bir çözüm bile üretilememesinin sebebi bilimez bir sürü mi? "Bugün gel, yarın gel" cümlesinin sıradan bir burçolatık işlem esnasında bile arak kimsesi anır etmemesi, sıradan bir kalabalıkla döndürme, bu yüzden bir çok şeyin bu şekilde olmasının sebebi bilimez bir sürü mi? "Bugün gel, yarın gel" cümlesinin sıradan bir burçolatık işlem esnasında bile arak kimsesi anır etmemesi, sıradan bir kalabalıkla döndürme, bu yüzden bir çok şeyin bu şekilde olmasının sebebi bilimez bir sürü mi? "Bugün gel, yarın gel" cümlesinin sıradan bir burçolatık işlem esnasında bile arak kimsesi anır etmemesi, sıradan bir kalabalıkla döndürme, bu yüzden bir çok şeyin bu şekilde olmasının sebebi bilimez bir sürü mi? "Bugün gel, yarın gel" cümlesinin sıradan bir burçolatık işlem esnasında bile arak kimsesi anır etmemesi, sıradan bir kalabalıkla döndürme, bu yüzden bir çok şeyin bu şekilde olmasının sebebi bilimez bir sürü mi?

TURGUT BÂSİNCİ

Shah Dp

almalı. "Elindeki taş gibi oğlanlar"ın bi paşaya nöden hiç fidası dokunmuş dersiniz? Cuntanın 'banko' dediği değil de, nicei Oza!) geçti bi toplan! Ya da televizyonda canlı yayında, "Kopruyu kurtarılmaz" diye masaya yığılmışın kurusu Galip nihaayesinde tüm bi süreçten nasıl çıkık çıktı acaba!

Öldürmek ve soyakmak dışında hiçbir politik çözümleri olmayanları geniş halk yığınlarına soykırım bi zorunlu soykırım: beceremediklerimize, öncün Süsarluk ile, toote katasımlarla, AHD'deki mal varlığıyla orulu idarecek soyguncuyla 90'lı yıllarda 'yüce işleri' pozitif tutkısı alenaların yeniden politik arenaya kandelirleri istatistik yüzü bulunabilirne verilmiş pol da neyin neisi!

Bizim fucazımızda birtakım başlıkları olduğundan değil fiisilî: Onlar kadın büyük yatakları soyken çünümüzde istisna yer vermemizle ilgili ise çok fazla...

GELDİĞİ YERE SESLENMEK

Nazi Alimayay'ın mimarı Adolf Hitler in cabiliyle hep istatistik geçer. Kabirde ölmektedir istatistik verilerdir. Hitler Nüfuslarmıya ne soygırı yer- vâdır ne de iyileşir... Parlamento seçiminde, sözde Reichstag'ı yakarak kazınmaz. Kruppa başta olmak üzere... Arkasına dönmek, bizim savaş suçlarınıyla alakalı basarak:

Hitler'in halk yığınlarına yönetmek için öne sürdüğü ünlü formülü: "Asyağı doğru otarır, yukarıyı doğru sorumluluk" diye üretilebilir. Ama sadece bu yemez. Frankfurt Okulu'nun kurucularından Theodor Adorno, Freud teorisi ve Faşist Propagandanın 'kapalı' adı nakalelerinde şöyle der:

"Önder kendi propaganda tüzatığı dümeye kızır kutuları rubatlı ültuay ve isteklerini tahmin edebiliyor. Çünle rubatlı dümeye onlara benzeyor. Kendisini onlardan ayrıntı nokta; herhang bir gerçek üstünlük değil, onlarda güçlü olarak yatın eğimleri, onların komplekslerine duymadan ifade etme becerisi'dir. Önderler kural olarak ağzı bir yapın kıraklar tepeleridir, durmadan konuşmak ve başkalarını lafla doldurmak zorunluluğu duyarlar. Önderler emekle ünlendikleri kişiler üzerindeki güçleri geniş olucude onların bu cenebzalık özelliklerine dayanır. Dâhin kendisi akiles aradımından boşalmaktadır: büyük bir beyaza sokulmaktadır ve di bireyleri kitlenin birer üyesi haline indirgenen arkas, regresyonlara hizmet ediyor. Bu kitlenin konuşma, idkiliğine cazipkenlere başvuran bu konuşma tarzı bireyin bir kontrolünü, zaman zaman yitirdiğini varsaydığı içindir ki, bir güç belirlen olmaktadır çok zayıflık belirlenir. Faşist kişiliğinin, üstünlük, güçlük belirlenisi altında güçsüzlük alanetleriyle doludur."

KARBON KOPYA

Bu tespitler çok yakınlarımızdaki bir yerlerden, tuncuk gelmiş mi? Tabii ki, güçlü devlet, güçlü millet dediğiyle, kol cesareti gösterişleriyle, tehdiyle, kanlı emreyle büyük bir kezmi lumpen proletaryaya olan tabanlarını korsolde emyoç başarmaları kimsesi almadan Butun diktatörler birbirinin karikatürüdür altında. Hısta anılmak için çok hazzetmek için kapalı bile neredeyse amirler: fahri, duce, caudillo ya da reis olurlar: Ye ne tesadüf ki, taklidi ve rasyoneli silinmiş suratları gibi, sonları da karbon kopyası misal her birbirine benzer.

Dysa başka liderler de vardı bu dünya... Üstün ve sevgili sarıdır Mahir'in guluşunu hatırlarız. Doğum gününde avluda volta atarken, arkadaşlarının kaç yaşından sorusunu, gülerken, "iki 17" diye yanıt veren Sinan Kukulof'un "bu 18" yaşında kadıllığına duymamışızdır. 12 Temmuz sabahı, karlarına dikilen ölüm mangaları gülmüyerek, büyük bir tevekkülle karıyaşın iltisam Erdoğanları, Niyazi Aydınları idi... O zaman, keşke yaşasaydı, eszidikleri firtına hiç dımseseydi, keşke onlara kurşun kıldırırsın, elteni kıldırılsaydı dersine.

Dıgıçtirmiden... Yani bir karınak bi acırtıma doğru sürüklenirken, gözümüze salınan parmaklardan, nereden nereden kurtulabiliriz, hayran bi anda gülmüşesek birimiz. Kalktıkça yitirdik, yitirmeyi başardığımızda da, hafızamız bi uca dökülmüş kaskatıların deniz kılığında nâfile bir hayalden ibaret olmaktadır...

MODERN KLASİKLER DİZİSİ'NDEN YENİ ESERLER

Uç Yıl
Anton Çehov
Çev. Yuhya Muhrurci
120 sayfa, 10 TL

Kızıl
Stefan Zweig
Çev. Ragıp Minareci
72 sayfa, 7 TL

Usta ve Margarita
Mihail Bulgakov
Çev. Mustafa Kemal Yıldız
520 sayfa, 20 TL

Leonardo'nun Yahuda'sı
Leo Perutz
Çev. Zehra Aksu Yılmazır
176 sayfa, 14 TL

Ottla'ya ve Aileyle Mektuplar
Franz Kafka
Çev. Ragıp Minareci
168 sayfa, 13 TL

Görünür Karanlık
William Golding
Çev. Can Morali
396 sayfa, 10 TL

Zaman Makinesi
H. G. Wells
Çev. Celal Öster
120 sayfa, 12 TL

Artamonovlar
Maksim Gorki
Çev. Ayşe Hachasanoğlu
352 sayfa, 14 TL

Mecburiyet
Stefan Zweig
Çev. Gülşen Sert
56 sayfa, 6 TL

Altın Koşu
Anton Çehov
Çev. Yuhya Muhrurci
72 sayfa, 7 TL

Lord Jim
Joseph Conrad
Çev. Dost Köpçe
408 sayfa, 20 TL

Duvarcı Ustası Don Gesualdo
Giovanni Verga
Çev. Neysin Göl İpek
416 sayfa, 10 TL

[f/iskultur](#) [t/iskultur](#) [@sbankaskultur yayinlari](#) iskultur.com.tr

İzmir-Konak
Kültürbinisi içinde
Kırmızı Mah. Akademi Mah. Cad.
No: 2 Kat: 2. Kat
Tel: 0312 361 77 23

Kitap verileri: İstanbul - Kadıköy, Tel: (0216) 348 97 84 Eminözü - MİZE, Tel: (0212) 511 13 37 Caddesi, Tel: (0216) 366 65 62
Beşiktaş, Tel: (0212) 258 77 43 Bakırköy, Tel: (0212) 571 20 32 Niğantaşı, Tel: (0212) 234 80 71 Taksim, Tel: (0212) 238 00 37
Ankara - Yenimahalle, Tel: (0312) 430 33 66 Tunali Hilmi, Tel: (0312) 324 10 73 Bahçelievler, Tel: (0312) 222 63 38
İzmir - Karşıyaka, Tel: 0312 244 71 12 Etiler - Beşiktaş, Tel: (0212) 228 22 14 Etiler - Beşiktaş, Tel: (0212) 228 22 14
Konya - Selçuklu, Tel: 0312 244 71 12
Mersin, Tel: (0324) 238 10 14 • Samsun - Çiftlik, Tel: (0362) 233 38 30 • Trabzon - Merkez, Tel: (0462) 326 98 39

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantev.org>

TÜRKİYE
BANKASI
Kültür Yayınları

Zarifoğlu şairinin biçimi kadar meselesi de alışmadıdır. Mantığı ters yüz eder, algıyı şaşırtır.

'BİZDE RUH GENCİNİ İHTİYAR EDERLER' YA/DA CAHİT ZARİFOĞLU

Cahit Zarifoğlu son erken ölen büyük şairimizdir. Ancak dört şir kitabı yayımlayabilmişti kırk altı yıllık ömründe. İlk kitabı 'İşaret Çocukları' 1967'de basıldı. 27 yaşındaydı ve bu kitapla herhangî bir şir damarına doğrudan bağlanmaksızın kendi özgün doğumunu gerçekleştirmişti. Bir tür yabansılık taşıyordu bu çıkış. Biçimi kadar meselesi de alışmadı. Mantığı ters yüz ediyor, algıyı şaşırtıyordu. Ve ayrıca sosyal hayata yakında durduğu çevrenin yaşam-söylem kipinin tamamıyla dışındaydı. Estetik ötesi anlam arayışlarının şir akımlarını kasıp kavurduğu bir yerde o, fütursuz ve çokça da savruk bir bilinçsizlik içinde sendeliyor ama bu sendeleyiş onu kendisi kilyordu. Bir sonraki kitabı 'Yedi Güzel Adam' yayımlandığı yılın (1973) destansı-kaotik akımına katış kadar bir müdahale görünüştü de taşı. Taşralı delikanlı çağdaş bir söyleme,

"kentlilere" karşı bilendir.

Oysa sonuna kadar

atipik ve kendi

kendisi ile carşan

bir kitaptır 'Yedi

Güzel Adam'. Ve

kitabın etkisini,

genel Türk şirini

inde değil de daha

çok şairin beninde

aramak gerekir. Enil

atılım bağımsızlık konuşar bu

kitapla. Kendi benzeşlerini gövdesinden çoğaltarak toplumsallık inşasına soyunan duyus atımları, sonunda öznenin yine kendi yankısında konaklayacaktır. Fakat, ilk kitapta tersine akıntı yine de ileri bir mantık atılımına bürünür ve dili açılan sonuçta şairdir. Şiirin amaçladığı toplumsal değişimin olabilmesi için poetik-düşünsel bir yatak kapasitesi taşımadığı, isminin ölümünden yıllar sonra politik popülizme kurban edilmesiyse daha da belirginleşecektir.

Cahit Zarifoğlu şirinde açığa çıkan özerklik arayışı, en yakın çevresi tarafından okunamamış ve sürekli bir "kapatma" eylemine maruz bırakılmıştır. Ne var ki şairin bu tutuma almadığı, yaşama ve şir birikimini sonuna kadar götürdüğü 'Menziller' (1977) kitabıyla net anlaşılabilir. Kendi bedenini her bakımdan bir işaret taşı olarak algılayan, vücudunu azalarını sonuza kadar çalıştıran, cinsel had dahil toplumsal bastırılmışlığı inancın soyut-hayatıya durmadan kristalize eden Zarifoğlu, 'Menziller'de bir şir direncişi

Cahit Zarifoğlu

görünümündedir. Tecrübe etmekte olduğu mantık, duyus ve ifade tarzı, kesik kesik ama bir sürekli akışmayı getirir. Diyeceğim ki, Türkçenin modern dil kurgusu onda edebiyet inatlaşır. Kiminle? Yine kendisiyle. Öznenin politik ve ontolojik duyusunu doğrudan toplumsal hedef gözetmeksizin ama sezdirmeyi rehber edinecek ilerletmesi en çok bu kitapta bir araya gelir. 'Ağaçlar' şirini bu gözle okumalır.

12 Eylül darbesinin arkasından gelen toplumsal ve zihinsel çözümler, muhafazakar çevrelerde Özal idolü etrafında bir tuhaf rahatsızlama psikolojisi de doğurur. Sanki geride kalan en az otuz yıl boyunca bir dil kendi kendini öğütme aşımış, değirmen taşı misali isminiş ve çevrimini tamamlamıştır. 1985'te basılan 'Korku ve Yabancı' kitabı, kendi gövdesinden (en geniş manada) yorulmuş ve bıkışmış öznenin, devrin yazığına uyup, ülke bile atlayıp anlamla, söylem içyasına teslim oluşun izleriyle taşar. Neredeyse, ilk üç kitap boyunca saçma, haksız ve bilgisiz bir şekilde üstü "kapatılan" şir/şair bu kez bizzat şair tarafından teslim alınmakta ve yine Türkçe duyus tecrübesi açısından kitle ile geçimi ama poetik süreklilik açısından yaralanmış bir ben tablosu doğurmaktadır. Oysa, şair bu dönemde 'S' şirini yazmakta asıl gelişimi eğişini çoktan aşmış saf şir okuruna armağan etmiştir.

Modern Türk şir, Ergin Günçe'de 2. Yeni ve sonrası için atak bir tazelemenin yanında bir teklil şir esintisi de kazanır. Cahit Zarifoğlu'nun aradan çekilişi ile bu kez önümüze devirlerin toplamından ötede bir yeni teklilik miras kalır. Artık şairler, kimlerle ve ne adına birlikte oldukları için değil tek başına ve bir birinlikle yazıyorlar. Zarifoğlu odur. ✎

NESNELER

Hep elimizin altında
olduğu için
görmedikmişiz
nesneler:
Kapa kuluğu
(Bazıları için kapa da dahil)

Hep elimizin altında
olduğu için
kötü davranmışımız
nesneler: çatal

Hep elimizin altında olduğu için
gözlemediğimiz nesneler: fermuar

Hep elimizin altında olduğu için
gözlemediğimiz nesneler: Kalem

GERÇEKLER, KAVGALARDAN FİLİZLENİYOR

BENİM İNTERNETİM AZ DA SENİNKİNDEN Bİ ŞEYE BAKAYIM Mİ?

BAKALIM NE HALTLAR VAR TELEFONUNDA

Yaşa gitsin! Bari Ölmeden önce hatırlayacağın birkaç değerli anın olur.

KENDİ YOLUMA GİDİYORUM

Bakıyor etrafına... Bilgiler beynine kodlanıyor, hızlı hızlı kodlanıyor. Düşünceler, yapılabası gerekenler, iyiler, kötüler, güzeller, çirkinler, kalıp kalıp beynine iniyor. Anıların arzuları, babasının nasihatleri, arkadaşlarının beklentileri, kabul görmek için aldığı son model telefon, sırf beğenilmek ve saygı duyulmak için zina karasuna sıkıştığı İngilizce kelimeler, gece kulübünde "cool" görünmek için zina karasuna sıkıştığı salınlılar, televizyondan gobek atın kocamızı kadınılar, hediyeciler için sunucuya yalvaran sesler, "like" almak için can atığı paylaşımlar, şahidliği adamların kovasında can çekişen balıkların içinde burkululuğu, balk yerken çektiği lezzetli "sefille"ler... Hiç düşünmeden kurduğuş hayaller, hiç düşünmeden kurduğuş hayaller, hiç bitmeyen arkası yarınlar, hangi şarkısı dinleyeceğimi, hangi filme gideceğini, hangi giysiyi giyeceğini söyleyen reklamlar, ancak o sıvı yağla lezzenlenen patatesler, üniversitelerin televizyona, televizyondan depresyona düşen profesörler, uzan boylu ince kadınlar, uzun boylu ince kadınlarla benzermek isteyen kısa boylu şişman kadınlar, güçlü, parlak saçlar içinde şampansın döküşü saçları, daha sağlıklı ve temiz bir cilt için hardacı paralar, insanlık tarihine kara bir leke olarak geçen ama adını bile hatırladığımız olaylar, asla vazgeçemem deyim bir anda vazgeçtiği insanlar, onu yeni versiyonlarına değiştiren kadın dostları, sürekli güncellenen batıl inançları, birbirlerini sağlama içinde yeniden üreten ön yargılar, alan bilgi içinde kayboluşu, boğuluşu ve hiç bitmeyen tutsaklığı...

Doğal olarak kabullendiği için üzerinde düşünme ihtiyacı duymadığı tüm yapıtlar, kurallar ve öğretiler... Kültür, ahlak, vicdan! Dört bir yandan! Neyin doğru neyin yanlış olduğunu nasıl karar verebiliriz? Yoksa "o" yok mu! Yoksa o, ben, biz başkalarının düşünce, duygu ve beklentilerinin bir yansımasından ibaret miyiz? Neyleyiz biz?

KENDİME GEÇ KALANLAR

İşe, göce, ona, bu geç kalmayayım derken, en önemli şey, kendime geç kalmayıştı. Hayallerime ve gerçek arzularıma... İstediklerimi mi yapıyorum, yoksa yaşamak zorunda kaldıklarımı mı ister görüyorum? Dünya ağır çekimde hareket ediyor sanki bzen, iyi sikilmamış bir mışlşun ucunda düşmeyi bekleyen ama bir türlü düşmeyen bir damla gibi... Koşu bantında koşup bir arpa boy uylu gidemeyen binlerce insan... Odluğu koşturubunu fark etmeyen... Yaparasm

kim bilir? Sorumluluk almaktan, başarısız olmaktan, acı çekmekten korkuyorum. Ama acı da acıdır mı fena yakıyor canı, hakıs mıyız? Kolay değil karar vermek. Önemli bir yol ayrımı var. Yaşamak mı (acı çekmek palatma) yoksa hiç risk almamak mı (olduğın yerde yaşamak palatma)? Hangisi daha kötü? Ben yaşamak istiyorum, kahramanca... "Super girl" kostümüm olmadan... Çok incinirim ve ölürsem? "Kazınç gerçekten yaşıyor kı" diyor içimdeki ses... "Yaşa gitsin, bari ölmeden önce hatırlayacağın birkaç değerli anın olur. Korumaklı, steril ama bombos olacağını... Yaşayabileceğin birkaç şeyleri, ya şöyle olursa ya böyle olursa diyerek yaşamaman, kendine sapladığın en keskin bıçak ve yararı çok ama çok derinde..."

Evet, aynıen öyle. Zaten ölmek değildir bizim asıl korkumuz, istediğimiz gibi yaşamamış olduğumuzu fark etmekten korkarız son nefeste... Çünkü hepimiz ölmeyi becersek de, yaşamayı beceremeyiz aynı kabiliyetle...

NASIL BECERDİK ÖLMİYİ?

"Başkarların 'evet' derken, kendimize 'hayır' demediğizden emin olun" diyor Paulo Coelho. Kendimize hayır diye diye öldük belki de... Toplumda bir yer edirme, kabul görme baskısı ve tepemize inen roller, bize neler ettiler, neler neler... Hangi ajku düşürdük, hangi tutkuyu söndürdük yetişkin olmak adına? Hangi özel deneyimden vazgeçtik "normallik" uğruna? Alışkan bize, aherin! Kocaman öldük, oğun öldük, baş para etmez deneyimlerle dolduk. Peki "var" olabildik mi?

ELELEM NERDE DESİN

"Başkarların senin hakkında ne düşündükleri konusunda endişe duymadığın sürece, onlar senin sahibindir" diyor Neale Walsh. Gerçekten de el şlemim bism ne olup olmadığımı söylemesine izin verdiğimiz, bizi onaylamaları için çrpindığımız sürece, ne kadar kendimiz olabiliriz? Hani hayatın amacı, kendini keşfetmek, kendini bulmaktır? Ama hem sürekli onaylanma arıyıp hem de kendimizi nasıl keşfedebiliriz ki? Her gün başkarların istediği, toplumun onayladığı insan olmak adına kendimizi yok ediyoruz. Bunun neresi eğlenceli, neresi anlamlı? Hayat bir oyun alanı, ama biz oynamıyoruz. Sadece oynatıyoruz. Oysa ki, Bernard Shaw'ın dediği gibi: insanlar yaşlandıkları için oyun oynamayı bırakıyor, oyun oynamayı bıraktıkları için yaşlanıyor. O yüzden ben, koyun olmak yerine oyun oynamayı seçiyorum. İsimle geldiği gibi değil.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rante.org>

Kendi yoluma gidiyorum. ✨

CARIN DELİSİ

JAAN KROSS (Estonya)

İşte, bir günlük tutmaya karar verdin çünkü kendini cıvılsızca sıra dışı olaylara dolanmış vaziyette buldun ki partiler geneli onlara tanıklık etmeye mecbur kaldın akli baysız her insan, gözlemlerini kaydetmek için bir dütia hissediyor. Gayet mümkündür ki turadaki canlı, yeterince akli başında bir olamayabilir çünkü daha iyi düşünün bir olaysı muhtemelen, kaleni kâğıda değdirmekten kaçınırdı. Sadece Tanrı bilir.

(Çev.: Zeynep Ünolun, Olukluk Yayınları, s. 15)

ARILARIN HİKAYESİ

CELAL AL-İHMEDİ (İran)

Hemen başta belirleyici ki anlar evvel zamanlar ben Adem'in Havva'ya yaptıkları ve İslam başına çekildikten iyice ders çıkarmış ve yönetimi butunıyla İslamla birleştirmişti. Yani cıvı pıvı saç insanları, insanı insanlık, insanı tezeyleyen öldürdük. Beyleri de tatlı göndermişlerdi. Habiş, kır arkadaşına hayırlı atmak için Kabili ödünce, arlar bundan da ders çıkarmışlar; erkekleri damat öldürdükler geceleri ertesi sabahı yok ederler ömur boyunca başlarına belit ölmelerinden kurtulup hayran tadını çıkarmışa hakarlardı. Böylece gelin hanımı dıvın geçirden sonra bir tabe beraber el üstünde tutarlardı. Neden mi?

(Çev.: Turgut Say, Tefrika Yayınları, s. 20)

ORBITER-GOZ KAMASTIRICI

MIRCEA CARTARESCU (Romanya)

Bu arada ben hayatımı filitriyorum. Onu yutuyorum, içiyorum, görüyorum, kokluyorum, istiyorum, yapıyorum, ondan nefret ediyorum, ona sahip oluyorum. Simetrik dört tane bölmesi olan bir kurt gibi hayatımı kodladımı düşüncelere dönüşüyorum ve hayata bir şekilde onu daha istiyeyim. Kafatasım ve göğüs kafesim cennet, altıyım; burnum kâğıdı salt mutlaklık için batırıldı; zımnın renkleri gibi renkleriye dönüşüyorum, midesi oluyorum ve gadi kimisi afterburnu içinde oluyum. Mutlaklığımı öğrendim, insanlığımı piramitidir ve ilaylatırım zıvır ve kaskatılar ibaret halası üzerinde sarılı söyleyen

(Çev.: Suzan İzzet Açıncı, Ayraut Yayınları, s. 13)

Buz gibi suya ayak sokmak ve sonra o ayakları güneşte kurutmak...

SEVDİĞİM ŞEYLER

Her şerde bir hayır olması.
Papatya çayı.
Mavi pike.
Çam sakızı kokusu.
El örgüsü tencere tutacakları.
Hıyar. Tavla çarı doğranmış.
dörde dilinip tuzlanmış, pijamalı
soyulmuş, dikey bölünmüş,
daldından koparılmış...
Basma kumaştan, lavantalı göz
yastığı.
Hamaklar.
İncir sirketi.
Miskromeli balkonlar.
Akşamüstü bahçe sulamık.
Oduñ ateşi kokusu.
Karadut reçeli ve tahin.
Ev yapımı, limonlu buzlu çay.
Örgü sepetler.
Konuşmadığımız her an.
Şile bezinden elbiseler.
Karpuz kokusu.
Ağaçtan kaşık yontmak.
Banyoda canlı çiçek.
Minicik rokalar.
Hasır plaj çantasını gündelik
hayatta kullanmak.
Buz gibi suya ayak sokmak
ve sonra o ayakları güneşte
kurutmak.
Taze nane kokusu.
Arı vızıltısı.
Çok uzun vakitler görmediğin
birinden haber almak.
Tepeler.
Kendi halinde insanlar.
Köpeklerin küçük patileri,
sevdiğini tireyen kuyrukları,
mutluktan parlayan gözleri.
Kuruyemişçiden kesekajıyla
alınan sıcak tıbbeli.
Limon kabuğu kokusu.
Ağşap doğrama pencerelerin
oluğunda biriken su.
Bulutlar.
Biberler.
Tazelennmiş bir zihin.
Tenha vapurda, yalnız
kalabileceğin bir köşe
bulmak ve denizi izlerken
termosunla geçirdiğin sıcak çay
yudumlamak.
Susamlı akideler.
Sadece yapın için önemli olan
küçük meşguliyetler.
Ne yaptığının farkında olmadan,
orman'da/bahçe'de ya da çalınma
odasında geçirilen zamanlar.

Rüyalar.
Yalnız kalmak istediğinden bunu
söyleyebilmek.
Mantarlar.
Define yapıpıkları.
Çizgili çarşafar.
İşkoç brastaniyeler.
Topraktan çıkıp gışışlenen
filizler.
Sanki gerçekmiş hissiyle
kurulan hayaller.
Parmakta kalan sarımsak
kokusu.
Dalından çatlayan incirler.
Reyhanın rengi.
Güneşte kurumuş çamaşırlar.
Pastane/ırın/tuhafıye vitrinleri.
Tam simit almaya karar verip
simiçtiye doğru yürürken,
simiçtiye sıcak simit gelmesi.
Sobada kızarmış köy elmeği.
"İstanbul'dan bir şey lazım mı?"
diye soranlar.
Fesleğen başı oçmakak.
Coban çantası.
Uzun ikindiler.
Ev içleri.
Tenhaıklar.
Kabakçığı dolması.
Sapa yollar.
Ay takvimi.
Günlük yağ.
Komposto yapmak.
Yeni bir bakış açısı kazandıran
kitaplar.
Az eşya.
Sağduyu.
Her gün değişen ağaçlar.
Zorlaştırmayan, kolaylaştıran
insanlar.
Buhurdanıklar.
Patikalar.
Kismet.
Hamakta uyuyakalmak.
Külle patates gömmek.
Dalıp gikan yunuslar.
Hanımeli kokusu.
Çıplak ayak yürümek.
Yaz gecesi sesleri: Cırcır
böceklerinin ötüşü, dağalar,
güllüşler.
Yaz sabahı sesleri: Balıkçı
teknesi motoru, uzaktan radyo
cızırtısı, kuş cıvıltısı.
Sevdiğin
Sevsiizlik.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://araptey.org>

KAMU SPOTU

TEVFIK
MERKUT

ÇOCUKLA
tatile
gitmenin
BEL FİTİĞİ
VE KAS
hASTALIKLARINA
SEBEP
OLABİLECEĞİNİ
BİLİYOR
MUYDUNUZ?

ÇOCUĞUNUZ
DERİN
DONDURUCUDA
tazeliğini
3 AY
KORUYABİLİR!
BİR daha
düşünün!

TC
BİLE FİHİRLİ
MÜCAHİRE
deanğı

Kim Jong'un'un saçlarını dişlek
BİR EDERHADLA SAVAŞIRKEN
kaybettiğini BİLİYOR
MUYDUNUZ?

EDERHADAN daha
tehlikeli BİR şey varsa o da
DİŞLEK BİR EDERHADIR!

ALO 172
Ederhad
BİRANMA HATTI

SAĞLIK
Bakanlığının
TOPUKLUYA
BAĞLI
YARALANMALARİ
ENGELLEMİK
İÇİN ÜCRETSİZ
PLATFÖRÖ
TOPUK
dağıtılığını
BİLİYOR
MUYDUNUZ?

TOPUKLU
giymeyenleri!
hem PİPİM
OLSUN, hem
donuma
değmesin
diyenleri
işte hizmet
gibi hizmet!

TC
SAĞLIK
Bakanlığı

Yeni Ufuklar, 1976'da 275. sayıyla kapanır. Son sayının içinde 44 yazarın, derginin kapanış durumunu yorumlayan 44 yazıda 44 çaresizliği vardır.

HÜMANİST BİR YAZAR VEDAT GÜNYOL

BİR: Kendisini, ilki karışık düşüncelerin çatışması arasında bulur. Birincisi, edipye mestane dediği Ahmet Şükri Efendi'nin bağlanıp inandığı dinlel düşünce; ikincisi 1900'de Jon Türkler'e katılmak için Paris'e kaçan babası Ali Fikri Bey'in gönül verdiği bilimsel düşüncedir. Tercih, babasının yoludur.

İKİ: Çok iyi bir öğrencim görür. Paris'te hukuk okur. Arasında bili. Kendisinden yararlanmak isterler. İstese Türkiye'nin en zengin avukatı olabileceksen Tercüme Bürosu'nda görev alır. Ortaöğretim kurumlarında Fransızca öğretmenliğini tercih eder. 1944'te Hakkı Tonguç ile tanışır. Tonguç'un önerisiyle Anka-nar her hafta Hasanoglan'a derse gider. Öğretmenliğinde unutmadığı saatleri en çok orada geçirdiği söyler.

ÜÇ: On yıl sonra Paris'e dönüp "Devlet Hukukunda Birey" konu-lu teziyle doktorasını tamamlar. Hukuk fakültesinde bir süre asistanlık yapar. Hukukla edebiyat arasında bocalar. Hiçbir zaman bastırmadığı karizmatik doktor unvanını kullanmaz.

DÖRT: Atalay Yörükoğlu, Fakir Baykurt, Yılmaz Güney, Ferhan Şenşöy, Demir Özül, Orhan Duru, Selim İleri, Nedim Gürsel, Muhsin Kızıllaya, Yılmaz Erdoğan gibi isimlerin yetiştirmesine önyak olmuştur bir kültür anısı Vedat Günyol hocanın sekse iki yaşlarda bile, evlene ekmele götürmek için mudaka çalışması gerektigini pek çok kültür bakanı bilmez.

BEŞ: Bosancı'daki sadece kitaplarla dolu evinde Anadolu'dan gelen birçok sanat-edebiyatı heveslisi genç konuk eder. Anado-lu'dan gelen gençler, kendilerine kitaplardan yastık yaparlar. Kıza-plantından tanelik bir sürü yazarla o evde tanışır, kırından treni geçene o evde, ilk yazılar o evde yazılır. Onun yaradımıyla yazımlatılır, ilk işleri onun sayesinde girilir. Buntlara فکر olur. İstanbul'da yalnız olmadıklarını onun sayesinde anlarlar.

ALTI: Popülizme düşmeden halkı eğitmeye çalışan, elitizme düş-medey yüksek kültürü özümsetmeyi deneyen Günyol, duyusaldır. Öğrencileriyle arkadaş olabilecek kadar zengin ve yazışır bir insandır. Hiç evlenmez. Ancak, sayısızlığı kadınıyla 1970'ni olduğunu söyler. Öğrencileri, çocuklarına Vedat ya da Günyol adını koyarlar.

Bütün sevdiklerinin ölümünü göreceak yazdığına sitem eder.

YEDİ: Vedat Günyol'un babası Diyarbakır'a vali olarak atanır ve Diyarbakır'da görüp aşık olduğu Kürt Cemil Paşa'nın kızıyla evlenir. Vedat Günyol'un çocukluğu, Diyarbakır sokaklarında, 1975'te 33 yaşında ölür. **DOKUZ:** Ömrü: adıyla çıkardığı ve zılsındaki künhanesinin en üst rafına nazdığı 24,5 yıllık ömrüyle edebiyatı dergilerinden olan "Yeni Ufuklar"ın

yolunu gözdeyeri, ardından Mithrimah'ın için "Haydi aşkım diyardın Abbas / İste oldu aşkım / Getir eski sevgiliyi Beşiktaş'tan / Yaşayalım gençliğimizi sil baştan" dizelerini yazan Cahit Sıtkı, bu aşkı yıllarca saklar. Yıllar sonra, artık her şeyi çok geç kalmışken Paris'te sarhoş olduğu bir gece, içindeki derin yarayı ağlayarak arkadaş Vedat Günyol'a iltifat eder: "Bunu niye daha önce bana söylemedim!" diyen Vedat Günyol'a ilk kavgalarını o gece ederler. Cahit Sıtkı, 41 yaşına dek, Mithrimah aşkına ihanet etmemek için evlenmez.

Cahit Sıtkı'nın 47 yıllık ömrüne karşılık, asitrik bir ömür süren Günyol, ne zaman Ruhi Su'nun, Sümeyra'nın türkülerini dinlese, kızkardeşi Mithrimah'ı ve can dostu Cahit Sıtkı'yı düşünür ve gözyaşlarını tutamaz.

SEKİZ: 12 Mart döneminde Sabahattin Eyüboğlu ve Azra Erhat'la birlikte "gizli örgüt kurma" suçundan tutuklanır, yargılanır, aklanır. Harun Karadeniz, Selimye Kaş'ından koğuş arkadaşları. Genç-ci çık Harun Karadeniz. Onun çok yakın bir zamanda öleceğini bildiği halde, onu bu haphane günlerinin de geçeceğini söyler. Onun avutmaya, ona gamına sevinci aşılamaya çalışır. Onun "Yürüme darılayor Hoca, bana şırı oku!" isteğini hiçbir zaman geri çevirmez.

Harun Karadeniz, sol gençlik hareketlerinin önemli isimlerindendir. Deniz Gezmiş'i aynı yollarda yürüten, 6. İlyay karşı kitleleri harekete geçiren öğrenci liderlerindendir. 12 Mart 1971 darbesinin ardından tutuklanır. Kolundaki tümörle başlayan ve vücuduna yayılan kanserin tedavisi için yurt dışına çıkması uzun süre engel-lenir. Vedat Hoca, her yandından, yurt dışında çıkması için çok uğraşır. Yurt dışına çıkabilirdi artık çok geçti.

Önce kolu kesil-ler, ardından 1975'te 33 yaşında ölür.

DOKUZ: Ömrü: adıyla çıkardığı ve zılsındaki künhanesinin en üst rafına nazdığı 24,5 yıllık ömrüyle edebiyatı dergilerinden olan "Yeni Ufuklar"ın

cildlerine bakar, oradan gözleri kütüphanenin rafından dizi ile ölen dostları, Süre Faik, Orhan Kemal, Sabahattin Eyüboğlu, Azra Erhat, Orhan Burian, Yılmaz Güney fotoğraflarına kayar, ağlar. Sık sık ölümün, ölümün huzur verici dinginliğinden dem vurur. Sonradan yazdığı anılarına "Giderayak" başlığını koyarken ve dostlarının zorluğu bunu "yaşarken e çevirirken bile bu duygudan vazgeçmez.

Yeni Ufuklar, 1976'da 275. sayıyla kapanır. Son sayının içinde 44 yazarın, derginin kapanış durumunu yorumlayan 44 yazısı, 44 çaresizliği vardır.

ON: Ak saçların sayıyla, yanına kim gelse gelisin onı çok kısa bir süre içinde aydınlatılabilen Vedat Günyol durduğu yerle, daha çok Fehi Gemihluoğlu'nun "yoksul"ı aynı benzer. "Zamandan başka hiçbir mulki yoktur." Mulik sahibi olmamaya çok önceden karar vermiştir. Kitaplarını bulundugu evin sahibi Azra Erhat'ın. Bir ara Zesin'in önemli bir parça iltisafı olur. O güne dek biriktirdiği bütün parasını Azra Nesin'e verir. "Yeni Ufuklar" için de verir. Ancak, Azra Nesin'e "Kitaplarını evsiz bırakma yeter" der. Olduğünde üzerine koydu hiçbir şeyi yoktur.

İnsana verdiği değeri ve duyduğu derin, içten sevgiyi göstermesi bakımından evinin kapısına ilgilirdi Adil Zeki'deki su not oldukça önemlidir: "Dostlar! Elektrik kesik, Kapiyı kapatın yazın, içteki odadayım. Sesinizi duyuramazsanız, bütün bahçe kapısından geçerek pencerelerimi tükürdüm. Sesinizi yine duyuramazsanız, balkona girip en iç odanın penceresine el atın. Gereksiz camı çarpmayın alın aşkı. Çünkü, evdeyim V.G."

10.2.1981

Dostları!

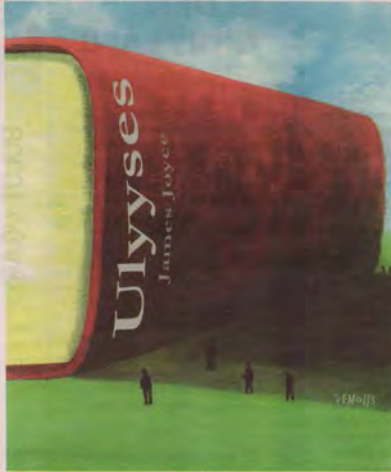
Elektrik kesik, Kapiyı kapatın yazın. İçeriki odadayım. Sesinizi duyuramazsanız, lüt-fen bahçe kapısından bahçeğe geçerek, pencere-lerimi tükürdüm. Sesinizi yine duyuramazsanız, balkona girip en iç odanın penceresine el atın. Gereksiz camı çarpmayın alın aşkı. Çünkü, evdeyim V.G. Görmeye gelin, görüşme ortamını, olana- nı hiçe indirerek. Merhaba!

V.G.

DERS:
EDEBİYATŞENOL
BEZCİ

KONU: James Joyce

KONU: Büyük Çaresizliğimiz

Devletlerin kaygısı, düşünen, sorgulayan,
bilgi ve fikir üretken, seçim yapabilen
nesiller yetiştirebilmek olmalı.DEĞİŞTİREMEDİKLERİNİ
KABUL ET,
DEĞİŞTİREBİLECEKLERİN İÇİN
İSYAN ET!**İsyan mı, kabullenmek mi?
Hangisi? Niçin?**

Değiştiremediklerini kabul edip,
değiştirebileceklerin için isyan
etmek. Çünkü mesele kim olduğun
değiştiremezsin ve kendini olduğun
gibi kabul etmekten başka şansın
yok. Ama dünyanın daha güzel bir
yer olması umuduyla karşına çıkan
haksızlıklara, vicdanın rahatsız eden
ufak veya büyük sorunlara isyan edip
bir şeyleri değiştirebilirsin.

**Kedi mi, köpek mi?
Hangisi? Niçin?**

Köpek. Çünkü sevgisini gösterirken
çok daha direkt, maskesiz. Tipki
çocuklar gibi.

**Bilgisayar oyunu mu,
sokak oyunu mu?****Hangisi? Niçin?**

Sokak fazlasıyla
gerçektir.

Düşüğün
zaman acıttı
dizlerini kanatar,
kalktığında
meseleye
hakimsindir.

Ötekindeyse her şey
sanal. Düşüğünde en
fazla offline oluyorsun.

**Aşk acısı mı, mutlu aşk mı?
Hangisi? Niçin?**

Bu köşenin en kolay sorularından biri
oldu benim için, seçme şansın varken
tabii ki mutlu aşk. Aşk acısı sadece
istenmeyen bir sonuç olabilir, aklım
başımdayken tercih edeceğim bir
durum değil.

**Popüler kültür mü,
alt kültür mü? Hangisi? Niçin?**

Alt kültür. Çünkü popüler kültür
genelleştiricidir. Rakamsal çoğunluğa
hizmet eder. Alt kültür ise daha
kişiseldir, herkese ve her fikre var
olma alanı sunar. Örantıdır. Keşiftir.

**Tarzan mı, Jane mi?
Hangisi? Niçin?**

İnanıldığı ve hakikatte sevdiği şeyler
uğruna cesurca hareket edebildiği için
Tarzan.

**Sabah erken kalkmak mı,
gece geç yatmak mı?****Hangisi? Niçin?**

Gece geç yatmak. Çünkü film, diz
ve sosyal medya çağında
sessizliği gibisi yok.

**Ordu mu, silahsızlanma mı?
Hangisi? Niçin?**

Silahsızlanma. Çünkü ordular binlerce
yıldır varlar ve dünya daha güvenli,
daha huzurlu bir yer olmuyor. Hiçbir
şey değişmiyor. İnsanlar ölmeye
devam ediyor. Neden ikinci seçeneği
denemeyelim ki?

**9-6 mı, serbest çalışmak mı?
Hangisi? Niçin?**

Serbest çalışmak. Çünkü diğerini
hiç bilmiyorum ve çekici geldiğini
de söyleyemeyeceğim. Halimden
memnunum.

**Sinema perdesi mi, tiyatro
sahnesi mi? Hangisi? Niçin?**

Tiyatro. Öncelikle tiyatro
bölümü mezunu olduğum
için. İkincisi tiyatromun
bitmeyen heyecanı için.
Her performansta
seyirciden canlı canlı
reaksiyon alabilmek
büyük bir lütf. Tabii
bir yandan da hiç
bitmeyen bir sınav.

**Şarkı sözlerine
özgürlük mü,
sansür mü?**

Bu ikisi arasında bir tercih
değil, bir zorunluluk olarak:
ÖZGÜRLÜK. Sanat ve fikirler
özgürdür. İçinde bulunduğumuz iletişim
çağında, bunların önünde durmaya
çalışmak nüfise bir cabadır bence.
Devletlerin kaygısı, bu hıza
yetiyecek, düşünen,
sorgulayan, bilgi ve
fikir üretken, seçim
yapabilen nesiller
yetiştirebilmek
olmalı. Sansür bir
çözüm değil. ❄

Neden böyleydin ben? Neden hep panik halinde ve huzursuzdum? Neden hiçbir şeyin keyfini bozmasına izin vermeyen, kendini her fırsatta şımartan, kendine poz bile verip bunu düzenli aralıklarla paylaşmayı ihmal etmeyenlerden değilim?

CAN ÇEKİŞEN KUŞLAR KAFESİ

A lişveriş merkezindeki yarı açık kafenin boş masalarına birine geçtim. Oturduğum yerden göküzü yarım yamalak görüyordum ve görüldüğü kadarıyla masmaviydi. Tepemdeki abartılı kuş civıltıları da bu yarı mutlak verici manzarayı tamamlamak için yapıyordu. Karşımdaki masada tek başına oturmuş kendi kendine gülümseyen kadınla göz göze geldik. Normal bir ifade dedim. Sinirleri harap olmuş birinin ağlamaya geçişten hemen önceki manyakça sırtışı. Ama sürüyordu. Ağlamaya geçmeden. Muhtemelen kullandığı sakinleştirici ilacın etkisindeydi. Bu gergin ve titrek gülümseme bu çvarda sıkça rastlamak mümkündü. Gözlerimi panikle kaçırdim.

Tüm masalara tek bir garson bakıyordu ve perişan durumdaydı. Hareket etmeyi bıraksa bir köyeye yığılacak bayılacak gibiydi. Bir masanın başlarını toplamış başka birine hesabı bıraktıktan sonra siparişimi aldı.

Kuş seslerini dinleyerek kahveni içti dergi okuyordum. Biraz sonra kucagında kocaman yuvarak tepsiyle gelen yorgun garson boş bardakları toparlamaya başladı. Kafenin ucundan bana doğru geliyordu. Önündeki fincanı ona yetiştirmek için içinde kalan kahveyi telaşla kağıda döktilim. Dilim damağımı fena yandı. Boş bardağı masaya koyup ileri ittim. Son anda da olsa yetiştirmişim. Önündeki boş fincanla da tepsideki yerini almıştı.

Ağzımın içi acıyla zonklamaya devam ediyordu. Neden böyleydin ben? Zaten üç yudumluk şey, bekle bir sonraki turda alırsın. Acele ne? Neden hep panik halinde, huzursuz ve iki bükülmüş? Neden kahvesi gökten kendisi için inniş gibi tadını çıkarı çıkarı için, her şeyi sonuna kadar hak ettiğine inancı tam, yaşamasını bilen, hiçbir şeyin keyfini bozmasına izin vermeyen, kendini gözle gözümlen elleriyle okşarcasına gururlu, kaynağı belirsiz, kılmaz bir özgüvenle dopdolu, baş dik, ifadesi cüretli, kendini her fırsatta şımartan,

kendine iyi bakan, kendine poz bile verip bunu düzenli aralıklarla paylaşmayı ihmal etmeyenlerden değilim? Neden hep diken üstündeydim? Arkama yaslanışım bile yarım yamalak.

Bir kahve daha söyledim. Bu defa birkaç yudumluk değil, uzun uzun içilecek türden. Siparişimi beklerken tepemdeki kuş seslerinin tuhaflaşmaya başladığını fark ettim. Hayvanlar boğazlanıyor gibi, can çekiyor gibi ötmeye başlamışlardı. Kafamı kaldırıp baktığımda hoparlorü gördüm. Tavandaki beyaz, yuvarak hoparlorü. Başından beri buradan geliyormuş kuş sesleri. Kan beynime sıçradı. Aldatılmış, alay edilmiş gibi hissettim.

**Kadının
yüzünde, sinirleri
harap olmuş birinin
ağlamaya geçişten
hemen önceki
manyakça
sırtışı vardı.**

Rahatsız olan sinir hastası gülümsemeli kadın hemen kalkıp hesabı ödedi. Çekti gitti, iyi etti. Bu seslerle o gülümsemenin birleşimine yürek dayanmazdım. Kuş sesleri kesik kesik ve metalik bir hal almıştı. İnsanlık kullarının oyuordu. Arkı masadaki gençler ve ilerdeki yaşlıca çift de apar topar kalkınca tek müşteri ben kaldım.

İçerde kafe çalışanları çaresizce koşuşturuyorlardı. Belli ki sorunu çözmek için çirpiniyorlardı. Belli ki çözemeyeceklerdi. Yorgun garson yanıma gelip özürlü diledi. Kaydedilmiş kuş sesleri kısa devre yapmış. "İsterseniz iptal edeyim siparişinizi," dedi. Yüzünde insanın açın acıtan bir hüznü vardı. Ben hemen uzlaştılabildim ama o burada, bu korkunç seslerle kalmak zorundaydı. Taksiriyle yanlışlıkla kilit haldeki trafikte soktuğumda iki adimlik yola rağmen inip terk edemeyişlerim gibi. Kalkıp girmek daha kosarak uzaklaşmak istesem de ağzımdan "Yoo, hiç sorun değil," cümlesi fırlıyordu.

Birkaç dakika sonra garson dumanı tüten filtre kahve ile döndü. Tepemdeki ciklemeler çığırından çıkmış cıyıklamalara dönmüştü. Sonra yine kesik kesik bir hal aldı. Once cik cik cik cik, sonra ci ci cikcikcikci. Koca fincanı iki avucum arasında tutup hızlı hızlı, yana yana içmeye başladım. Can çekişen mekanik kuş sesleri

LAİKLIK ELDEN GİDİYEAH!

İngilizcedeki **antidisestablishmentarianism** kelimesi, din işlerinin krallıçeden bağımsız olmasına karşı çıkma eylemini tanımlayan bir kelimeymiş. Ecebinin "Laiklik elden gidiyeh" demesi.

Fanfaronade kelimesi, boşa böbürlenmeyi ve küstah tavırları tanımlamak için kullanılıyormuş. Sen benim kim olduğumu biliyor musun!

Japontar, ikili ilişkilerde iyi niyetten şüphe etmeyip koşulsuz güvenmeyi **amae** kelimesi ile tanımlıyormuş. Güvenmek mi? Amae nasıl?

Korecedeki **dapjeongneo** kelimesi, karışmazdaki kişiye duymak istediği şeyi söylemekmiş. "Gratis'e gidelim mi?" diyen sevgiliye "Olur," demek gibi.

Hayat enerjinin tükenmesine **senbete** deniyormuş. Cahille sohbate ederken ben...

Agerasia, olması gereken daha genç görünen insanların tanımlamak için kullanılan Yunanca kökenli İngilizce bir kelime. Türkçe karşılığı: Hakan Peker!

İngilizler, hiç konuşulmaması daha iyi denilen konuları tanımlamak için **tacenda** kelimesini kullanıyormuş. Sakın bir söz söylemeeee...

Fudgel kelimesinin anlamı, insanların hiçbir iş yapmadan bir işe yarıyormuş gibi görünmeye çalışmışmış. Sandığı gitmeyerek ülke kurtaran çimen gibic...

DÜNYA STANDARTLARINDA
SANAT EĞİTİMİ ALMAYI

Yeditepeli bilir!

Güzel Sanatlar Fakültesi'ni kazanan her Yeditepeli, çalışmalarını The New Yorker, Forbes gibi dünyaca ünlü dergilerin kapaklarında yayınlamış Doç. Dr. Gürbüz Doğan Eksioğlu'ndan sanatının inceliklerini öğrenmenin ayrıcalığını zaten bilir. Biz istiyoruz ki siz de öğrenin.

TANITIM GÜNLERİ

**01 - 17
AĞUSTOS 2018**

#yeditepelibilir

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://ranney.org>

YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ

Bazı şeyleri anlamayı reddediyor zihnim. Belki yaşadığım içindir, belki de beğenmiyordumdu o bazı şeyleri. Ama genellikle, beğenmediğim şeyler bir yolunu bulup anlatıyor kendini.

EN KÖTÜ HUYUM

“En kötü huyum aşırı iyi niyetli oluşum”
diyor işaret parmağını cep telefonunun üstünde gezdirecek.

Bekledi yüzünü ekşiti destekliyor:

“Sorma, çok zor; benimki de mukemmeliyetçiliğim. Biz var ya çok ince düşünüyoruz, ondan böyle. Millete baksana” diye fısıldıyor, gözlerini benim de oturdugum koltuğu doğru devirecek. “Salla başını al masşını bir hayat, dert yok taa yok, dünya umurlarında değil. Hayat bizim gibilere zor.”

Vapur dalgaları yararak ağır ağır uzaklaşıyor kıydan. Tepede cömert bir güneş, kafamı kaldırıncı ıgırel batıyor gözlerime, gene de uzun uzun bakıp gözlerimin kamaşmasına izin veriyorum.

Dünyanın ısıltı bir yer, hayatın güzel bir şey olduğunu inanmaya ihtiyacım var çünkü. Aslında öğe olduğunu biliyorum. Ama habırlamaya ihtiyacım var. Biz unuttuca oluyor güzel şeyler.

Yarın saat önce, on yedi yıldır çalıştığım işten çıkıldım. Patronun borcu varmış, banka dükkana el koymuş. Uzun uzun anlattı patron, ama bir noktadan sonra bu işi evdekilere nasıl söyleyeceğimi düşünürken gütti içti aklım, galiba hepsini dinlemedim.

Bazı şeyleri anlamayı reddediyor zihnim. Belki yaşadığım içindir, belki de beğenmiyordumdu o bazı şeyleri. Beğenmediğim şeyleri anlamak ve kabullenmek zorunda mıyım? Genellikle, aslında her zaman zorunda kalıyorum. Beğenmediğim şeyler bir yolunu bulup anlatıyor kendini. Birkaz ay sonra, birikmiş kira borcu çekilinde antlaşacak mesele. Okullar açılıp öğlani okul masrafları baş gösterince antlaşacaklar. Patatesin kilosü dört lira olmuş, hafıza tezgahı yağıştığımız o yamru yumru patatesler de bir bir dille gelip antlaşacaklar. Yamru yumrusunu bulursam iyi, onlar artık daha pahalı. Eskiden onlardan kaçıp parlık, biçimli olanları alırdık, şimdi gylesini yerzeniz olursunuz diyordlar. E yemezsek de ölürüz. Yarın obur gün bu patateslerin ve cümle zerrezevân egrisi doğrusu hepsi birlik olup beğenmediğim her şeyi bir bir antlaşacak. O yüzden ben güneşe bakatesorum. Beynimi yumuşatıp eritir belki, patateslerin lisasını antlayamaz hale gelirim. Pek güzel olur.

Pekü evdekilere ne diyeceğim? Yarın sabah işe gidiyormuş gibi çıkşam mı evden yine? Belki

ay başı gelmeden yeni bir iş bulurum. Fevzi iki buçuk senedir işsiz. Fevzi benim gibi orta ikiden terk değil, üniversite mezunu.

Karşında bir kadını bir adam oturuyor. Özensiz gibi görünen özelli kiyafetlerden giyinmiş. Evvela benden gençler sanıyorum, yüzlerine dikkatli bakınca yaşat olabileceğimizi anlıyorum. En kötü huylarını konuşuyorlar vapura bindiğimizden beri. Cennetten düşmüşler sanki. Onların en kötü özellikleri benim en iyi özelliklerime ben basar. Çok iyi niyetli değilim, mukemmeliyetçilerim, insanlara fazla güveniyorlarmış, aşırı bonkörlermiş. Bende maalesef bu müspet hasletlerin hiçbirisi yok. Mukemmelin pesinde koşacak şansım olmadı pek, umduğuma değil bulduğuma sevindim daha çok. İyi niyetli olmak da istidim ama patronum öyle değildi mesele. Yaş tahtaya basmamak için dikkat etmem gerekti hep. Hakkım yeniliyorumuş, uğustundan kurtulamadım. Verilen parayı sayarak alırım, biri yolda kaldım deyip bilet parası istese verirken acaba kandırılıyor muyum diye düşünüp, böyle düşündüğüm için de kendime kızarım. Ay sonunu anca geçirdiğim. İki yakamı bir araya güç bela getirdiğim için aşırı bonkör de olamıyorum haliyle. Karşımdakiler gibi. Olsa dükkân sizin ama olmayınca...

Yolculuk arkadaşlarıma bakıyorum, mukemmeliyetçiliklerinden başka derdleri yok gibi görünüyor. Hallerine bakılırsa onlar işten kovulmamış. Çalışıyor gibi bir halleri de yok; gerç. Çekim saatinde vapurdalar, benim gibi. Yine de gelecek yıl kirasını düşünmediklerine kalbimi basarım.

Böhrde böyle insanlar var. Bilgisayarlarını alıp bütün gün kafelerde oturuyorlar. Onlerinden geçerken görüyorum. Ne iş yapıyor bilmem. Komşu Nazmiye'nin oğlu Samet de öyle, sorunca freelance çalışıyor diyorlar. Onun da en kötü huyu sabah bir fincan filtre kahve içmeden kendine gelememesiyim. Ben sabahları çay içsem yetiyor, içmem de oluyor. Belki Samet'e sormalı, işyerinde adam arıyorlar mı diye? Nereden bulunuyor bu kafe de oturma freelance işler? Bir gazete alıp iş ilanlarını bakmalı. Yıllar önce öyle yapırdım. Yine mi öyle yapıyor? Nasıl ilan veriyor o işler? Bilgisayarı kafe de oturma, bol kazançlı, freelance. Ama

dikkat ediyorum, o oturanların önünde afili fincanlar, renkli bardaklar oluyor hep. İçecekler dahil mi acaba maşa, cepten mi ödeniyor yoksa?

“Biliyorsun” diyor kadın, “ben dedikodu sevmem, ama Nilay’la Fuat birlikteymiş diyorlar. Hayır yani, daha dün Ali’yle fanfin değil miydi bu kız? Ne ara ondan ona kaydı o geniş gönlü, antlayamadım.”

Sonra sanki içinden taşan dalgaya engel olamayıp ekliyor,

“Bu Fuat zamanında çok peşimden koşmuştu da yüz vermemiştim.”

Beriki merakla soruyor,

“Ne yapmıştı?”

“Nilay’ın telefonunu sorma bahanesiyle mesaj yazmıştı bir kez. Direkt verdim valla numarayı, hoş beş edersen duygularına karşılık verdim sanır, onunla mı uğraşacağım?”

Biz unuttuca oluyor güzel şeyler.

Adam dilini ağzının içinde saklatıp “Hayır” diyor “ben katşen bela okumam ama Allah belasını versin bu Nilay’ın. Bunun doğru düğün çalıştığım bile görmedim, ama nie de çabuk geçti festivalin başına. Cema! Bey’le işi pişirmiş diyorlar.”

“Aaaa kim diyor?”

“Bilmiyorum, unuttum şimdi ama ben de pişirmişti. Onlar yolunu bulur ya. Bir bizim gibilere hayat zor bu dünyada.”

İkisi de dünyanın derti omuzlarına yüklenmiş gibi derin derin iç çekiyor.

Doğru, hayat zor. Güneşe bakıyorum yeniden. Gözlerim kamaşıyor. Akşam diyorum içimden, bu iş meselesini bizimkiler nasıl yölesem? Yemekten önce demeyeğim bari, lokmaları boğazlarına dizemeyeim. Yemekten sonra söylerim.

Ben de derin bir iç çekiyorum. Güneş şefkatli bir ana gibi alınıp öpüyor. Gözlerim kamaşıyor onun cömert ateşinden. Hayat zor. Evet zor.

Ama yine de güzel. ☀

"Sıçmak da yasak mı kurban?"

Kibar Feyzo

"Şeytanın yapmış olduğu en büyük hile,
tüm dünyayı yaşamadığına inandırmaktır."

Olağan Şüpheliler

"Daha iyisini istemiyorum.
Seninle mutlu olmak
yeter bana."

Titanic

"Umut iyi bir şeydir,
belki de en iyisi.
Ve iyi şeyler
asla ölmez."Esaretin
Bedeli

Muhammed Ali & Akşamıca

Bazı insanlar için, birebir aynısını yaşamadığı
hayatları ya abartılı süslemeler içerir ya da
kayal ürünüdür. Yüku en ağır hikaye hep
kendindir...

YASMIN

"Türkiye konuş Yasmin, burada Türkiye," dedi kuafördeki kadınlardan biri.

Yasmin "Dil dediğin firtale etek değil ki istediğin zaman istediğin yere dörsün." dedi içinden. Skanditdan kolatığın kolpağının altındaki zmbanın kenarlarındaki deriyi minik minik kopardı. Parmığına yapışkan bir şey geldi. Aldı dayadı gözüne. Allah kahretsin, sumığına sürmüş bir t Lavaboya gidip çileden ellerini.

Fon çekirmek için buradıydı. Fakat elektrikli kesikti. Gazeteciydi Yasmin ve yurt dışından gelen bir heyetin basın toplantısına yetişmesi gerekiyordu. Belirsiz bekleyişten gerilmişti. Etraftaki kadınların kenafir gözleri de cabası. Sıra dışı güzelliği ve gençliği batmıştı altın giysi kadınlarına. Fırsattan istifade başladılar Yasmin'e bakarak Suriyelilerle ilgili binkirtildikleri konuşmaya. Yok elendim evlerin lirasını onlar yüzünden artırmış, alayleri imkelerlerini talan ediyorlarmış, el illemin kocalarını baştan çıkarıyorlarmış, görgünlemezmiş, kokuyorlarmış, kabalarmış, yelken dokusunu bozmuşlar, hem insan misafir olduğu bir ülkede nasıl böyle ev sahibinden daha rahat dolaymışlar.

Yasmin Türkiye bilmiyordu ama söylenilenleri hepsini anlıyordu. Bir hşen kaktı. Aynanın önündeki şampuanı ve saç kremi kappı kadınların başından aşağı döktü. Kadınlar cin çarpmışa döndü. Yasmin salınca gezip yemne oturdu ve telefonuna alıp arkadaşasını aradı. Ancağa bir şeyler anlattı. Gormürü arıç kadınlarla doğru tuttu. Hattaki Yasmin'in avukatıydı.

"Biraz daha konuşacak olursanız Yasmin saçlarını, yine susmazsanız dilinizi kesecek. Bu yapıpı da meşru müdafaya girecek, bilginize," diyeip kapattı. Kadınlar donakalmıştı. Gözlerini bile kırpıyorlardı. Bunca yıllık dedikodu uzmanıydılar, hayatlarında ilk kez duvara toslamışlardı.

Elektrik hışı yoktu ve biraz daha gelmezse kuaföre de uçan tekne sallayacaktı. Yasmin Aynadan kuaföre göz goze gödiler. Kuaför, elektrik arızayı aradığını, sadece burada değil, ilçenin tamamında elektrğin kesildiğini, kısa sürede arızanın giderileceğini, biraz daha beklemesi gerektiğini, beklerden daha sakin olmasını, isterse saçlarını örebileceğini, şuradan alıp böyle getirse şöyle saç tarafı kapatabileceğini anlattı.

Sertçe reddetti Yasmin. Çünkü kafasının yanarında saç yoktu. Sol tarafın saçıyla sağ örnek gerekiyordu. Bu da ancak fon makinesiyle mümkündü. "Sığınmacılar da hiçbir şeyden geri kalıyorlarmı canım?" diyecek köstüklekte, şampuanlı saldırıya uğramış kadınlardan biri kendine gelmişti. En sevdiği oyuncakını kaybetmiş çocuk gibi ağlamaklı olan Yasmin'e yanaştı. Sigara tuttu. Teselli sözleri söyledi: Yaşı çok gençti, böyle seradan bir şey için ağlıyor muydu? Hem savaş görmüş insanların daha güçlü, daha sağlam durması gerekmez miydi? Geç kalandı. Götürsenedi. Uç günlük dünyayı. Önemli olan hayata tutunmak, ayakta kalmak. Söhi onun iş neydi? Gazeteci miydi, iyiydi. Onlarımdı de bir nevi gazetecilikli ama kimse onlara para demiyordu. Çalıları ployordu oradan oraya fal tasnaktan. Ama kimse onlara şişmiş kısır, kabarmış kek, bayat yufkalı börekten ötesini vermiyordu. Bu arada ne iş etmiş de az önce onların ağzının payını vermişti. İki kişi daha böyle yapsa mestek değişirecektirdi.

Kuaför çelici kadını, vaziyeti anlattı. Yasmin'in nişanını da onun gibi Suriye'de muhalif bir gazeteciymiş. Birlikte tutuklanmışlar Yasmin'e nişanlarını gözü önünde tecavüz edip nişanlarını Yasmin'in gözü önünde kurşuna dizmişler. İçkenceci tecavüzünden hamile kalmış Yasmin. Uç zeytin bir parça emektoren fazlasını gormediği için, düşmüş bebği. Başından aşağı gerçek anlamda kızgın yağ döküldüğü için saçları, kafasının ve yüzünün bir bolunu yandı. Bir yıl hücre hapşinden sonra kaçıp Türkiye'ye sığınmış. Bugünkü toplantı dahil her şey onun için artık hayatıymış. Kıldan ince bir bağla bağlanmıştı Yasmin. En ufak bir aksilik bu bağın bağışymış...

Kadın bunları duyunca bir an gerek mi diye düşündü. Oyle ya bazı insanlar ya abartılı süslemeler içerir ya da hayal ürünüdür. Yüku en ağır hikaye hep kendindir... ✿

Yasmin kıldan
ince bir bağla
bağlıydı hayata.
En ufak bir
aksilik bu bağın
bıçağıydı...

Aslı'ya aşık olmayı hata olarak kabul etmiyorum
ama bunu Nuri'ye söylemem hataydı...

SON JEDI

Aslında her şey Nuri'nin yüzündendi oldu. Konunun Aslı'ya aşık olmama alakası bile yoktu. Nuri dedi durup dururken; "Oğlum manyak mısın, hiç uğrayma konuşmayla, açılmayla falan söz saat, sen kıza direk evlilik teklifini yap, kabul etmezse de gel yüzüne tükür" diye.

Dünyanın en güvenilmez insanı Nuri'ye neden invidim, neden kafını diledim, çok iyi biliyordum. Sebebi curesizliğimdi; karşı dikkanda çalışan Aslı'ya duyduğum aşkın bana her saniye hissettirdiği çaresizlik...

Nuri'yle aynı mağazada çalışıyorduk. İkimiz de aynı gün işe başlamıştık ve ilk maaşımızı aldığımız gün, benden 500 lira borç almış, bir hafta sonra vereceğini söylemişken yağmen aradan üç ay geçmiş, hâlâ bir kuruş ödemiş. İki gün önce de yüzüme, annesinin hasta falan olmadığını, benden aldığı parayı kız arkadaşına doğum günü hediyesi aldığını itiraf etmişti.

Aslı işe başlayalı bir ay olmuştu ve gözleri yeşildi. Sekiz yaşından bu yana gözleri yeşil olan bütün kızlara aşık olurdum ve bunun ben sekiz yaşındayken evli terk eden annemin yeşil gözü olmasaydı ilgili olup olmadığını bilmiyordum.

Başlangıçta Aslı'ya sadece selamlaşıyorduk. Daha sonra bir gün öğle arasında, masama oturmuştu. Yemek takiri kal kabalıkla, oturmamak bana yetti ama öyle yorumlanmamıştı bu hareketim. Yemeğimizi yerken babasının belediye temizlik işçisi olduğunu, annesinin iki küçük erkek kardeşine bakmak zorunda olduğu için çalışmadığını, tek maaşla geçemediklerini, bu yüzden üniversite sınavına girmeyip çalışmaya başladığını anlatmıştı. Gözleri o kadar yeşildi ki...

Durumuma ve tipime bakmadan aşık olmuştum Aslı'ya. Keşke o masaydım ama aşık denilen "kendini başka birine bilerek ve isteyerek teslim etme hâli" ne zaman mantıklı olmuştuk ki? Zaten Aslı'ya aşık olamıyorsa daha olarak kabul etmiyordum ama bunu Nuri'ye söylemem hataydı.

O aşkın minibusle eve dönerken ağzındaki baklayı çıkardı Nuri.

- Ben senin iyi yaparım oğlum.
- Hangi işi?
- Evlilik işini.
- Evlilik işi mi? Ne diyosun lan sen?
- Aslı'ya seni evlendirmen diyor. N'oldü lan! İstemiyo musun, korkutan mu amına koyim!
- Nuri! Allahın seversen bu işi! Geberiyorum yorgunkünatın, ayaklarının altı zonkuyor, bir de sen başlama sağna zana.
- Ya sen bana bak.
- Hadi bırakalım diyelim, ne yapacaksın?
- Tanıdıkları var.
- Ne tanıdığın var oğlum senin, ne tanıdığın var?

Aşık olmanın gerekçesi halde olduğum için, kabul etmemem gerektiği halde kabul etmişim Nuri'nin teklifini. Hâlık'u da bu yüzden tanıdım. Nuri'nin mahalleden arkadaşmış, evlenme teklifi organizasyonları yapıyormuş, bugüne kadar tam 216 Mehmet Ali & Akşamsefasi

çiftin organizasyonunu yapmış, 3 bin liradan aşağı yapmıyormuş bir işi ama Nuri'nin çok yakın arkadaş olduğu için benden 500 lira alacakmış. İşin tek iyi yanı benim cebimden para çıkmayacak olmasındı. Parayı, benim yerime Nuri verecekti, böylece ödemiş olacaktık.

Hâlık iş çıkışına geldi, nasıl bir şey yapacağımızı karar vermek için yemek kasına çıktık. Nuri de yanımızdaydı. Hâlık lafa girdi:

- Abi bende iki paket var, fiyat fark etmiyor, birkaç ekstra var ama senden onları almayacağım zaten.
- Süper! Nedir paketlen?

- Şimdi, bi Star Wars paketi var, böyle adamların jedi oluyorlar, etrafınızı sarıyorlar bir anda, sonra flüt çalan bi Darth Vader geliyor dumanların arası...

- Öteki?
- Ötekisi standart. Arkadaşlarla bir anda baskon yapıyorlar, garsonları falan yapıyorlar, müziği de organize ediyorlar.

Sen dizlerinin üstünde kula yüzüğü veriyorsun. Yüzük de benden bu arada, bir bir tek taş gibi gözükün şahane bi imitasyon.

- Tanımadır bu olsun o zaman, diğerine gerek yok. Müziği ben karar verebiliyor muyum?
- Abi sen bana bırak o işleri, ben kötü iş yapar mıyım? Ne zaman diyelim!
- Hatırla cumartesi iyidir, kabalık olur burulur da...

Bir hafta göz açıp kapayıncaya kadar geçti. Çok heyecanlıydım, sabaha kadar uyumadığım işin işe geç kaldım. Nefes nefese içeri girdiğimde dükkan müşteri kayıyordu. Mağaza müdüründen azan ışıltı üstümü değirmek için arkaya geçtim. Nuri'nin yanıma, yüzü gülyordu. "Oğlum çok iyi başladık, Hâlık sabahın körü dükkanının önüne bir kilo kuru pasta bırakmış ısmış, çok şapşadılar, açılar, not falan aradılar, etrafı bakılar çarşın şaşkın, bir gorseydi Aslı'nın yüzünü, sanki anladı gibiydi oğlum var ya..."

Kuru pasta mı? Nasıl bir tezgahın içine düştümün ben acaba! Böyle başlayan bir organizasyon nasıl devam edebilirli ki! Artık onu da öğle yemeğinde öğrenecektim. Nuri'ye, Nuri bana çok büyük bir iyilik yapmış gibi anlatmaya devam ediyordu. "Sen esas yemekte gör, filme de çekecekmiş, klip yapıp YouTube'a koyacakmış, sırf bu iş için özel müzik sistemi getirmiş adan buraya" diyordu.

En nihayetinde öğlen olmuştu. Aslı'nın yemeğe çıktığını görür görmez, peşinden gittim. Ki dakika sonra, önümüzde indirimli ve taraklı menülerimizle, karşılıklı oturuyorduk. O sırada, 90'lardan kalma dev kolonlu bir teyp taşıyan tineri kükli bir adam, masanın başına dikildi ve bize boş boş bakmaya başladı. Ben "Hayirdir ne oldu?" diye adanın suratına bakarken arkadaş Hâlık'u adama, işaret parmağını havaya kaldırıp aşağıya doğru barmışarak "Bassana lan, teybe bassana oğlum!" diye süfle verirken gördüm ve sonra film koptu.

Adam teybi kaldırıp da "Gangnam Style" tüm yemek kasını doldurdu. Aslı ne olduğunu anlamamıştı. Ben anlamışım ama anlamazlıktan geliyordum. Cebimde beş lira vardı, "Bari adama onu vereyim de sıkırsın gitsin şurdan" diye düşündüm, parayı eline tutuşturdum, gimedim.

Sonra bir adam daha geldi masaya, ceplerinden çıkardığı torpilleri yare ateş, torpiller büyük bir gürültüyle patladı, etraftaki herkes öçük ate masalardan kalktı. Aslı ağlamaya başlamıştı, bana "N'oluyo ya, n'oluyo ya?" diye soruyordu. Güvenlikler gelip adamları yaka geçirdi. O kavgı görüntüde Hâlık sinisce panama geldi, "Al, bahsettiğin yüzük bu, gereğinden ayırt etmesi imkansız, bitir şu işi!" dedi.

Hâlık "Senin yüzüğü sikirim lan" diye bağırarak istediğim ama aşkın açtığımda hiç ses çıkmadı. Aslı'nın sesi, güvenciklerin "Boşaltın burayı" talimatları, hepsi duyulmaz olmuştu, sadece bir ültim veriyordum. Yavaş yavaş karardı etrafım ve yere yığıldım.

Gözlerimi açtığımda mağazadaydım. Bayılmışım. Yan masada mağaza müdürü oturuyormuş, on dakika sonra içten çıkarcıken söyledi.

Dükkanında çıktığında bir yandan yumurtalıları sıkıyor, bir yandan ağlıyordu. Durdur yere işsiz kalmıştım. Arkamdan nefes nefese biri koşup omzuma dokundu. "Amna koyarım lan işi, senden değeri mi oğlum, ben de bırakamı işi" dedi Nuri. "Lan sıkır git başından, aşkın yüzünü sikirim şimdi senin" dedim.

"Bak" dedi. "Şu mağazada arkadaş çalışıyor, orası eleman arıyormuş, gel gidip bavalalım. Prim yokmuş ama yemek ücreti bir anda daha fazlasıym."

İki ay sonra oradan da kovuldu. O aşkın minibus giderken Nuri, Hâlık'un mahalleden arkadaş olduğunu, organizasyon işi falan yapmadığını, üç yıldır işsiz gezediğini, Hâlık'un da ona 500 lira borcu olduğunu ve herkesin birbirine borcu ödensin diye böyle bir iş çevirdiklerini anlattı.

Minibus çok kabalıkta, nefes alamyordum, Nuri o sıkışıkta ensemden "Bakartı başına işe iziülmü" dedi. Cevap veremedim, sinirle koltuğün kenarındaki demire daha da sıkı tutundum. O anda buğularmış camın arındıkları duvarda görüldüm Star Wars posteriinde. Son Jedi'nin gülümsemesi yemin edebilirdim.

ÇOK **GEZEN** DE
ÇOK **OKUYAN** DA
BİZDENDİR!

#GücünüBilgidenAl

Mehmet Ali & Akşamsefası

reeder
Knowledge is yours

Bir yarışma programında eş, eşsiz hokkabazlıklar yaparak arabayı kazanmaya çalışan karısına "Adamsın" diye bağırır. Kadın da durumdan memnun görünüyordu. Adamlık her bedende var demek ki. Aynı biyoloji gibi...

NOTLAR TİYATROSU

Gecmişimden gelen notlara geri dönüşüm muhteşem oldu.

Cep telefonunu yıllardır pek sevedim. Tamam, nefis ilerlemeler kaydedildi, acayip teknolojiler geldi ama nedense bir şeyleri not almak için hâlâ eski usul not defteri kullanan bir insanım.

Not defteri kullanmanın birtakım olumlu, birtakım olumsuz yönleri var tabii. Öncelikle neyin notunu aldığınız iyi yazmanız gerekiyor. Yoksa not defterinizde bir satırda "Acırbıks ve Kekomatlar" diye bir başlık bulup, ne olduğunu anlamazın yıllar alabilir. Hoş, yazılır sonra bile hâlâ anlayamadığım notlarım var.

Not tutmanın bir adabı olmalı. Neyin notunu nereye yazacaksınız? İzlemeniz gereken film mi, okunacak metin mi, ne nerede? Hangi not nerede duruyor, bunu da iyi düzenlemeniz lazım. Yoksa yine bendeki kötü örneklerde olduğu gibi bir satırda "Humuslu tavuk iş dürüm, mercü çorb, künefe, soda" yazarken alttaki satırda kime ait olduğunu hatırlayamadığınız bir telefon numarası bulabilirsiniz. Neyse gelelim notlardan derlediğim başlıklara. Buyurun:

ÜNLÜ TELEFON NUMARASI

Mesela elimde tuttuğum siparişti altındaki telefon numarası kesin bir ünlünün telefonu. Ama kim? -Ha diyeceksiniz ki, ünlü telefon numarası nasıl olur? Ya da bir numaraya bakıp o numaranın bir ünlü ya da zengine ait olduğunu anlayabilir miyiz? Cevabın, bir yere kadar evet... Ünlüler ve zenginler cep telefonu numarası alırken nakaratı, bol şekilli numara kullanır. Öncelikle 532 2'ni diye başlaması ilk etapta. Bundan sonra 202 20 20 gibi ya da 211 11 12 gibi arıdık, şekilli numaraları da ünlüler ve zenginler çok sever. Telefonunuzda ünlü ya da zengin telefonu varsa, numaralarına bir bakın. Dediyimi anlıyorsunuz.

Bu görgü seviyesi Ermenistan'da da karşınıza çıkmıştı. Zenginler plakalarını 99 EE 999

ya da 66 AZ 666 gibi numaralardan seçmeyi nedense çok seviyor. Her şeye imkânı var, plakasını neden şekilli seçmesin değil mi? Ama kimin umurunda? Sadece şeklin bana yeter, başka bir şey bilmem.

KAFAŞ DÖVÜŞÜ

Böyle bir şey var. Bir sürü öyle şey olduğu gibi. Van Dam filmindeki gibi insan salıp, insan avlayını bile vardır bu dünyada. Aldına herhangi bir kötülük mü geliyor? Mutlaka yapılmıştır. İnsan o kadar acımasız olabilir ki, hayal gücü bazen kıt geliyor gördüğü acılar yüzünden. Neyse ya konu dağıldı. Kafası düştüğü anda bir spor Tabii buna spor denebiliriz diyemeyiz. Bir sürü tuhaf sporumuz var insanlığı olarak. Bence sırasıyla böyle seçilsin net. Bu iş yürek ister, bu iş bilek ister, bu iş kafa ister... Reytingi de güzel olur. Parti tutan taraflar da sevinir bu işe. "Nasıl koydu bizim aday kafayı suratının ortasına?" diye mal mal muhabbedere düşerler. Taraftarlık dışından korkunc görünüyör.

KARISINA "ADAMSIN" DİYEN ADAM

Bakin bu ilginç... Not defterinde böyle bir notu büyük ihtimalle siz de düşünmüşsünüzdür. Bir yarışma programında eş, eşsiz hokkabazlıklar yaparak arabayı kazanmaya çalışan karısına "Adamsın" diye bağırır. Kadın da durumdan memnun görünüyordu. Adamlık her bedende var demek ki. Aynı biyoloji gibi... Karısına "Adamsın" diyen adam, kaç yaşına kadar bu davranışı tekrar eder acaba? Zamanla diline başka bir deyiş pelesenk olur belki. "Sen nasıl bir kralınsın!" da diyebilir. Dil değişiyor, biz niye değişmeyelim!

TEKRARLAR

Bu aslında yaptığım bir videonun adı ama fikir olarak unutmayayım diye yazmıyım. Kafanın içi bomboş çünkü, o anda ne yapıyorsam o, size de öneririm. Zor olan kısım her gün yapmak. Yaptıkça kolaylaşıyor ama her seferinde yeniden başlaması zor.

Tekrar işine bu aralar özellikle müzikte çok düştüm. Eski Kaan bildiğin progresif rock davulcusuydu uzun süredir. Binbir hareket, şekil, şukul... Yeni Kaan ise değişti, bi sakinedi. Sadece tek bir kık (alttaki dombalar "güb güb" sesini veren alet) bile yetiyor çoğu zaman müzikte. Diğer parçaları yer açılıyor; karışıklık iktisim başlıyor. Karşımadıkları dinlemeden sürekli konuşan bir insan mı olmak istersiniz, yoksa arada bir karşınızdakini de dinleyen bir insan olmak mı? Karar yüce Türk adaletinin. Müzikte bir şeyin güzel olması için karmakşak ya da aşırı kurallı olması gerekiyor. Her ses, her tekrar, her ritim müzik olabilir. Bence müzikle ilgilinen, size yarar yani. (YouTube'a "Tekrarlar kök" yazarsanız çakar dediğim parça.)

"COVER"

Bu parça yorumlanırken, yorumcunun ona kendinden de bir şeyler katması gerektiğine inanıyorum. Yoksa bir barda çalan bir grupları farkınız olmuştur. Tabii bu benim düşüncem. Dinleyici ise parçanın eşit halini istiyor, bildiğinden şaşmamak, kafasındaki mutlu olduğu ve iyi bildiği statükoyu korumak istiyor. Çoğu "cover" parçalar bu yüzden çok güzel olabilecekken sadece o bilinen duyguya dinlenebilir oluyor.

PAPİ PAPİ

Ya bi insan not defterine niye "Papi papi papi" yazar? İşte karşınızda rezale. Bir altında da Waiting for Tonight - J. Lo yazıyor. Kalitem, seviyem belli. Rüyamda her düz bir deniz, sonra deniz dalgalarıyor, korkuyorum. Yıllarca gördüm bunu. Sizin de var mı böyle sürekli gördüğünüz rüyalar? Yıllar sonra rüyanın da modası geçiyor, başka bir rüya başlıyor.

İşte buralar her rüya. Yazının şimdiki sonu. ✨

LA MI MI / YAĞMUR TEKİN

Şehir ışıkları yüzünden yıldızların aydınlanmadığı bir gece yarısı... Sanki yaptığın bu eyleme, aklında dönüp duran "neden?" sorularına cevap bulabileceğini gibi parkta oturmış gibi hissediyorsun. Sokakta hiç ses yok. Bağırarak istiyorsun ama sessizliği bozacak cesaretin yok. Orada olan sadece sen, düşüncelerin ve az da olsa görünen yıldızlar.

Parkı aydınlatan loş ışık gözlerini dinlendirmiyor, belki de ruhunu. Ama sen inatla üstüne gidiyorsun düşüncelerinin, rahatsız ediyorsun ruhunu. Artık kafanda takılı kalmış düşüncelerin aklından çıkmasını isterken rahatlamaya çalışıyorsun. Sorularının üstüne gitsen kırılacak, gitsen gamsız oluyorsun ama umurunda değil bunlar. Sadece rahatlamak istiyorsun. Derdin insanlarla değil aklında, kendinde. Tüm sorularını kendine soruyorsun fakat cevapları kimde?

Yıldızlara bakıyorsun -gözüküğü kadar- yıldızlar ne kadar küçük olursa o kadar parlak olurlarmış. İnsan ne kadar küçük olursa o kadar parlak olur. İnsan ne kadar küçük olursa o kadar neşe dolu olur. Çocukluğun hep parklarda geçmişti. Ailen ne zaman uzun olduğuna göre neşelendirmek için parka götürürdü seni. Caresiz hissettiğin her an burada bulurdu kendini.

Parktaki kaydırğa takılıyor gözün, sen kayarken ailenin seni tutmak için kaydırığın ucunda beklediği o sahne geliyor gözünün önüne. Kayıp yere düşmemen için bekliyorlar kaydırığın ucunda, onlara güvenip salıyorsun kendini aşağıya. İlk orada öğreniyorsun güvenmeyi, inanmayı. Evet, bir parkta, oldukça küçük yaşta öğreniyorsun. Büyüdükçe, yıldızın parlaklığı azaldıkça, farklı insanlarla tanışıyorsun. Seni o kaydırığın ucunda beklemeyecek insanlara çok güveniyorsun. Zaman geçtikçe kendini bırakmak istemiyorsun o kaydıraktan, zaman geçtiğiyorsun da artık oraya.

Bugün hep yıldızlar takılıyor aklına. İnsan göremediği şeyi daha çok merak edermiş. Kendinle bağdaştırıyorsun yıldızları. Yıldızların yaydığı ışık onun hayatı kalmasını sağlıyor güçünü. Yani kendi ışıklarının gücü ile canlı kalırlarmış. Sen de bir yıldız değilsin! İnanadığın şeyler, kurduğun hayaller, çevrendekilerle olan ilişkiler, dinlediğin müzikler... Bunlar senin yaydığın ışık değil mi? Fakat senin gücün bitiyor, hiçbir şeye hevesin kalmıyor yavaş yavaş. Yıldızın sonuysa farkındasın ama bir şey yapamıyorsun artık. İnsanların gökyüzünde gördüğü yıldızlar gibisin, çok fazla görünen ama senin, o yıldızların aklına mercek ediliğin çok soylenemez. Sabahları çocukları, geceleri de sessizliği dinlemeyi seviyorsun. Birakarsan parkta gördüğün çocuklar biyiyene kadar oturacaklar orada. Çünkü huzur veriyor bu park sana. Birkaç gece daha ayır kendine. Sevginin şarkıların eşliğinde düşün biraz daha "neden?" diye.

DETAY / SAYIN KAPU

Parçalanmış bir ikinci, birazdan çökecek karanlıkta adı metruk bir hüznün, sonra eve dönüs. Ne bütüsün ne uğrak bir temkin. Sadece uzun bir cümle ister yaşamak.

Yerli yerine oturmuş bir özne, herhangi olmanın bir an, her şeyi katkayan ve her şeyi yıpratır bir mekân. Birden çok neme, birden çok tamlanan, birden çok sebep, birden çok etki. Hâlbuki ziyân denilebilir kısaca. Bedbâht denilebilir, noksan ya da. Ya da daha uzun cümleler, daha çok hareket, daha çok etkilenen, daha çok kısıvrak yadırgayan bir an. Parçalanmış bir ikinci, dikinden yanılan bir göç ve inatla tepede asılı duran güneş. Sonra eve dönüs. Uzun bir cümle ister yaşamak, anlaşılacak, yorumlak. Zıyan denilebilir kasaca, hasar ya da. Uğrak bir yanlığı doğrultucak...

UYKU / ERSİN YILMAZ

Çok yükseğe bir merdivenin önünde incecik bir dirliliş katılmış kalmış hikmeti kırılmış bir başta o başın garip bir uykuya daldığı zarafetin tezgahlandı pek azak bir memleketste uzak başka yıkık şehirler hayal edin Beyrut'tan başka, Şam'dan başka.

FAL / TAYFUN KORKMAZ

Kahve falında apaçık, Canlıydı, atırdırdı! Sanki telve değilmişesine, Kıpırmazı haspam! Koscokcan bir yürek Ve ben o yüreğe. Bir türlü değemeyerek, Seyrederek, Anımayarak, Ama onusuz da kalmayarak, Dalakaldıkça hayallere, Uyanışım acı oldu Çevirmiş bulundum fıncını birden elimde, O an fark ettim işte, yazık! Yürek derken, Göte geldikimizi...

NASILSIN / MUSTAFA DİNÇER

Nasılslın, Iyice misin, Ellerim, ayaklarını ve gözlerini bıraktığım gibi mi! Hasret derdi her geçen gün artıyor. Vuslata umut var mı?

OLU KADININ ŞİİR / DİLEK YILDIRIM

Yılar var bir günün kapısında bekledim, Bir gün açılır, Yarin açılır, Belki açılır diye. Bir serçenin tizlek kalbiyle, Adını söylemeye utanırken, Henüz İstanbul, İstanbul değilken, Sevdaya niyetli mahcup gönüller hatırına, Gönülün kapısına, Yalınız sarırlarına, Men menler, Men menler ekim sere sere... Sana sevdalı kadınlar buyduktum, Tutuşmuş, küll tutmuş Yüreğimin tam ortasında ölü bulunmuş kadınlar...

Ajustos sayısını için 15 Temmuz tarihine kadar öykü ve şiirlerini ostergokur@gmail.com adresine gönder, önümüzdeki ay OT'ta yerini al.

Her yeniliği sonrasında bir çay demedim, Olur ya belki gelirin diye. Belki buğusuna nefesinin karışır, Sakar cümleler dolarsın dilimize, Ordun, burdan, senden konuşuydun. Sadece senden konuşuyordun belki diye... Her yeniliği sonrasında bir çay demedim, Sadece sen seversin diye... Yıllar var gönülün kapısında bekledim, Bir gün açılır, Yarin açılır, Belki açılır diye... Her yeniliği sonrasında bir çay demedim, Çay soğudu, Menençirler sordu, Sana sevdalı bir kadın öldü bu gece...

BİR YAZ AKŞAMI / CEMRE DOĞAN

Bir tışörtte kalır belki eski sevgili kokusu Belki kuruyup yitcek bir buketle aşk narları. Bir rakı sofrasında sen bulur yad edilen geçmiş Kırık dükkân hayalleri İyl köler, kesikler yarına bül mezeler. Ve hep yola çık dürtüsü Canlanır tekrar sarhoş nefeslerle Meyhane şarkılarında bulunur sonra Aradığımızı çok özlemi Ve geyikli gece örter üşüyen omuzlarımız Buz gibi bir öpücük kondurdu sonra büzgeci da boynumuzu Bir rüzgâr eli kalp taşına belki Tüm bu güzelliğide şıp okur yoksa Ve bairaz o an düşünüp taşınmakla mahvedilemez Düşünme yarını Kaybolalım Mevsimler geçip gitsin İnsanlar gitsin yarına Biz seninle beraber geçmiştiki kalamız Sonuç olalım yitip giden zamanda Takılı kalamız eski bir plak gibi sevdigimiz parkıda Belki o zaman yakalarız bulutları Belki gökyüzünün üzerinden yürüyebiliriz gerçekten Çünkü seninle birlikte oluca Tüm güzelliğide de bizimle olur gibi Tüm müziceler bizim gibi El el tuttuğumuzda yükselen kalbimin ritmi gibi Her şey çok güzel olacak gibi Hadi sevgili

KOMPOZİSYON / BENGİSÜZ ASLAN

Biz seninle şimdi ne bir kompozisyona konu oluruz. Ne de yureklerimiz bir şiir diye olur. ✨

O t L a R k E n®

Mizah, kendini ciddiye alan herkesin götine kor!

- **Altı kelimelik cümlede 20 tane mimik kullandın, çok yoruyorsun kendini!**
  - Hayatında çocuk varsa, bir şeyler mutlakla devirilir!
- **İnsanları mimiklerinden, hayvanları illiklerinden tanırsın dost!**
  - Çorba saati geldiyse, içkembye akalım!
- **Entelektüel birikimini paylaşacak kadar zengin değilsin, ancak bana kadarı!**
- **Öolum niye çekirdiğin aldın, çekirdiğin dediğin şey şirket batırır bilmez misin!**
- **Hayatım boyunca 20-30 esrim var, hep onları yapıyorum!**
- **Sen de nohuta beyaz leblebi diyenlerden misin!**
- **Şu masaya bir müdahale edin de yemek yiyecek yemiyiz açılın kardaşlar!**
- **Buzdolabının kapagını açıp önüne yatırsın var, deryiye klıma şart!**
- **Böyle konuşuğuma bakmayın siz, sabah erkisiyonu dilime vurdu, pardon arkadaşlar!**
- **Bacaklarınız güzel olmayabilir ama bu havalarda şort giyip gelinir!**
- **İlyce terbiye yoksunu oldun sen!**
- **Kızım olursa adını Bomonti Ada Arslan koyucam!**
- **Ben yazır olduğum için başlar gecikince, siz başlayın!**
- **Lütfen bu şit skandal haberleri gece üçten sonra verme bize!**
- **Gögila Alevi Ünüiler yazsana bakiilim**
  - benim adımı çıkıyoy mu!
  - Yemek konusunda ne düşünüyörsünüz bilmem ama kahvaltıda sade poğaçanın fakirlikle bir iligisi olmasın!
- **Bana vinyet vermeyin, bende şu an çizgisiz kalça çıkıklığı var, hep yamuk çiziyorum!**
- **Ohh bi dergi daha doyduk, hadi içmeye cöşmaya gidek!**

Fotokopi çekilip
zımbalanan
ders notlarından
kopan son sayfa gibi
hissediyorum
su hayatta...

¶ Yıllar önce, çok soğuk bir yazın günü davetini
girmişim bir eve. İçimde sık cıduluğu içti boğazını kesip
geyittimmiş bir kır ıvık vardı. Yaş günü işe, muhabbet edildii
dan edildi, coşadı, kudurgan tayıfı içti işi, çoğu
sarhoş oldu... İlerleyen saatte, halde girdiğimde bir
kız üstüne başına kuşum sızmış muhabbeti oldu. Önce
taksindin. Sonra bir heşmaly ayılmış, biraz düş soktum,
üstünü çıkardım. İçimdeki içliyi gıdırıp arka odalardan
birer yattırđın. Şu ubulardan da poşet yapıp banyoya
berakım. Kımdı, necyidi halen daha bilmem. Kalın
uyduğı zaman saçlarındın eminim. Çoğu kişi başkasına ait
ve boğazı kesilme bir içikle uyur ki?

¶ Arkadaşların çarşısı, çarşafı kadından iki çift çorap aldık
başına, sahten sahtes! Kalın Ben boyu siyah bir
örmeş... Kızın başına... Kızın buldu yem... Gibi
alabalkı çırpınen vurmuş gib, münimdekide böyle bir
kendini çizmiş. ❀

TEMMUZ 2018 Sayı: 85 - Aylık Edebiyat Mizah Dergisi
Aylık Yazarı Sunul Yayıncılık - İmtiyaz Sahibi ve Yayıncı
MEDU YAYINCILIK LTD. ŞTİ.
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Hakan Uluoğlu
Satış ve Pazarlama Direktörü: Hakan Uluoğlu

www.otdengi.com
Adres: Teşvikiye Mah. Akkaraköy Sok. Karahan Apt. No: 17 Kat: 2 D: 7 Şişli / İSTANBUL
Tel: (0212) 274 33 54 Baskın: İleri Baştan Mat. Amb. Kaldırım Temizlik Yık. ve Teknik

Genel Dağıtım: DİP (02/2) 449 63 63 - ISSN: 1309-450X

Ofis yazarlarına göre yazı, düşün, bilgi ve kavramların yapı taşlarıdır. Yazarın yazı ile ilgili

**Gülümseyin,
Çekiyorum**

Bulut Uçar

Kimsenin daha önce dinlemediği müzik kayıtlarının peşinde olan bir işadama, ilgi çekmeye çalışan bir bakkal, iç savaştaki yaralıları kurtarmak isteyen bir tıp öğrencisi, silah zoruyla sözleşme imzalayan reklam yazarları, isyan başlatan stajyerler, lorem, ipsum, dolor, yetenekli bir kaybeden, otuz yıllık bir yara kabuğu, büyüleyici bir hikâye anlatıcısı ve müşteri ilişkilerini önemseyen bir tanrı.

Bulut Uçar ilk kitabı Gülümseyin, Çekiyorum ile yanı başınızdaki boşluğa talip oluyor.

Şimdi, biraz öne gelin ve gülümseyin.

“

Hisset şimdiki... Benimkinden başka kalbin yok.

Kimse hayatını tam istediği gibi yaşamaz.

Dünyada savaştan daha kötü bir şey yoktur.

Onaracak kişi o olduktan sonra; kalbinizin kırılıp parçalanmasının pek de önemi yoktur.

Uğruna savaştığımız her şey gibi seviyorum seni. Seni özgürlüğü, haysiyeti, bütün insanların çalışma ve aç kalmama haklarını sevdiğim gibi seviyorum. Seni savunduğumuz Madrid'i sevdiğim gibi seviyorum ve ölen bütün yoldaşlarımı sevdiğim gibi.

İnsan artık bıktı mı, ölüm bile kolaylaşır.

Hayattaki en güzel şey, kusurlarınızı bilmesine rağmen sizin hâlâ iyi olduğunuzu düşünen birinin olmasıdır.

Sakin sevmediğiniz biriyle seyahate çıkmayın.

Kaybedecek bir şeyin olmadığında, işleri yoluna koymak o kadar da zor değildir.

Öfkelenme. Öfke, korkudan bile kötüdür.

Bir insanın güvenilir olup olmadığını anlamak için önce ona güvenmelisin.

Eğer birbirimize yardım etmeyeceksek ne diye geldik bu dünyaya?

Hayat gözünüzü korkutmasın. Asla korkmayın. Başarının sırrı bu.

En küçük nezaket eylemi bile yapmaya değerdir.

Zeki insanların mutlu olması, bildiğim en nadir şey.

Yenildikten sonra her şey kolaylaşıyor. Bunu bilmiyordum.

Anlamak bağışlamaktır.

Evet, azıcık deliyim. Ama öyle anlaşılmaz bir delilik değil bu.

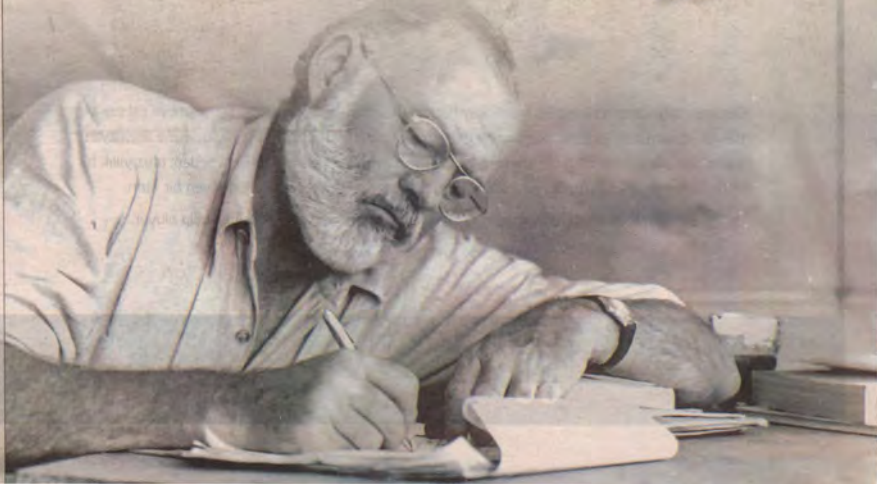
Kelimelere hep onları ilk kez görüyormuş gibi heyecanla baktım.

Bir yazara ne zarar verir? Politika, kadınlar, içki, para, tutku. Ayrıca politikanın, kadınların, içkinin, paranın ve tutkunun olmaması.

İyi yazmak dekoratörlük değil, mimarlıktır.

Tepki göstermeden önce düşün
Harcamadan önce kazan
Eleştirmeden önce bekle
Pes etmeden önce dene
Yargılamadan önce dinle
Ayrılmadan önce hatırla...

”

OT

Can Yücel

İllustrasyon: Hüseyin Sındık

NE KADAR YALANSIZ YAŞARSAK
O KADAR İYİ

OT

Bertolt Brecht

SEN KAZANDIN AMA BEN HAKLIYDIM